

P. Lat. 256

Patres latini
Augustinus

Sec. IV. fol. 387
pag. 917.

S. AUGUSTINUS.

J. Kihian f.

Ad vsu P. simpliciani Nießer-Augiani

SANCTUS

AUGUSTINUS

Romano - Catholicæ Fidei

CONFESSOR

A C

DEFENSOR

S E U

Orthodoxa Fides, quam Romana
hodie dum tenet, semperque tenuit Eccle-
sia, viginti duobus maximè cum Acatholicis
controversis articulis, ex Sancto

Ad conven Ecclesiæ Doctore

Non auctore

tum

AUGUSTINO

Ex m. S. Aug

26ab

*succinctè quidem, sed clarè atque perspicuè
proposita & exposita.*

Per Adm. R. P. F. EUSTACHIUM
DE ROSARIO

Ord. Prædicatorum SS. Theologiæ
Magistrum

*Permissu Superiorum & Sac. Cæs. Majest.
Gratia & Privilegio.*

AUGUSTÆ VINDELICORUM,
Typis Simonis Uzschneider. Anno 1676.

BIBLIOTHECA

REGIA

MONACENSIS

REVERENDISSIMO,
AMPLISSIMO, ET PRÆNO-
BILI DOMINO, D.

ERENBERTO,
Celeberrimi Mo-
nasterii Cremiphaniensis Or-
din, S. Benedicti Abbati &c.

Sac. Cæs. Majestatis

CONSILIARIO,

Et Inclytorum Statuum Superioris
Austriæ Deputato &c.

Domino meo Compatriotæ Gratioſo.

EPISTOLA DEDICATORIA.

Reverendissime & Amplissime
Præsul.

 *Hesaurum parvum
ex amplissimis ac di-
tissimis sanctissimi
Ecclesiæ Doctoris D. Augustini
fodi.*

E P I S T O L A

*fodinis extractum ad manus tuas
transmitto Rever. & Ampliss.
Præful. Parvum dico quantitate
molis, non virtutis, aurea namque
D. Aurelii in has pagellas congesta
est Controversias fidei huius tem-
poris spectans doctrina, quam vel-
ut aurum terræ Hevilath, quod
teste Scripturâ Gen. 2. v. 12, opti-
mum est, tam benevolo affectu
spero ab Amplissimâ & Reve-
rendissimâ Dominatione Tuâ su-
scipiendam, quàm justis titulis ego
illam Amplissimo Tuo Nomini sa-
crum volui ac debui. Annus si-
quidem agitur Jubilæus, videlicet
vigessimus quintus, cùm è Priora-
tu Styrensi Patrum votis voca-
rer*

DEDICATORIA.

rer ad Augustanum, Cremiphani
 placidissimæ ac piissimæ memoriæ
 Reverendissimum Dominum An-
 tecessorem Tuum Placidum con-
 terraneum nostrum salutaturus
 divertebam, En! dum altero die
 Patrono Reverendissimi & Am-
 plissimi piæ memoriæ Præsulis;
 scilicet S. Placido sacro, amica
 cum Reverendissimo, cui in Re-
 fectorio assidebam, miscebam allo-
 quia, his me est affatus: Ecce
 Contræannee ibi habeo fratrem
 iterum Schongavio oriundum.
 Cui mox per famulum hisce fui
 congratulatus: Altissimus Reve-
 rendissimum canis beet in felici
 regimine annis, & faxit DEUS

E P I S T O L A

ut post hos vestra Charitas ei in
 Prælaturâ succedat. Vota profe-
 ctò non abiére incassum, & vo-
 ventis affectui satisfecit eventus,
 nam 18. adhuc annis feliciter re-
 xit Placidus, & post hos in Præ-
 laturâ ei succedit ERENBER-
 TU S. Nolim existimes Præsul
 Amplissime, me aut blandientis
 affectu, aut cæco amantis impulsu
 hæc elocutum: nam jam in viren-
 ti surculo contemplabar fructum,
 siquidem gravitas morum, matu-
 ritas judicij, comitas, benignitas,
 cæteræq; amplissimæ virtutes, ac
 dotes, in Reverendissimâ & Am-
 plissimâ Dominatione Tua, jam
 tunc taliter emicabant, ut non vel-

DEDICATORIA.

ut vanus augur, sed maturè in
causis præfagiens eventum, quòd
futurum erat votis prænuntiave-
rim. Et quidem nec ad insipienti-
am mihi, nec Ordini, dum in te
nobis maximus accrevit Patronus,
ac fons jugi beneficiorum scaturi-
gine profluus. Ita profectò ut am-
plissimis beneficiis non modò debi-
tus sit hic meus Augustinus, sed
vota & preces omnium. Præterea
opusculum hoc Reverendissimæ
& Amplissimæ Dominationi
Tuæ inscriptum voluit, zelus ipse
Tuus, quo animarum salutem æ-
stuosè sitis: ne utiquam enim me la-
tet, multos adhuc à Caulis Ecclesiæ
in hæresum senticetis hinc & in-

EPISTOLA

de in Superiori Austriâ delitescere
oves scabiosas (quamvis per an-
nos 6. quibus è suggestu in istis
partibus ad populum verba feci
non paucos reduxerim, non qui-
dem ego sed gratia DEI mecum)
quos dilectio Tua, pietatisque af-
fectus salvas votis ardentissimis
exoptat. Quorum saluti ut &
ego non nihil consulerem hunc in
breve Compendium Latino Ger-
manicum de modernis Fidei Chri-
stianæ Controversiis redactum
veri, rectique arbitrum ad aras
Tuas appendi; ut inde velut ex
alta specula ad multorum perve-
niret obtutum, ac ut tanto Pa-
trocinio id tueretur ab invidorum

mor-

DEDICATORIA.

*morsibus, quod pro plurium col-
lectum est salute, quam diutur-
nam in secundo in terris regimi-
ne, & post annosos temporum de-
cursus æternam in cælis jugibus
precibus & sacrificiis*

Vovet ac exoptat

Reverendissimæ & Am-
plissimæ Dominationis
Tuæ

Ratisbonæ 14. Mensis
Aprilis 1676.

Servus humillimus in Christo

F. Eustachius de Rosario
Ord. Præd.

Facultas

Rever.^{mi} D.D. Ordinarii.

PRæfens Tractatus nec Fidei, nec moribus adversatur, proinde conceditur, ut juris publici fiat. Augusta Vindel. Die 1. Febr. 1676.

Franciscus Ziegler, Vic.
Gen. Commisſar.

Facultas Reverendissimi Patris Mag. Generalis.

FJoan. Thomas de Rocaberti S. Theol. Professor & totius Ordinis Prædicatorum humilis Magister Generalis & Servus, in DEI filio sibi dilecto Rev. Adm. P. Magistro F. Eustachio de Rosar. ejusdem Ordinis salutem.

Uti non possumus nimis multa comprobandæ veritati argumenta producere, licet in luce clarissima,
id-

idque ob multiplex velamen pos-
tum super oculos Acatholicorum,
studium tuum, quod nobis signifi-
casti, imprimis probamus, & ha-
rum serie Officii que nostri autori-
tate concedimus, ut opusculum po-
lemicum cui titulum fecisti, S. Au-
gustinus Romano-Catholicæ Fidei
Confessor & Defensor, possis in lu-
cem emittere, postquam à Rev.
Adm. P. Magistro F. Ambrosio Ran-
ding Regente Augustano, & Rev. P.
Præsentato F. Dominico à Campo S.
Theol. Eystadii Professore fuerit
approbatum, & servatis reliquis ser-
vandis. In nomine Patris, & Filii, &
Spiritus sancti, Amen. In quorum fi-
dem hisce nostro sigillo munitis ma-
nu propria subscripsimus. Romæ
28. Decemb. 1675.

F. Ioan. Thom. de Rocaberti

(L.S.)

R. lit. G. pag. 136.

F. Leonardus Hansen Mag.
Provincialis Angliæ.

Fidem eam genuinam & orthodoxam esse
quam primis seculis Christi tenuit Ecclesia,
nemo infitias ibit, nisi qui mox à tempore A-
postolorum Petri fidem defecisse, & portas infe-
ri adversus ædificatam in petra à Christo desi-
gnata Ecclesiam prævaluisse, blasphema effuti-
re lingua non formidaverit. Quam verò Chri-
sti Ecclesia prioribus seculis Fidem tenuerit à
nemine melius certiusque cognoscere possumus
quàm à Veteris Academiæ JESU Christi, qui iis-
dem seculis claruerunt, Doctoribus ac Profes-
soribus, quos inter, cùm citra controversiam
plurimum emineat, S. Augustinus Hipponensis
Episcopus, ea quæ ipse de Fidei doctrina scri-
ptis reliquit, nemo Orthodoxæ fidei, adeoque
salutis suæ amans, non affectuosè amplexabi-
tur. Quare cùm ex collectis ab Adm. Reve-
rendo & Eximio P. Mag. F. Eustachio de Rosa-
rio viginti duobus Articulis, hoc libello com-
prehensis, quos jussu Reverendissimi P. Magi-
stri Generalis Ordinis Prædicatorum, diligen-
ter relegi clarissimè appareat, in iis in quibus
nuperi & etiamnum moderni Sectarii à Ro-
mana id est verè Catholica dissident Ecclesia,
eandem fidem, sententiam, & doctrinam fuisse
olim; quam olim tenuit & hodiedum tenet semper-
q; tenebit Romano-Catholica Ecclesia, utilissi-
mè eosdem articulos pro legentium bono &
comòdo libello hoc comprehensos, typis in lu-
cem edendos censeo. Augustæ Vindelicorum
24. Aprilis 1676.

F. Ambros. Rading, Ord. Præd. SS.
Theol. Mag. Regens Stud. Aug.

Cùm ex Comissione Rev. Patris Ioannis Thomæ de Rocaberti SS. Theol. Professoris, ac totius Prædicatorũ Ordinis Magistri Generalis accuratè singularique industrià perlegerim viginti duos Articulos, quos Adm. Rev. & Eximius SS. Theologiæ Magister P. Eustachius de Rosario dexterimè collegit ad numerum viginti duorum librorum S. Patris Ecclesiæ Doctoris Augustini de Civitate Dei, in quibus ex operibus eiusdem SS. Patris evidenter & clarissimè probatur nostra fides Apostolica Romano-Catholica: nihilque ab eàdem fide Orthodoxà alienum aut bonis moribus contrarium invenerim, imò omnia eruditissimè exponi & prudentissimè concludi adverterim, ita ut Apostolicæ Romano-Catholicæ fidei professoribus confirmandis, ab eaque errantibus reducendis plurimum prodesse possint; hos prelo meritò subjici & in lucem publicam dari censeo. Eystadii in Conventu SS. Apostolorum Petri & Pauli. Die 29. Februarii, Anno 1676.

F. Dominicus à Campo SS. Theolog. Præsentatus, & ejusdem in Conventu Eystadiano Ordinis Prædicat. Professor Ordin.

Non fastuoso, nec fasti-
dioſo Lectori S.

UT neminem facilius à via
aberrare, & in devia atque
invia incidere contingit,
quàm illum qui aut nulli, aut
ignaro ſe credit viæ ductori; ita
nemo incedit ſecuriùs, nemo
viæ terminum attingit certiùs,
quàm qui fidum, ac viæ benè
gnarum ductorem, haud ſegnis,
preſſis ſequitur veſtigiis. Quòd
cùm in omnibus negotiis, in o-
mni ſtudio, in omni facultate
locum habeat, tum vel maximè
in doctrina Fidei Chriſtianæ ob-
ſervatu quàm maximè neceſſari-
um eſt: nam Veritate teſte *cæcus*
ſi cæco ducatum præſtet ambo in
foveam cadunt. Gnarus itaque
& fidus, ut præcipitia vites, in
Fidei negotio quærendus & ſe-
quen-

Mat. 15.

Ad Lectorem.

sequendus est ductor, non hodiernus, neque hesternus aliquis vitiligator, aut magnicrepus blatero, sed sincerus, incorruptus, indubitatus prisci seculi nemini suspectus, omnibus venerandus Catholicæ veritatis Confessor, Professor, & Doctor. Et quis hunc, forsitan ais, in vitam revocet? quis hunc talem nobis, aut nos ipsi coram sistet? Nihil sollicitus sis, Non hîc opus Pythonissa Endoriana. Vivit etiamnum, semperque vivet in Orthodoxis Scriptis suis, sincerissimus, atque in omni Fidei Christianæ veritate & doctrina veratissimus Doctor, fidissimusque viæ ductor, quem si neutiquam claudicante gradu secutus fueris, securus esto, quòd à tramite revelatę divinitus veritatis minimè deflectes. Fulgentissimum hic est Ecclesiæ lumen Divus Augustinus Hipponensis Episcopus, quem ne unquam sinistrae suspi-

1. Reg. 28.
In Epist. ad quosdam Gallie Ep.
spi-

Ad Lectorem.

*In Epist. de
grat. & lib.
arbitr. ad
Ruffinum.* spicionis saltem rumor aspersit, sed
tantæ scientiæ fuit sicut meminit
Cœlestinus Pontifex, ut inter
magistros optimos etiam à suis sem-

*Serm. 80.
super Cant.* per prædecessoribus habitus fuerit,
utpote S. Prospero teste præci-

*In Prolog.
in Psalter.* pua suo tempore portio Domini sa-
cerdotum; teste D. Bernardo,
Validissimus malleus hæreticorum:
Siquidem ut ex Possid. in vita
constat: Hæreticos perpetuò in-
fectatus est Augustinus, & co-
ram, & scriptis, ac nullo loco
passus consistere; totus nimirum
Calsiodoro teste Catholicus, to-
tus Orthodoxus, & in Ecclesia Do-
mini suavissimo nitore resplendens.

Quòd nec Heterodoxi, etsi
eum sibi adversari agnoscant,
negare audent. Nam qui olim,
pro affectu suo, quòd ejus non
suffragaretur sententiæ, multi-
loquii ipsum arguere non est re-
veritus; Catholicum tamen per-
mansisse, fide integrum & vita
purum confitetur. Sed & nuper

præ-

Ad Lectorem.

præcipuus Lutheranae scenæ cho-
ragus Augustinum miraculis de-
coratum, judicii rectitudine ac
fidei constantia præditum agno-
vit: *Ornatus est ait Augustinus* Phil. Me.
miraculis quibusdam, expulit dæ-lanchton in
mones, & quosdam sanavit agro-declam. de
tos; sed hæc sunt longè præstantio-S. Aug.
ra miracula, successus in guberna-
tione, & hæc judicii rectitudo, &
fidei constantia &c. Quin & am-
plius aliquid Augustino Gene-
vensium Archisynagogus tribuit, Calv. Lib.
omnem ab ipso de justificatio-3. Instit. c.
ne antiquitatis doctrinam com-3.
pendio traditam affirmans: Ne-
que enim opus est (inquit) inve-
stigando laborare quid veteres
senferint, quando unus Augusti-
nus sufficere ad id potest, qui fide-
liter magnaque cum diligentia o-
mniū sententias collegit. Alius
ejusdem cum his farinae, id quo- Ioan. Papp.
que fatetur quod Pelagianæ hæ- in Epit. Hi.
resi & alteri paulò antiquior stor. Eccl.
Manicheæ (quidni & Lutheranae
næ

Ad Lectorem.

næ & Zwinglianae & Calvinianæ) refutandæ divinitus excitatus fuit D. AURELIUS AUGUSTINUS Hipponensis in Africa Episcopus. Imò verò quòd meritò suspiciendum, in Veteri

Theophil. Spizel. in Vet. Acad. Icos verae pietatis Doctores & Iesu Christi Professores non solum locum pag. 163. & seqq. Augustinus obtinet, sed & Christianus Ulysses, qui in propagatione fidei omnibus laboravit, & vix cuiquam in vitæ sanctitate cessit, magnus eruditione, maior humilitate, duabus quasi incomparabilibus gemmis PIETATE & ERUDITIONE à DEO exornatus audire meretur.

Quis ergò Christianum hunc Ulysses in fidei pietatisque negotio ductorem habere non desideret? quis Augustinum è vestigio obsequentissimè sequi recusset? Nemo sanè, si salutis tuæ amans sit, si errorum præcipitia

Ad Lectorem.

vitare, si securus Orthodoxæ veritatis tramitem inoffenso pede tenere exoptet.

Verùm cum ex Heterodoxis tantæ impudentiæ, tantæque perversitatis reperiantur qui veræ Orthodoxum, verè per omnia Catholicum hunc Ecclesiæ Doctore, quâ vi, quâ fraude, suarum, hoc est Acatholicarum, seu Lutheranarum, seu Calvinisticarum partium, facere moliantur, idque iis verborum technis vulgo suadeant ut & rudioribus multis persuadeant, operæ pretium me facturum existimo si Augustinum Romano-Catholicæ fidei sincerum Confessorem, strenuumque Defensorem exhibeam. Nam ut annis terè abhinc vigintiquatuor, dum Augustæ Vindellicorum indignus Priorum agerem, experientia didici, ita validè quibusdam è plebe Acatholicis persuasum est se cum Augustino, & Augustinum cum
ip[s]is

Ad Lectorem

ipsis sentire, ut nihil certius nihil minus dubium arbitrentur. Cum enim præcipui cujusdam Augustani mercatoris minister, mercium æstimandi quàm veritates Fidei discernendi peritior, cum adolescente aurifabro, quẽ à Catholica fide & Ecclesia, in qua educatus erat, abducere nitebatur, me conveniret, ac sermone incidente de numero Sacramentorum, dicerem, Lutheranos juxta sua principia, ex solâ nimirum S. Scripturâ, uti promittere solent, nec unum, nec duo, nec tria Sacramenta probare posse; Catholicos verò, juxta sua principia, præsupposito fundamento Scripturæ, ex Traditione & SS. Patribus efficaciter septem Ecclesiæ Sacramenta convincere; mox ille nihil hæsitans, stipulato promittebat, se relicto Lutheranismò, Catholicam Religionem amplexurum, si ei ex D. Augustino septena

Ad Lectorem.

ptena Ecclesiæ Sacramenta probarem. Accepta conditione, trinis ad populum concionibus, id quod Lutheranus impossibile fore credebat, Deo opitulante abundè præstiti, clarè, irrefragabiliterque ex unius Augustini scriptis probavi septem, quæ in Ecclesia Catholica administrantur, à Christo Domino nostro instituta Sacramenta, hominemque ut promisso staret seriò admonui atque hortatus sum, ne vindicem in se Dei provocaret manum. At ille salutaria monita floccipendens, dum Augustinum non audit, nec fidem præstat, citò nimis contemptæ Religionis dat pœnas: vix enim triduo elapso in hypocausto domus suæ fortuitò crure fracto, in lectum dejicitur, nec multò post in sepulchrum.

Nequis itaque simili Heterodoxorum fallaci persuasionem seductus, Sanctissimo sapientissimo-

Ad Lectorem.

moque Ecclesiæ Patri, qui inter optimos semper Magistros, totus Catholicus, totus Orthodoxus in Ecclesia Catholica habitus fuit, eandem injuriam irroget, ex Orthodoxo Heterodoxum, ex Catholico Acatholicum, ex dispensatore strenuo (ut eum appellat Ecclesia) vecordem dissipatorem, ex cive fidelissimo infidum transfugam, proditorem ac hæreticorum fauctorem fingat faciatve, viginti duos (tot scil. numero quot ille libros de Civitate Dei, nuper à quodam Lutheri sectatore in vernaculam nostram translato, conscripsit) maximè controversos, ex ipsius Operibus collectos, hoc libello exhibeo Articulos, ex quibus cordatus lector Augustinum Romano-Catholicæ Fidei sincerissimum agnoscat Confessorem, strenuissimum Defensorem, fidissimumq; Docto-

Ad Lectorem.

Etorem ac Ducem, quem quis-
quis non in dolo, non in utram-
que partem claudicando sequi
voluerit, eum nunquam à recto
Fidei tramite aberrare aut mi-
nimum contingat deflectere.

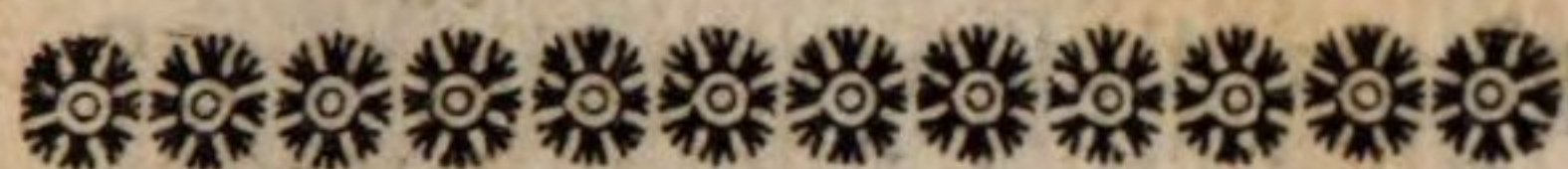
Protulere hos quidem Arti-
culos dudum quoque alii, ut
Joannes Pesselius Tilanus Or-
dinis Prædicatorum per Teu-
toniam Provincialis, addito ad
Epitomen Operum D. Augusti-
ni Tom. 4. de Sacramentis sub
annum Domini 1539. Hierony-
mus Torrensis Soc. Jesu ann.
1568. edita Confessione Augu-
stiniana, aliique passim in Scri-
ptis suis Polemicis; at quia vel
grandiora, vel rariora eorum
sunt Opera, ut non ita facile
cuivis in promptu & ad manum
esse possint, eorum bono &
commodo, quibus non incerto
vagari itinere, sed duce Augu-
stino in tutam viam salutis redi-
re

Ad Lectorem.

re animus est, exiguo hoc eos li-
bello, qui nulli gravis, nulli non
in promptu esse possit, comple-
xus sum. Quod tu non fastidio-
se lector boni consule, & siqui-
dem tibi aut alteri usui aut com-
modo sit DEUM in sancto Au-
gustino lauda, venerare,
glorifica.

Vigin-

Viginti duo Articuli ad
numerum vigintiduorum
librorum Sancti Patris Ecclesiæ
Doctoris Augustini de Civitate Dei:
in quibus ex operibus ejusdem San-
ctissimi Doctoris evidenter & claris-
simè probatur nostra fides Apосто-
lica Romano-Catholica.

ARTICVLVS I.

Veram DEI Ecclesiam Ca-
tholicam dici, eò quòd per uni-
versum orbem diffusa
sit.

 Uamvis non levi co-
natu moliti sint Hære-
tici Catholicorum no-
men sibi adsciscere, id
tamen adnisi sunt vano & irritò
conatu: cùm sola illa Ecclesia di-
ci possit Catholica, ut disertè do-
cet S. Augustinus, quæ per totum
terrarum orbem est diffusa; nulla
autem hæresis virus suum in u-
niversas evomere potuit mundi
pla-

2 S. Aug. Romano-Catholicae

plagas. Audi prænominatum S.
,,Patrē. Ecclesia (inquit) Mater,
,,Ecclesia Sponsa Christi est, gra-
,,tiā ejus dealbata, pretioso lan-
,,guine ejus dotata. Totum pos-
,,sidet quod à viro suo accepit
,,in dote. Lego tabulas matri-
,,moniales ejus, recitabo. Audi-
,,te Hæretici quid scriptum sit:

Luc. 24. 47 Oportebat Christum pati & resur-

Ecclesia di- gere à mortuis & prædicare in no-
citur Catho- mine ejus pœnitentiam & remis-
lica quia sionem peccatorum per omnes gen-
totū mundū tes. Omnes gentes totus mun-
occupat.

,,dus est. Ecclesia totum possi-
,,det, quod à viro suo accepit in
,,dote. Quæcunque Congrega-
,,tio cujuslibet hæresis in angu-

Hæreses in- lis sedet; concubina est, non
angulis la- matrona. O Hæresis Arriana
tent.

,,quid insultas, quid exsufflas,
,,quid etiam ad tempus multa
,,usurpas? Injuriam à te patitur,
,,domina ab ancillā, multas ei
,,ingeris contumelias, licet hæc
,,doleat, non te magna metuit

Spon-

Fidei Conf. & Defensor. §

„ Sponsa Christi sancta Catholi-
„ ca. Cum enim respexerit ille
„ Sponsus, ejicieris tu, ut ancilla
„ cum filiis tuis, quoniam non e-
„ runt hæredes, filii ancillæ cum
„ filiis liberæ. Cognoscatur una
„ Sancta & vera Regina Catho-
„ lica, cui Christus regnum tale
„ dedit, quod eam per totum
„ mundum diffundens ab omni
„ maculâ & rugâ mundans, totâ
„ pulchram suo adventu præpa-
„ ravit. Hæc nullo aut minutif-
„ simo mutato verbo Ecclesiæ Do-
„ ctor tom. 9. de Symbolo, lib. 4.
„ cap. 10. ex quibus tibi maximè
„ profuturam facito argumenta-
„ tionem. Si Doctorum maximus
„ Augustinus Arrianorum Eccle-
„ siam non Christi esse Sponsam, *Minus Lu-*
„ sed Concubinam judicavit, cò *theranorū*
„ quod haud in omnes gentes dif- *& Calvi-*
„ feminata sit, quid de Lutheranâ, *nistarum*
„ quid de Calvinisticâ æstinandū *Congrega-*
„ est? quæ nullâ ratione aut am- *tio est Ca-*
„ plitudine, aut populorum fre *tholica quæ*
„ *Arrianorū*

4 *S. Aug. Romano-Catholicae*

quentiâ Arrianæ est conferenda,
nunquid habenda est pro Spon-
sâ? nequaquam sed pro Concu-
binâ.

Tom. 7. contra Gaudent. lib.
3. cap. 1. sic loquitur S. Augusti-
nus: Quòd Græcè *ὅλον* dicitur
Latinè, totum seu universum,
interpretatur. Per totum ergò
sive secundùm totū est καὶ ὅλον,
unde Catholica nuncupatur.
Hinc Tom. 10. de Temp. Serm.
131. scribit. Sanctam Ecclesiam
Catholicam. Catholicam dicit
toto orbe diffusam, quia hære-
ticorum Ecclesiæ ideò Catho-
licæ non dicuntur, quia per su-
as quasque provincias conti-
nentur, hæc verò ab ortu usque
ad occasum, unius fidei splen-
dore diffunditur.

Tom. 9. in Evangel. Joannis
Tract. 118. sic sanctus discurret:
Quadri- „Quadripartita vestis Domini
partita ve- „Nostri Jesu Christi quadripar-
stis Christi „titam figuravit ejus Ecclesiam,
Ecclesiā per „
toto

Fidei Conf & Defensor. §

„toto scilicet, qui quatuor par-^{quatuor or-}
„tibus constat, terrarum orbe^{bis partes}
„diffusam, & omnibus ejusdem^{diffusam si-}
„partibus æqualiter, id est, con-^{gnificat.}
„corditer distributam. Propter
„quod alibi dicit. *Missurum se Matth. 24.*
Angelos suos, ut colligant electos 3¹.
eius à quatuor ventis; quod quid
„est, nisi à quatuor partibus
„mundi, Oriente, Occidente, A-
„quilone & Meridie? Tunica ve-
„rò illa fortita, omnium partium
„significat unitatem, quæ chari-
„tatis vinculo continetur.

Sed audi S. Augustinum ad-
huc efficacius probantem veram
Dei Ecclesiam è Scripturis: No-
lo, inquit Tom. 7. de unit. Eccl.
„c. 3. humanis documentis, sed
„divinis oraculis sanctam Eccle-
„siam demonstrari. Si enim san-
„ctæ Scripturæ in Africâ solâ de-
„signaverunt Ecclesiam, & in
„paucis Romæ Rupitanis &
„Montensibus, & in domo vel
„patrimonio unius Hispanæ mu-

6 *S. Aug. Romano-Catholicæ*

„lieris, quidquid de chartis aliis
„aliquid proferatur, non tenent
„Ecclesiam nisi Donatistæ. Si in
„paucis Mauris Provinciæ Cæ-
„sariensis eam sancta Scriptura
„determinat, ad Rogatistas tran-
„seundum est. Si in paucis Tri-
„politianis & Byzacenis & Pro-
„vincialibus, Maximinianistæ ad
„eam pervenerunt. Si in solis O-
„rientalibus, inter Arrianos &
„Macedonianos & Eunomia-
„nos, & si qui illic alii sunt, re-
„quirenda est. Quis autem pos-
„sit singulas quasi hæreses enu-
„merare gentium singularum?
„si autem Christi Ecclesia, Cano-
„nicarum Scripturarum divinis
„& certissimis testimoniis in o-
„mnibus gentibus designata est,
„quicquid attulerint & unde-
„cunque recitaverint, qui dicunt;
Matth. 24. 23. Ecce hic est Christus, ecce illic;
„audiamus potius, si oves ejus
„sumus, vocem pastoris nostri
„dicentis: *Nolite credere: Illæ*
quip-

Fidei Conf. & Defensor. 7

„quippe singulae in multis genti-
„bus, ubi ista est, non inveniun-
„tur. Hæc autem quæ ubique
„est, etiam ubi illæ non sunt, in-
„venitur. Quæ verissimè de Lu-
theranis, Calvinistis aliisque hu-
jus temporis hæreticis dici pos-
sunt. Hi enim in certis regioni-
bus latitant, & unica nostra Ro-
mano-Catholica Ecclesia per to-
tum mundum in omnes gentes
ab Apostolis, eorûmque Succes-
soribus secundum verbum &
promissionem Christi propagata
est. O Donatistæ, pergit Aug.
„ibidem cap. 6. Genesin legite
(idem objici potest Lutheranis.)
Per memetipsum juraui, dicit Do-
minus: quia fecisti hanc rem, &
non pepercisti filio tuo unigenito
propter me: benedicam tibi &
multiplicabo semen tuum sicut stel-
las, & velut arenam, quæ est in lit-
tore maris: possidebit semen tuum
portas inimicorum suorum, & bene-
dicentur in semine tuo omnes

*Ecclesia ubi-
bique est,
etiam ubi
hæreses in-
veniuntur
non autem
contra.*

*Genes. 22.
16. 17. 18*

8 *S. Aug. Romano-Catholica*

*gentes terræ, quia obedisti voci
meæ. Et paulò pòst. Ecce testa-*

*Ad Gal. 3.
15.*

*mentum Dei, aperite aures.
Hominis, inquit Apostolus, con-
firmatum testamentum nemo irri-
tū facit, spernit aut superordinat.*

*In omnibus
gentibus
debet esse
vera Eccle-
sia.*

*Quare vos irritum facitis testa-
mentum Dei, dicendo, nec in
omnibus gentibus esse com-
pletum, & periisse jam de gen-
tibus, in quibus erat semen Ab-
rahæ? Quare subordinatis di-
cendo, in nullis terris hæredem
permanere Christum, nisi ubi
potuerit habere cohæredem
Donatum? non invidemus ali-
cui; legite nobis hoc de lege, de
Prophetis, de Psalmis, de ipso
Evangelio, de Apostolicis lit-
teris. Quàm multa & quàm
manifesta sunt testimonia in
Prophetis (superaddit Augusti-
nus,) Ecclesiæ per omnes gen-
tes toto orbe terrarum diffu-
sæ. Legantur in Propheta: ex*

Psal. 2. 7.

*Psalms (scribit 8. cap.) audia-
mus*

Fidei Conf. & Defensor. 9

mus pauca. Dominus dixit ad me:
filius meus es tu, ego hodie genui
te, postula à me & dabo tibi gen-
tes hæreditatem tuam & possessio-
nem tuam fines terræ. Quis Chri-
stianus unquam dubitavit hoc
de Christo esse prædictum, aut
hanc hæreditatem aliud quam
Ecclesiam esse intellexit? Et
post pauca. Commemorabuntur *Pf. 21. 29.*
& convertentur ad Dominum uni-
versi fines terræ. Et adorabunt in
conspectu eius universæ familiæ
gentium. Quoniam Domini est re-
gnum & ipse dominabitur genti-
um.

Audiamus & vos Lutheranos,
quas gentes à Paganismo ad fi-
dem Christianam convertistis?
Heus audite, quàm dilertè quàm
sincerè verbi vestri ministerium,
in propagandâ Ecclesiâ conatum
eleganti calamo depingat Ter-
tullianus lib. de præscriptionib.
cap. 4 sic dicens: De verbi ad-
ministratone quid dicam? cùm

A 5

hoc

*Heretici nō
convertunt
infideles,
sed fideles
pervertunt.* „hoc sit negotium illis non Eth-
„nicos convertendi, sed nostros
„everendi: hanc magis gloriam
„captant: si stantibus ruinam,
„non si jacentibus elevationem
„operentur, quoniam & ipsum
„opus eorum, non de proprio
„suo ædificio venit, sed de veri-
„tatis destructione, nostra suf-
„fodiunt, ut sua ædificent,

Verum ad Augustinum nostra
redeat oratio, qui unus è Patri-
bus sufficientiam plenissimam
nobis præstat loco cit. & sic per-
„git: Nonne Apostolus de præ-
„dicatoribus novi Testamenti
„dictum exposuit, quod scriptum
Rom. 10. est: *In omnem terram exivit sonus*
Psal. 18. 5. *eorum, & in fines orbis terræ ver-*
Psal. 49. 1. *ba eorum?* De quo alio nisi de
Christo intelligitur. *Deus Deo-*
rum Dominus locutus est, & voca-
Psal. 71 8. *vit terram à solis ortu usque ad*
occasum: ex Sion species decoris e-
ius? Et iterum: *Dominabitur à*
mari usque ad mare, & à flumine
usque

usque ad terminos orbis terræ. A

, flumine utique, ubi eum Spiri-

, tus sanctus in columbæ specie

, & vox de cœlo manifestavit.

, Deinde sequitur : Coram illo

procident, Æthiopes, & inimici eius

terram lingent, Reges Tharsis &

insula munera offerent, Reges Ara-

bum & Saba dona adducent, &

adorabunt eum omnes Reges terræ,

omnes gentes servient ei. Qui Lu-

therani servierunt Christo in Æ-

thiopiâ, seu in Arabiâ, in qua o-

lim Catholici tot centenos ha-

buerunt piissimos Eremicolas

numerent suos Lutheranos Re-

ges Tharsis, Arabum & Saba,

profectò nec unicum invenient.

Proinde illorum Ecclesia nun-

quam fuit in illis Regionibus, &

hinc nec est Catholica. Qua fron-

te ergò & quo titulo nobis Ro-

mano-Catholicis nomen Catho-

licorum temerè auferre cona-

mini : cùm manifestissimum sit

nos ampliora Christiani orbis

Lutherani

, non sunt Æ-

gyptum seu

Arabiam

aliasq; dis-

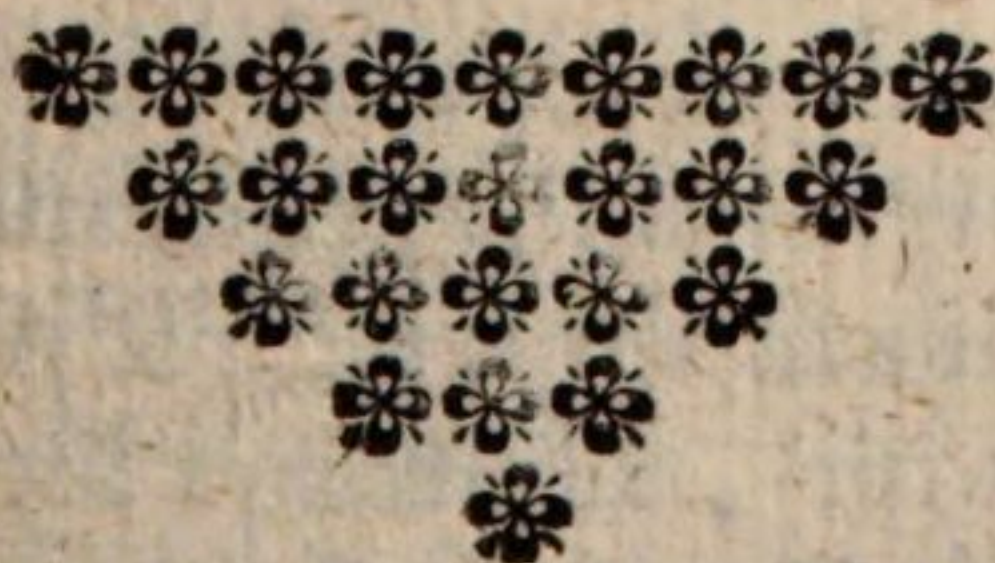
itas regio-

nes ingressi.

adhuc spatia possidere, quocunque vestrum? Et quidem ea quæ possidetis non à Paganorum senticetis expurgastis, sed à nobis expurgata, fidei & morum amœnitate consita, ut ante loquebatur Tertullianus, evertistis.

Verùm cohibeat calamum Tertullianus, & laxa loquentur. Quid quæso templa pleraque, quæ frequentatis, altaria quæ oculis vestris cernitis, monimenta & statuæ à Majoribus vestris erectæ evangelizant aliud, quàm nos Romano-Catholicos hæc omnia loca incoluisse, è quibus nos contra jura divina & humana, contra piorum vestrorum Antecessorum voluntatē, expulistis? Ubi Ecclesia Vestra apparet in Africâ? quis vestrorū verbi ministrorum Evangelium disseminavit in Asiâ? quotas numeratis in Hispaniâ? profectò tractus ille terræ exiguus, quem quilibet è vestris cœnibus solus occupat; qua-

qualis est v. g. Lutheranorum, quibus plurimi Calvinistæ aut aliarū Sectarum cultores admixti sunt, si comparetur cum reliquo Christiano orbe, angulus apparebit. Adeoque angularem & coarctatis limitibus circumscriptam habetis Ecclesiam, minimèque Catholicam, id est, per totum mundum & secundum promissionem Christi per omnes gentes propagatam. Ex quo manifestissimè deducitur Ecclesiam Vestram utpote minimè Catholicam, neutiquam veram esse Ecclesiam ac legitimam Christi Sponsam, adeoque in ea nec invenienda, nec speranda salus, ut ex Aug. sequenti Articulo probabitur.

ARTICVLVS II.

Extra Ecclesiam Romano-Catholicam nullus salvari potest.

Nullum tam perversum fulgentissimum mundi oculum conspexisse reor, qui etiam in malitiâ suâ beatitudinem non quæreret, omnes summo beatitudinis tenemur desiderio. Sed cheu? quis sufficientibus lachrymis deplorabit hominum miseram sortem, qui non modò ab honestate vitæ, morum integritate, piorum operũ exercitiis, quibus nobis beatitudinem comparamus, sed etiam ab unâ beatitudinis & salutis januâ, quæ est Romano-Catholica Ecclesia desciverunt. Unâ dixi, quia extra illam, nullam reperire est, in qua, ut superius dixi, aut speranda aut invenienda salus, teste S. Aug. Et ne morer, illustriora loca tibi adduco. Tom. 2. Epist. 152. ad po-

populum factionis Donatianæ,
 sic scribit : Quisquis ab hac Ec-
 ,,clesia Catholica fuerit separa-
 ,,tus, quantumlibet laudabiliter
 ,,se vivere existimet, hoc solo
 ,,scelere, quòd à Christi unitate
 ,,djsjunctus est, non habebit vi-
 ,,tam, sed ira Dei manet super
 ,,eum. Tom. 10. de Temp. Ser. *Non est vo-*
 181. qui est in Vigilia Pentecost. *rus Chri-*
 Ser. 1. c. 12. sic pulchrè Sanctus *stianus, qui*
 discurret : Quisquis ille est, & *non est in*
 ,,qualiscunque ille est, Christia- *Catholicâ*
 ,,nus non est, qui in Christi Ec- *Ecclesiâ.*
 ,,clesia non est. Sola quippe est,
 ,,per quam sacrificium Dominus
 ,,libenter accipiat. Sola quæ pro
 ,,errantibus fideliter intercedat.
 ,,Unde etiam de agni hostia Do-
 ,,minus præcepit dicens : *In unâ* *Exod. 12.*
domo comedetis, nec efferetis de *46.*
carnibus eius foras. In una nam- *In hac so-*
 ,,que domo agnus comeditur, *lùm Deo*
 ,,quia in una Catholica Ecclesia *sacrificium*
 ,,vera hostia Redemptoris im- *placet.*
 ,,molatur. De cujus carnibus di- *Matth. 7.*
 vina

„vina iussio efferri foras prohi-
 „bet, quia dari sanctum canibus
 „vetat. Sola est, in qua opus bo-
 „num fructuosè peragitur, unde
 „mercedem denarii, non nisi,
 „qui intra vineam laboraverunt,
 „acceperunt. Sola est, quæ intra
 „se positos valida charitatis
 „compagne custodit. Unde & a-
 „qua diluvii arcam quidem ad
 „sublimiora sustulit, omnes au-
 „tem, quos extra arcam invenit,
 „extinxit. Sola est, in qua my-
 „steria superna veraciter con-
 „templemur. Unde ad Moylen
 „Dominus dicit: *Est locus apud*
me & stabis supra petram Et pau-
 „lò post: *Tollam manum meam &*
videbis posteriora mea Quia enim
 „ex sola Catholica Ecclesia veri-
 „tas conspicitur, apud se esse lo-
 „cum Dominus perhibet, de
 „quo videatur. In petra Moyles
 „ponitur, ut Dei speciem con-
 „templetur, quia nisi quis fidei
 „localitatem tenuerit, divinam
 præ-

Exod. 33.
 21.

„præsentiam non agnoscit. A-
velle (*hæc verba citat etiam S.*
Aug. ex Cypriano tom. 7, contra Cyprianus
Crescon. lib. 2. cap. 22.) Avelle ^{*de simplici-*}
„radius solis à corpore, divisio- ^{*tate Præla-*}
„nem lucis unitas non capit. ^{*rorum.*}
„Frange ramum ab arbore, fru-
„ctus germinare non poterit. A
„fonte præcide rivum, præcisus
„arescit. In his ergò Cypriani ^{*Extra Ec-*}
„verbis intelligimus lucem non ^{*clesiam nul-*}
„capere divisionem, sicut in san- ^{*lus fructifi-*}
„ctis regno Dei prædestinatis, ^{*cat.*}
„qui dividi ab Ecclesia nullo
„modo possunt: & non germi-
„nare ramum fructum salutis
„æternæ germine, accipimus.
„Ariditatem verò rivi à fonte
„præcisi, in eo quod Spiritu san-
„cto vacuantur, qui ab unitate
„separantur, agnoscimus.

Tom. 9, lib. 4. de Symb. ad
Catechum cap. 13. hæc scribit:
Si quis absque Ecclesia inventus
„fuerit, alienus erit à numero
„filiorum. Nec habebit Deum
Pa.

18 *S. Aug. Romano-Catholica*

„Patrem, qui Ecclesiam nolue-
rit habere Matrem.

Tom. 7. Sermones super gesta
cum Emerito Donatistarum E-
piscopo ultra medium ita pero-
rat Augustinus: Salutem non
„potest habere, nisi in Ecclesia
„Catholica. Extra Ecclesiam to-
„tum potest præter salutem, po-
„test habere honorem, potest
„habere Sacramentum, potest
„cantare Alleluja, potest respon-
„dere Amen, potest Evangelium
„tenere, potest in Nomine Pa-
tris, & Filii, & Spiritus sancti fi-
dem habere, & prædicare, sed
„nusquam nisi in Ecclesia salu-
tem poterit invenire. Videte
ergo O Lutherani, an non um-
bram sectemini, dum Sacramen-
ta, dum fidem SS. Trinitatis, dum
decantatum vobis verbum Do-
mini in Ecclesia vestra ita ma-
gnificatis, ecce quomodo nec fi-
des, nec Evangelium, nec omnia
alia secundum Augustinum in a-
liquam

*Nec Evan-
gelium, nec
fides pro-
sunt ad sa-
lutem extra
veram Ec-
clesiam.*

liquam æternæ salutis spem vos
accendere valeant, nisi veræ, hoc
est, Romano-Catholicæ Ecclesiæ
colla submiseritis. Nam ad ipsam
salutem ac vitam æternam ne-
mo pervenit, ait Augustinus,
tom. 7. de unit. Eccles. cap. 16.
circa medium, nisi qui habet ca-
put Christum; habere autem
caput Christum nemo poterit,
nisi qui in ejus corpore fuerit,
quod est Ecclesia. Unde subsu-
mit Africanus Doctor tom. 7.
contra litteras Petil. lib. 2. cap.
8. dicens: Nec (Hæretici) putan-
di sunt esse in Christi corpore,
quod est Ecclesia, quia Sacra-
mentorum ejus corporaliter
participes fiunt. Illa enim & in
talibus sancta sunt, & eis indi-
gnè tractantibus & sumentibus
ad majus judicium valebunt.
Ipsi autem non sunt in illa Ec-
clesiæ Christi compage, quæ in
membris Christi per connexum
& contactum crescit in incre-
mentum.

In Christo

non est, qui

non est in e-

ius Ecclesiæ,

mentum Dei. Illa quippe Eccle-
sia in petra est, sicut dicit Do-
minus : *Super hanc petram ædi-*
ficabo Ecclesiam meam. Illi autem
Matth. 16. 18.

in arena ædificant, sicut idem
Dominus dicit : *Qui audit ver-*
ba mea & non facit ea, simulabo
Matth. 7. 26.

eum viro stulto, qui ædificat domum
suam super arenam. Sed ne putes
Ecclesiam, quæ in petra est, in
una parte esse terrarum & non
diffundi usque ad fines terræ,
audi ejus vocem de psalmo ge-
mentis inter mala peregrina-
tionis suæ; ait enim : *A finibus*

Psalm. 69. 3. *terra ad te clamavi, dum anxia-*
retur cor meum, in petra exaltasti
me. Tom. 7. de unit. Eccl. cap.
4. habet hæc : Quicumque cre-
dunt quidem quòd Christus JE-
sus in carne venerit, & in eadẽ

carne, in qua natus & passus
est, resurrexit, & ipse sit Filius
Dei, & Deus apud Deum, & cū
Patre unum, & unum incom-
mutabile Verbum Patris, per
quod

*Qui cū to-
tā Ecclesiā
non consen-
tit, non est
eius mem-
brum.*

„quod facta sunt omnia; sed ta-
„men ab ejus corpore, quod est
„Ecclesia, ita dissentiunt, ut eo-
„rum communio non sit cum
„toto quacunque diffunditur,
„sed in aliqua parte separata in-
„veniatur, manifestum est eos
„non esse in Ecclesia Catholica,
Intelligite nunc errantes in po-
pulo, & Lutherani aliquando sa-
pitem, intelligite ex Doctorum A-
quila fidem in Jesum Christum
vobis minimè profuturam, quia
ab illa universali Matre Ecclesia,
quæ in omnibus totius terræ o-
ris plantata devotos sibi ubique
filios alit, malitiosè vos separa-
stis, extruentes vobis Ecclesiam
hoc ipso rejiciendam, quia neu-
tquam Catholica, & quod maxi-
mum invisibilitatis fucata Eccle-
siæ est argumentum, tot anno-
rum decursibus ignorantia &
invisibilitatis peplo obvolutam,
quod mulieri Solis splendoribus
amictæ, nempe veræ Catholicæ
Ec-

22 S. Aug. Romano-Catholica
Ecclesiæ, teste Augustino, in pri-
mis repugnat. Quod ut osten-
dam, do Articulum tertium.

ARTICVLVS III.

Ecclesia vera debet esse
visibilis.

Clarissimè Regius Citharæ-
dus Prophetica sua cytha-
Psal. 13. 6. ra: *In Sole posuit tabernaculum*
suum. Id est, ut ibidem explicat
Sanctus Aug. In manifestatione
posuit Ecclesiam suam, non in
occulto. Et Epist. 166. ad Do-
natistas. Ipsa est Ecclesia in sole
posita, id est, in manifestatione
omnibus nota usque ad termi-
nos terræ. Ulterius Tom. 9. in
Epistolâ Joan. tract. 2. commen-
tatur Sanctus: *In Sole posuit ta-*
bernaculum suum, id est in mani-
festo. Tabernaculum eius caro
ejus, tabernaculum ejus, Eccle-
sia ejus. In sole posita est, non
in nocte, sed in die. ibidem.
Ecclesia est *mons &* *lucerna.* Quid amplius dicturus sum,
quàm

„quàm cæcos, qui tam magnum
„montem non vident, qui con-
„tra lucernam in candelabro
„positam oculos claudunt. Tom.
8. Psalmum quadragesimū quar-
tum sic exponit: *Constitues eos*
Principes super omnem terram.
„Vide templum Regis quàm la-
„tè diffusum est: ut noverint
„Virgines, quæ non adducuntur
„in templum Regis, non se ad i-
„stas nuptias pertinere. *Pro Pa-* Ps. 44. 18.
tribus tuis nati sunt tibi filii, con-
stitues eos Principes super omnem
terram. Hæc est Catholica Ec- Catholici
„clesia, Filii eius constituti sunt ^{sunt super}
„Principes super omnem terrā, ^{omnem ter-}
„filii eius constituti sunt pro Pa- ^{ram.}
„tribus. Agnoscant, qui præcisi
„sunt, veniant ad unitatem addu-
„cantur in templum Regis Tem-
„plum suum Deus ubique col Ephes. 2.
„locavit, fundamenta Propheta-
„rum & Apostolorum ubique
„firmavit. Filios genuit Ecclesia,
„constituît eos pro Patribus suis
Prim-

24 *S. Aug. Romano-Catholica*

„Principes super omnem terrā.

Psal. 44. *Memores erunt nominis tui in omni generatione & generatione. Pro-*
19.

pterea populi confitebuntur tibi.

„Quid ergo prodest confiteri, &

„extra templum confiteri? quid

„prodest precari, & non in mon-

Psal. 3. 5. „te precari? *Voce mea, inquit, ad*

Dominum clamavi, & exaudivit

me de monte sancto suo. De quo

Matth. 5. dictum est. *Non potest civitas ab-*

scendi super montem posita. De

Dan. 2. „quo monte? quem vidit Da-

„niel ex parvo lapide crevisse &

„fregisse omnia regna terrarum

„& implevisse omnem faciem

Non exau- „terræ. Ibi adoret, qui vult acci-

ditur qui est, „pere, ibi petat, qui vult exaudi-

extra Ecclē- „ri, ibi confiteatur, qui vult sibi

fiam. „ignosci.

Lib. 2. contra Cresconium

Grammaticum cap. 36. sic scribit:

„Existit Ecclesia cunctis clara

„atque conspicua. Quippe Civi-

„tas, quæ abscondi non potest

„super montem constituta: per

quam

,quam dominatur Christus à
 ,mari usque ad mare & à flumi-
 ,ne usque ad terminos orbis ter-
 ,ræ. Tanquam semen Abrahamæ
 ,multiplicatum, sicut stellæ cœli
 ,& sicut arena maris, in quo be-
 ,nedicentur omnes gētes. Hanc
 ,etiam Beatus Cyprianus ita
 ,commendat, ut eam dicat Do-
 ,mini luce perfusam, radios su-
 ,os per orbem terrarum porri-
 ,gere, ramos suos per univer-
 ,sam terram copiâ ubertatis ex-
 ,tendere. Nunquid hæc omnia
 lucidissimam & visibilem indi-
 cant Ecclesiam? & quî fieri pos-
 set, ut hominum obtutibus sese
 subduceret ea Ecclesia, in quâ
 Episcopi & Pastores visibiliter
 custodias agunt super gregem
 Domini, cum ad Sapientiæ cau-
 las educunt, subditos admonen-
 do, hortando placidè regunt?
 Sanctissima Sacramenta admini-
 strant, peccantes correctionis
 virgâ coercent, contumaces ab alio-

Ecclesia, in
quâ Pasto-
res regunt
subditos,
Sacramen-
ta admini-

stant, Con-
cilia cele-
brant, ne-
cessario est
visibilis.

liorum communione separant? in
 qua etiam subditi suos agnoscere
 pastores, eorum monitis obtem-
 perare, instructionem & Sacra-
 menta ab eis percipere tenentur?
 sine etiam controversiâ Ecclesiâ
 illam visibilem esse, est necessum,
 in quâ publicè inducuntur & ce-
 lebrantur Concilia, fanciuntur
 Canones, de fide ac religione
 controversiæ dirimuntur; Sed
 hæc omnia sunt, fierique debent
 in verâ Christi Ecclesiâ, conse-
 quenter de visibilitate ejus ne-
 mini dubitandum est. Prodeant
 nunc Lutherani Evangelii Mini-
 stri, quibus verba non in Evange-
 lio, nec in sincero corde, sed in
 ore nascuntur, edicant, demon-
 strent, ubi eorum Ecclesia ante
 ducentos, trecentos, imò mille
 annos sese præbuerit visendam,
 aut sub quo cœli climate florue-
 rit. Indicate nobis, quæ vel quot-
 nam ex septemdecim Oecume-
 nicis Conciliis à Doctores Lu-
 the-

theranis celebrata sint: in lucem
date Canones in illis sancitos, o-
stendite, nominibus suis compel-
late Doctores & Pastores, qui tot
emensis & emetiendis sæculis fu-
erunt, sunt & erunt in verâ Chri-
sti Ecclesiâ usque ad consumma-
tionem sæculi in opus ministerii
& in ædificationem Corporis Chri-
sti testante Paulo. Verùm statuâ *Ephes. 4.
12.*
sunt taciturniores, optimèq; hic
in eos quadrat illud Virgilianū.

*Obstupui, steteruntque comæ, & Lib. 3. Æ-
vox faucibus hæsit. neid.*

Cùm igitur hoc ostendere ne-
quaquam possint, neque diffiteri
suorum Ecclesiam Cymmereis
quibusdam tenebris involutam
tot sæculis latuisse, quòd tam *Ecclesia Lu-
therana,*
Scripturæ quàm S. Augustino ad-*multis sæ-*
versatur, luce clariùs innotescit *culis fuit*
Ecclesiam eorum non esse veram *invisibilis.*
in qua quis salutem consequi
possit. E contra cùm Ecclesia
Romana à Christo & S. Petro in
hæc usque tempora continuò so-

la fuerit visibilis, visibiliter docuerit, Oecumenica concilia celebrarit, Sacramenta administrarit, & omnibus suis ministeriis officiisque visibili modo semper functa fuerit, evidenter sequitur, eam veram & solam Ecclesiam Christi esse. Sed redeamus ad S. August. Hic tom. 9 in epist. Joann. tr. 1. hæc scribit: Quando volunt homines videre lunam novam: dicunt ecce luna, ecce ubi est; & si sunt ibi, qui non valeant intendere aciem & dicant, ubi? Intenditur illis digitus, ut videant. Aliquando dum erubescunt, ne cæci putentur, dicunt se vidisse, quod non viderunt. Nunquid sic ostendimus Ecclesiam Fratres mei? Nonne aperta est? Nonne obtinuit omnes gentes? Nonne impletur, quod ante tot annos promissum est Abraham, *in semine eius benedici omnes gentes.* Uni fidei promissum est, in milli-

*Gen. 22.
18.*

millibus fidelium mundus im-
pletus est. *Ecce mons implens u-* *Dan. 2 35.*
niversam faciem terræ. Ecce Ci-
vitas. de quâ dictum est: Non *Matth. 5:*
potest civitas abscondi supra mon- *14.*

tem posita. Illi autem (Hæretici)

offendunt in montem. Et cum

eis dicitur: Ascendite: non est

mons, dicunt: & facilius illuc

faciem impingunt, quàm illic

habitaculum quærunt. Ea-

dem profectò nunc est Luthera-

norum, aliorumque Acatholico-

rum mens & conditio, ut malint

in nostram visibilem Ecclesiam

impingere, quàm illius jam per

totum mundum propagatæ am-

plexu salutis suæ consulere, suam

interim buccinantes Ecclesiam

veluti Astronomi novam illam

Cassiopeæ stellam, quæ tot sæcu-

lorum decursu etiam peritis in-

visa ac ignota subitò cum omni-

um admiratione fulsit in æthere.

Simplicium quis doctrinā præ-

senti articulo traditam hoc trito

la-

B 3

la-

la-

labefactari posse confidit sophismate: Quod fide creditur, nō est visibile; Ecclesiam fide credimus, sic tradente Symbolo: *Credo sanctam Ecclesiam Catholicam*, ergo Ecclesia non est visibilis. Verūm exigua est Sophismatis vis, quam brevis distinctio totam enervat. Sic ergo maiorem distingue, quod fide creditur non est

Ex parte videmus & ex aliā parte credimus veram Ecclesiam. visibile, ex eā parte quā sub fidem cadit, concedo maiorem, ex aliā parte quā sub fidem non cadit, nego maiorem. Clariorem tibi distinctionis intellectum dabit similium inductio. Quod Apo-

*I. Ioan. I.
v. I.*

stoli oculis suis conspexerunt, manibus contrectaverunt de Verbo vitæ, de illo & crediderunt; conspexerunt humanitatem, crediderunt divinitatem. Videmus in Baptismate corporis per aquam ablutionem, cordis per gratiam regenerativam credimus emundationem. Sic in Ecclesiā homines, externos ritus & Sacramen-

ta contuemur, attamen doctrinam ab omni errore liberam in eâ tradi credimus, & sic Ecclesiam Christi ex parte per fidem agnoscimus, ex parte visibilem ex Augustino ostendimus. Verum præsumit non nemo asserere Ecclesiam quidem extitisse visibilem, sed ob crassiores errorum nebulas non solum obnubilatam, sed prorsus eclipsatam evanuisse, ideoque plurimis annis extitisse invisam. Fucato huic argumento abundè satisfaciet Articulus sequens.

ARTICVLVS IV.

Ecclesia Catholica non potest deficere, nec perire.

QUamvis cœlorum, astorumque moles continuo giretur motu, semper tamen ne limites suos excedant super immobili moventur: ita Ecclesia, quamvis insultantium hæreticorum impetatur motibus, ipsa

32 *S. Aug. Romano-Catholica*
semper persistit super immobi-
li ac invariato fidei ejusdem &
doctrinae axe.

Audiamus nostrum Augusti-
num tom. 8. in Psal. 103. Con-
cio. 1. sic loquentem: *Fundavit*
terram super firmamentum eius.
„Per terram Ecclesiam intelli-
„go. Quæ est firmitas ejus, super
„quam fundata est, nisi funda-
„mentum ejus? An incongruè
„intelligimus firmitatem, super
„quam fundata est terra, funda-
„mentum, ubi est constituta Ec-
„clesia? quod est illud funda-
mentum? *Fundamentum*, inquit,
nemo potest ponere præterquam,
quod est positum, quod est Christus
Iesus. Ibi ergò firmati sumus.
„Meritò ibi firmati non incli-
„nabimur in seculum seculi, ni-
„hil enim firmius isto funda-
„mento. Infirmus tu eras, sed
„firnum fundamentum te por-
„tat. In te firmus esse non po-
„teras, firmus eris semper, si ab
illo

Pf. 103. 5.

1. Cor. 3.
11.

Christus est
firmū fun-
damentum
Ecclesiæ.

„illo firmo fundamento non
„recedas, non inclinabitur in se-
„culū seculi. Ipsa est prædestina-
„ta columna & firmamentum
„veritatis.

*2. Tim. 3.
15.*

Et eodem tom. Psal. 57. scri-
bit: In ventre Ecclesiæ veritas *Extra Ec-*
„manet. Quisquis ab hoc ventre *clesiam non*
„Ecclesiæ separatus fuerit, ne- *est veritas.*
„cesse est, ut falsa loquatur. Te-
ste Davide Psal. 57. 4. *Erraverunt*
ab utero, locuti sunt falsa. Ne-
„cesse est, inquam, ut falsa loqua-
„tur, qui aut concipi noluit, aut
„quem conceptum mater ex-
„cussit. Et Tom. 6. Concion. ad
Catech. cap. 20. Hæc. (Ecclesia)
„est Mater vera, pia Mater & ca-
„sta, intrinsecus sui viri dignita-
„te ornata, non forinsecus men-
„dacio fallente turpiter colora-
„ta. Item lib. 1. de Symb. ad Ca-
„tech. c. 6. Ipsa est Ecclesia san- *Ecclesia pu-*
„cta, Ecclesia una, Ecclesia vera, *gnat contra*
„Ecclesia Catholica contra om- *hæreses &*
„nes hæreses pugnans, pugnare *expugnari*
non potest.

„potest, expugnari tamen non
 „potest. Hæreses omnes de illâ
 „exierunt, tanquam sarmenta in-
 „utilia de vite præcisa. Ipsa au-
 „tem manet in radice suâ, in cha-
 „ritate suâ. Portæ inferorum
 „non vincent eam. Ecce quàm
 immobilis persistat super veri-
 tatis suæ axes Ecclesia Christi,
 cui tam propudiosè valedixe-
 runt Lutherus, Calvinus cæ-
 terique Hæretici, cum quibus
 continua miscebit prælia, do-
 nec plenum & consummatum,
 sicut de aliis jam plurimis de-
 victis Sectis in Christo Jesu a-
 gat triumphum.

Audite Augustinum Conc. 2.
 in Psal. 101. contra Donatistas,
 ubi introducit Ecclesiam ita lo-
 quentem cum Christo: Quid est,
 „quod nescio qui, recedentes à
 „me, murmurant contra me?
 „quid est, quod perdit me peri-
 „ille contendunt? Certè enim
 „hoc dicunt, quia fui & non sum.

An.

„Annuncia mihi exiguitatem
„dierum meorum, quamdiu ero
„in isto seculo ? annuncia mihi
„propter illos, qui dicunt, fuit
„& jam non est : apostatauit &
„periit Ecclesia de omnibus
„gentibus. Et annuntiavit: *Ecce Matth 28.*
ego vobiscum sum omnibus diebus 20.

usque ad consummationem sæculi. Ecclesia non

Nota hîc, quomodo S. Augusti. perit, quia
nus per latera Donatistarum *Christus cū*
confodiat Lutheranos & Calvi- *ipsa semper*
nistas, qui etiamnum dicunt, *est.*

quod illi dicebant: Ecclesia Ca-
„tholica jam non est, sed fuit, a-
„postatauit & periit. Contra
quos similiter licebit exclamare:
Quid est, quod nescio qui, rece-
dentes à me, murmurant contra
me? quid est, quod perditum me
periisse contendunt? nonne tu
Domine dixisti: *Ecce ego tecum*
sum omnibus diebus usque ad con-
summationem sæculi? Certè non
dixisti: *Ecce tecum sum quin-*
gentis annis & postea per mul-

ta secula te deferam usque ad
tempora Lutheri & Calvinii, sed
disertè dixisti *omnibus diebus us-*
que ad consummationem sæculi.
Paulò superiùs in eâdem Con-
cione habet Augustinus hæc :
,,Christus unus est, Ecclesia u-
,,nitas. Non respondet uni, nisi
,,unitas. Sed existunt, qui dicunt.
,,Iam hoc factum est, responde-
,,bit ei in omnibus gentibus Ec-
,,clesia, pariens filios plures,
,,quàm illa, quæ habebat virum.
,,Respondit ei in viâ fortitudi-
,,nis suæ : credidit enim Christū
,,resurrexisse, crediderunt in eū
,,gentes. Sed illa Ecclesia quæ
,,fuit omnium gentium non est,
,,periit. Hoc dicunt, qui in illâ
,,non sunt. O impudentem vo-
,,cem ! Illa non est, quia tu in
,,illâ non es ? Vide ne tu ideò
,,non sis : nam illa erit, etsi tu
,,non sis. Hanc vocem abomi-
,,nabilem & detestabilẽ præ-
,,sumptionis & falsitatis plenam,
nul-

*Hæretici
dicunt Ec-
clesiam iam
non esse,
quia in hac
illi non
sunt.*

„nullâ veritate suffultam, nullâ
 „sapientiâ illuminatam, nullo
 „sale conditam, vanam, temera-
 „riam, præcipitem, perniciosam
 „prævidit Spiritus Dei, & tanquã
 „contra illos cùm annuntiaret

„unitatem: *In conveniendo popu-*
los in unum, & regna, ut serviant

*Psal. 101.
 23.*

*Domino &c. Respondit ei in viâ
 virtutis suæ: paucitatem dierum
 nuncia mihi. Ne revoces me
 in dimidio dierum meorum &c.*

Et paulò infra Augustinus: Un-
 „de vobis cor dolet? quia & Im-
 „peratores contra hæreticos le-
 „ges proponunt: ibi impletum
 „est: *& regna, ut serviant Domi-*
no. Utinam Acatholici hæc me-
 liùs perpenderent, & cum S. Au-
 gustino lib. de utilitate credendi
 ad Honoratum, cap. 17. sic con-
 cluderent. Cùm igitur tantum

„auxilium Dei, tantum profectũ
 „fructumque videamus, dubita-
 „bimus nos ejus Ecclesiæ con-
 „dere gremio, quæ ab Apostoli-

*Summa ar-
 rogantiæ
 est, nolle Ec-
 clesiæ cre-
 dere.*

„câ sede per successiones Episco-
 „porum , frustra hæreticis cir-
 „cumlatrantibus culmen aucto-
 „ritatis obtinuit? cui nolle pri-
 „mas dare, vel summæ profectò
 „impietatis est , vel præcipitis
 „arrogantiæ. Hucusque August.

ARTICVLVS V.

Biblia esse Scripturam Sa-
 cram non possumus scire , sine
 Traditione, ideò Traditiones
 sunt admittendæ.

Fons saliens in vitam æternam
 est Verbum Dei à Spiritu
 sancto dictatum, Canonicis li-
 bris comprehensum; verùm mi
 Lutherane non levis mentem di-
 scriminat dubitatio, quinam li-
 bri tam honorifico Authentico-
 rum Canonorum titulo sint
 honorandi , moveatur lis cun-
 ctis , quos tu sic compellandos
 æstimas, an judicandos constitu-
 es iudices? & in propriâ causâ
 non vereris partialem sententi-
 am?

am? solviturne de veritate suspec-
tus crimine, quia se veracem as-
seruit? an quia iudex eum talem
declaravit? Hoc Sacratissimo ti-
tulo eos compellabis, quia sese
hoc titulo dignos eloquuntur,
(sed quaeso ubi) an quia legiti-
mus iudex eos dignos declara-
vit? En tibi in dubiorum Laby-
rintho erranti rursus Ariadna
est Aug. Tom. 10. de Temp. Ser.
191. sic scribens: Novum & Ve-
tus Testamentum recipimus in
illo librorum numero, quem
Sanctæ Ecclesiæ tradit Autho-
ritas. Tom. 6. contra Faustum
Manich. lib. 28. c. 2: hæc habet:
Dices illam narrationem non
esse Matthæi, quam Matthæi
dicit universa Ecclesia ab Apo-
stolicis Sedibus, usque ad præ-
sentes Episcopos, certâ succes-
sione perducta. Tu mihi quid
contra lecturus es? aliquem
fortè librum Manichæi, ubi Je-
sus negatur esse natus ex Vir-
gi-

*Non potest
ostendi ex
Sacra Scri-
ptura, quòd
hæc sit Sa-
cra Scriptu-
ra.*

*Matthæi
Evangelio
credimus,
quia per
Traditionē
ad usq; no-
stra tempo-
ra pervenit.*

„gine. Sicut ergò ego credo il-
„lum librum esse Manichæi, quo-
„niam ex ipso tempore, quo Ma-
„nichæus vivebat in carne, per
„discipulos ejus certâ successio-
„ne præpositorum vestrorum ad
„vestra usque tempora custodi-
„tus atque perductus est: sic &
„istum librum crede esse Matt-
„hæi, quem ex illo tempore, quo
„Matthæus ipse in carne vixit,
„non interruptâ serie temporū.
„Ecclesia certâ connexionis suc-
„cessione usque ad tempora ista
„perduxit. An non per hunc ab
Augustino tibi porrectum sen-
tentia & doctrinae filium eò de-
duceris, ut agnoscas modernos
hæreticos nulla ratione Scriptu-
ræ suæ auctoritatem tueri posse,
nisi ad traditiones ejus Ecclesiæ
confugiant, à quâ ipsi sunt præci-
si? Restant porrò plura devotis
Christianis credenda, quorum
expressam mentionem in sacris
paginis haud invenire est, de qui-
bus

bus sic scribit Augustinus tom. 2. *Multa sunt credenda quæ in S. Scripturâ scripta non sunt.*
Epist. 174. propè initium. Ego
„illud, quod jam dixeram, repe-
„tivi, ita fieri posse, ut etiam ho-
„mouision neque scriptum in
„Sanctis paginis inveniatur, &
„tamen dictum in assertionem fi-
„dei defendatur; sicut Patrem in
„illis libris nusquam ingenitum
„legimus, & tamen dicendum
„esse, defenditur. Tom. 3. de
„Gen. ad litteram lib. 10. cap. 23.
ait. Consuetudo Matris Ecclesiæ
„in baptizandis parvulis nequa-
„quam spernenda est, neque ul-
„lo modo superflua deputanda,
„nec omninò credenda, nisi A-
„postolica esset traditio. Illa e-
„nim dicit tom. 2. epist. 118. c.
1. ad Januarium. Illa quæ non
„scripta sed tradita custodimus,
„quæ quidem toto terrarum orbe
„observantur, dantur intelligi, *Hæc credi-
mus, quia
per tradi-
tionem ac-
cepimus.*
„vel ab ipsis Apostolis vel ple-
„nariis Conciliis, quorum est in
„Ecclesia saluberrima authori-
tas,

42 *S. Aug. Romano-Catholica*

„tas, commendata atque statuta
„retineri, sicuti, quòd Domini
„Passio & Resurrectio & Ascen-
„sio in cœlum, & adventus de
„cœlo Spiritûs sancti anniver-
„sariâ solemnitate celebran-
„tur &c. Dicite Acatholici, si
nihil credendum est, quàm quòd
scripto Dei verbo clarè expres-
sum est, unde vobis persuasum
habetis, prædicta festa celebra-
da esse? profectò non aliunde
vos ea accepisse profitebimini
quàm per traditionem à majori-
bus vestris. Cùm igitur multa a-
pud vos fieri conspiciantur, quo-
rum Scriptura non meminit,
consequens est vos & acceptâsse
& acceptare teneri traditiones.

*Hæretici
multa cre-
dunt, quæ
non sunt in
Sacra Scri-
pturâ.*

„Nam in his rebus, sunt ver-
ba S. August. tom. 2. epist. 86. ad
Casulanum Presbyterum in ini-
tio, de quibus nihil certi statuit
„Scriptura divina, mos populi
„Dei vel instituta majorum pro
„lege tenenda sunt. De quibus si
di-

„disputare voluerimus & ex a-
„liorum consuetudine alios im-
„probare, orietur interminata
„luctatio, quæ, utique cavenda
„est, ne tempestate contentio-
„nis, serenitas charitatis obnu-
„biletur.

Tomo 2. epist. 108. ad Seleu-
cianam hæc scribit: Non omnia
„quæ facta sunt, etiam scripta in-
„veniuntur, veruntamen facta
„esse ex cæteris documentis pro-
„bantur. Scriptum est, quando
„baptizatus sit Apostolus Pau-
„lus, & scriptum non est, quan- *Act. 9.*
„do baptizati sunt alii Apostoli,
„veruntamen etiam ipsos bapti-
„zatos intelligere debemus,
„quemadmodum scriptum est,
„quando baptizatae sunt plebes
„Ecclesiarum in Hierusalem, & *Act. 2. 41.*
„Samaritiam, quando autem bapti-
„zatae sint aliae plebes gentium,
„quibus Apostoli epistolas mi-
„serunt, non est utique scriptum:
„& tamen etiam ipsas baptizatas
esse

44 *S. Aug. Romano-Catholica*

„esse minimè dubitamus, pro-
„pter illam Domini sententiam:
Ioan. 3. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aquâ
& Spiritu Sancto, non intrabit in
regnum cœlorum.*

Tandem tom. 4. de fide & o-
peribus cap. 9. sic discurret: Spa-
do, inquiunt (quî fidem sine pœ-
nitentiâ & vitæ melioris propo-
sito sufficere putant baptizandis
adultis) quem Philippus baptiza-
Act. 8. 37. „vit, nihil plus dixit. *Credo Fili-
um Dei esse Iesum Christum.* Et
„in hac professione continuò
„baptizatus est. Num ergò pla-
„cet, ut hoc solùm homines re-
„spondeant & continuò bapti-
„zantur? Nihil de Spiritu san-
„cto, nihil de sancta Ecclesia, ni-
„hil de remissione peccatorum,
„nihil de resurrectione mortuo-
„rum: postremò de ipso Jesu
„Christo, nihil nisi quia Filius
Luc. 1. „Dei est, non de incarnatione
„ejus ex Virgine, de pàsione, de
Matt. 27. „morte crucis, de sepulturâ, de
ter-

„tertiū diei resurrectione, de a-
„scensione, ac sede ad dexteram
„Patris aliquid dicendū est Ca-
„techizanti ac profitendum cre-^{Baptizandus non ge-}
„denti? si enim spado cum re-^{veratim}
„spondisset: *Credo Filium Dei es-* tantum, sed
se Iesum Christum. hoc ei suffice-^{etiam spe-}
„re visum est, ut continuo bap-^{ciatim arti-}
„tizatus abscederet: cur non id-^{culos fidei}
„sequimur, atque auferimus cæ-^{se credere}
„tera, quæ necesse habemus, eti-^{testari de-}
„am cum ad baptizandum tem-
„poris urget angustia, exprime-
„re interrogando, ut baptizatus
„ad omnia respondeat, etiam si ea
„memoriæ mandare non valuit?
„Si autem Scriptura tacuit, atq;
„intelligenda admisit cætera,
„quæ cum illo spadone bap-
„zando Philippus egit, atque in
„eo, quod ait, baptizavit eum
„Philippus, intelligi voluit im-
„pleta omnia, quæ licet tacean-^{Serie tradi-}
„tur in Scripturis gratia brevita-^{tionis sci-}
„tis, tamen serie traditionis sci-^{mus quæ illā}
„mus implenda; pari modo etiā^{esse facta &}
in^{nunc faci-}

enda, quæ in Scripturis gratiâ brevitate ta-
centur. in eo, quod scriptum est, evangelizasse Philippum spadoni Dominum, nullo modo dubitandum est, & illa in Catechismo dicta esse, quæ ad vitam moresque pertinent ejus, qui credit in Dominum Jesum. Hoc est enim evangelizare Christum, non tantum dicere, quæ sunt credenda de Christo, sed etiam quæ observanda ei, qui accedit ad compagem corporis Christi. Altiùs mentibus vestris jam jam recitata Augustini verba imprimate Acatholici, qui solum credenda magnificatis, observanda verò inertiae spiritu ducti contemnitis, in solâ, à bonorum operum vitam discretâ fide, justificationem vestram firmantes contradicente vobis Augustino. Verum suggerunt obtrectandi materiam variarum Ecclesiarum diversæ Ceremoniæ & ritus, quorum nullum (ut ipsi loquuntur) in Scripturâ apparet fundamentum.

tum. Verum non alio retunden-
di sunt malleo, quàm Augustino.
Benevolè audiatur.

Tom. 2. epist. 118. ad Janua-
rium cap. 2. sic respondens: Quæ
,,per loca terrarum, regionesq;
,,variantur, sicuti est, quod alii
,,jejunant Sabbatho, alii verò
,,non: alii communicant quoti-
,,die Corpori & Sanguini Do-
,,minico, alii certis diebus acci-
,,piunt: alibi nullus dies inter-
,,mittitur, quo non offeratur, ali-
,,bi Sabbatho tantum est Domi-
,,nico, alibi tantum Dominico:
,,etsi quid aliud huiusmodi ani-
,,madverti potest: totum hoc genus *Quod non*
,,rerum liberas habet observatio- *est contra*
,,nes: nec disciplina ulla est in his *fidem nec*
,,melior gravi prudentique Chri- *contra ho-*
stiano, quàm ut eo modo agat, *nos mores,*
,,quo agere viderit Ecclesiam, ad *observandis*
,,quamcunq; devenarit. Quod e-
,,nim neq; contra fidem, neq; con-
tra bonos mores iniungitur, in-
,,differenter est habendum, & pro
eo-

„eorum inter quos vivitur so-
 „cietate servandum est.

Et adhuc clariùs eodem Tom.
 epist. 119. ad Ianuarium. Miror
 „fanè, quod illa volueris, ut de
 „iis, quæ variè per diversa loca
 „observantur, tibi aliqua con-
 „scriberẽ, & cùm non sit neces-
 „sariũ, & una in his saluberrima
 „regula retinenda sit, quæ non
 „sunt contra fidẽ, neque contra
 „bonos mores, & habent aliquid
 „ad exhortationem vitæ melio-
 „ris, ubicunque institui videmus,
 „vel instituta cognoscimus, non
 „solùm non improbemus, sed
 „etiam laudando & imitando se-
 „ctemur, si aliquorum infirmi-
 „tas non ita impedit, ut amplius
 „detrimentum sit. Si enim eo
 „modo impedit, ut maiora stu-
 „diorum lucra, speranda sint,
 „quàm calumniatorum detri-
 „menta timenda, sine dubitatio-
 „ne faciendum est. Videant er-
 „go & intelligent Acatholici in-

*Calumnia-
 tores non
 sunt audi-
 endi.*

inde,quàm egregiè S. Augusti-
nus laudet & approbet non so-
lùm universæ Ecclesiæ sed & par-
ticularium traditiones ac obser-
vationes.

ARTICVLVS VI.

Sanctus Petrus fuit primus
seu Caput Apostolorum, &
fundamentum Ecclesiæ.

PAucis hoc ex Augustino pro-
batum accipe Lector : nam
Tom. 7. de Baptismo contra Do-
natistas lib. 2. cap. 1. sic effatur
Sanctus Doctor :

„ In Apostolo Petro Primatus
„ Apostolorum excellenti gratiâ
„ præeminet. Et Tom. 9. in Ev.
Joann. tract. 56. Quis enim ne-
„ sciat, primum omnium Aposto-
„ lorum esse Beatissimum Petrū?
& hoc probat Tom. 4. quæst. ex
Novo Testam. quæst. 75. Di-
„ cunt exactores didrachmæ ad
„ Petrum Apostolū: *Magister ve-* *Matt. 17.*
ster non solvit didrachmam &c. 23.

C

Quo

*In Petro
post Salva-
torem om-
nes conti-
nentur.*

Mat. 26.

41.

Luc. 22.

31.

*Quare
Christus o-
rat pro Pe-
tro & non
pro Ioanne
aut Iacobo
seu Aposto-
lis aliis.*

„Quo dicto, magistrum, ut pro
omnibus discipulis solveret, con-
„venerunt. Salvator autem cum
„pro se & Petro dari iubet, pro
omnibus solvisse videtur: quia
„sicut in Salvatore erant omnes
„causæ Magisterii, ita & post Sal-
„vatores in Petro omnes con-
„tinentur. Ipsum enim consti-
„tuit caput esse eorum, ut pastor
„esset gregis dominici. Nā inter
„cætera dicit discipulis: *Vigilate
& orate, ne intretis in tentationē.*
„Et Petro dicit: *Ecce Sathanas*
expostulavit, ut vos ventilet sicut
triticum, ego autem rogavi pro te
Petre, ut non deficiat fides tua, &
tu tandem conversus confirma fra-
tres tuos. Quid ambigitur? pro
„Petro rogabat, & pro Iacobo
„ac Ioanne non rogabat, ut cæ-
„teros taceam. Manifestum er-
„go est in Petro omnes conti-
„neri, rogans enim pro Petro,
„pro omnibus rogasse dignosci-
„tur. Semper enim in Præposi-

„to populus aut corripitur aut
„laudatur. Item Tom. 10. de
Verbis Domini Ser. 13. In illo
„uno Apostolo, id est, Petro, in
„ordine Apostolorum primo &
„præcipuo, in quo figurabatur
„Ecclesia, utrumque genus si-
„gnificandum fuit, id est, firmi &
„infirmi, quia sine utroque non
„est Ecclesia. Clarè ergo habe-
mus ex S. Augustino, Sanctum
Petrum fuisse primum & præci-
puum in ordine Apostolorum;
quod autem fuerit etiam funda-
mentum Ecclesiæ, hisce probat
S. August. Tom. 10. Serm. 26.
de Sanctis.

„ Audistis, inquit, frequenter
„iplum Petrum à Domino pe-
„tram nuncupatum. Sicut ait :
Tu es Petrus & super hanc petram Matth. 16.
edificabo Ecclesiam meam. Si er- 18.

„gò Petrus petra est, super quam
„ædificatur Ecclesia, rectè priùs
„pedes sanat, ut sicut in Ecclesiâ
„fidei fundamentum continet
Cur S. Pe-
trus primò
claudum
curaverit,

§ 2 *S. Aug. Romano-Catholica*

Act. 3.

ita & in homine membrorum
fundamenta confirmet. Rectè,
inquam, pedes Christiano cu-
rat, ut jam non trepidus quis,
nec imbecillis possit supra pe-
tram Ecclesiæ stare: sed robu-
stus & fortis incedere. Et Ser-
monem 15. de Cathedrâ S. Pe-
tri sic incipit. Institutio solem-
nitatis hodiernæ à Senioribus
nostris Cathedræ nomen acce-
pit: ideo, quòd primus Apo-
stolorum Petrus hodie Episco-
patûs Cathedram suscepisse re-
feratur. Rectè ergo Ecclesiæ
natalem Sedis illius colunt,
quam Apostolus pro Ecclesia-
rum salute suscepit, dicente Do-
mino: *Tu es Petrus, & super
hanc Petram ædificabo Ecclesiam
meam.* Petrum itaque funda-
mentum Ecclesiæ Dominus no-
minavit, & ideò dignè funda-
mentum hoc Ecclesia colit, su-
pra quod Ecclesiastici ædificii
altitudo consurgit. Unde con-

„venienter Psalmus, qui lectus
„est dicit: *Exaltent eum in Eccle-* *Psal. 106.*
siâ plebis, & in Cathedrâ Seniorum *32.*
laudent eum. Benedictus Deus,
„qui exaltari in Ecclesiâ hoc *S. Petrus*
„præcepit, quia dignum est, ut *tanquam*
„fundamentum hoc in Ecclesiâ *fundamen-*
„honoretur, per quod ad cælum *tum Eccle-*
„ascenditur. Quid clariùs dici *sic hono-*
potest? *ratus est.*

Superaddit adhuc sequenti 16.
Serm. plura August. Tanquam
„bonus Pastor tuendum gregem
„accepit, ut qui sibi infirmus *Ioan. 21.*
„fuerat fieret omnibus firmamē-
„tū. Et quia ipse interrogationis *Mat. 26.*
„tentatione negaverat, cæteros
„fidei stabilitate fundaret. De-
„nique pro soliditate devotio-
„nis, Ecclesiarum petra dicitur,
„sicut ait Dominus: *Tu es Petrus,*
& super hanc petram ædificabo
Ecclesiam meam. Petra enim di- *Cur Petrus*
„citur eò, quod primus nationi- *petra dica-*
„bus fidei fundamenta posuerit, *tur.*
„& tanquam saxum immobile,

§ 4 S. Aug. Romano-Catholica

2. Corinth.
10. 4.

„totius corporis Christiani com-
„pagem, molemque contineat.
„Petra ergò pro devotione Pe-
„trus dicitur, & petra pro virtu-
„te Dominus nuncupatur. sicut
„ait Apostolus: *Bibebant autem
spirituali sequente eos petrâ: pe-
tra autem erat Christus.* Rectè
„confortium meretur nominis,
„qui confortium meretur & o-
„peris. Notent ergo Acatholici
duplex esse fundamentum Ec-
clesiæ secundum S. Augustinum,
scilicet Christum & Petrum.
Christus est primarium, Petrus
verò secundarium fundamentum.
Hinc Augustinus ita exponit lo-
cum illum: *Tu es Petrus & su-
per hanc Petram ædificabo Ecclesi-
am meam.* Id est, inquit super me
„ipsum Filium Dei vivi ædificabo
„Ecclesiam meam. Quod cum
dixisset, illicò quasi interpretans
dictum suum subjungit Aug. in
personâ Christi Ser. 13. de Verb.
„Dñi: Super me ædificabo te.

Mat. 16.

Quis

Quis nunc Acatholicorum tantum præsumet, ut infitias ire audeat, Sanctum Petrum primum esse post Christum Dominum Romano-Catholicæ Ecclesiæ fundamentum? Verùm ut huic à S. Augustino tam disertè asserto fundamento reniti, ac veritati auditum præstruere valeant, in alio commento asylum quærunt, nempe S. Petrum nunquam Romanam incoluisse urbem, nec unquam illius subiisse mœnia. Sed ut & hoc figmentum prorsus convellatur, sit

ARTICVLVS VII.

S. Petrus Romæ Episcopalem Cathedram tenuit, Simonem Magum ibidem superavit, & martyrio coronatus est.

EA est veritatis amantium dignitas & præstantia, ut & illi, qui eam non sine maximâ ignominiâ repudiaverunt, illorum simias se & ostendant &

56 *S. Aug. Romano-Catholica*
 profiteantur: nam sicut illorum
 sermo semper sibi est constans &
 cohærens, ita horum falsitate u-
 nâ alteram obvelare nititur, ut
 veracis sermonis incauto Lecto-
 ri ingerat speciem. Quis quæso
 Acatholicus ita decantatæ tã a-
 pud Sanctos Patres, quàm Histo-
 ricos veritati obniti præsumeret,
 nisi priori Articulo explosæ fal-
 sitati fucum adornaret? Verùm
 fucatus hic vester sermo calamo
 Augustiniano jam est oblitera-
 tus. Audite eum cum vobis si-
 milibus Tom. 7. contra litt. Pe-
 til. lib. 2. cap. 51. sic loquentem:

*Petrus se-
 dit in Ca-
 thedrâ Ro-
 manâ.*

„ Cathedrâ tibi quid fecit Ec-
 „clesiæ Romanæ, in quâ Petrus
 „sedet, & in quâ hodie Anastasi-
 „us sedet: vel Ecclesiæ Hieroso-
 „lymitanæ, in quâ Jacobus sedet,
 „& in quâ hodie Joannes sedet,
 „quibus nos in Catholicâ uni-
 „tate connectimur, & à quibus
 „vos nefario furore separâstis?
 „Quare appellas, Cathedram

pe-

„pestilentia, Cathedram Apo-
„postolicam? si propter homi-
„nes, quos putas legem loqui,
„& non facere, nunquid JESUS
„propter Phariseos, de quibus
„ait: *Dicunt enim & non faciunt,* *Mat. 23:*
„Cathedra, in qua sedebant, ul-^{3.}
„lam fecit injuriam? nonne il-
„lam Cathedram Moyſis com-^{Cathedra}
„mendavit, & illos servato Ca-^{est vene-}
„thedrae honore redarguit?
Quam accommodè possunt hæc
dici Acatholicis Cathedram Ro-
manæ Ecclesiæ injuriantibus?

Tom. 6. lib. de hæres. hæresi
prima. Iovem se credi volebat,
(Simon Magus) Minervam verò,
„meretricem quandam Selenē,
„quam sibi sociam scelerum fe-
„cerat, imaginesque & suam &
„ejusdem meretricis, discipulis
„suis præbebat adorandas, quas
„& Romæ tanquam Deorum
„simulachra auctoritate publicâ
„constituerat. In quâ urbe Bea-^{Petrus Si-}
„tus Apostolus Petrus eum verâ ^{monē Ma-}
^{gum Romæ}
^{extinxit.}

Omnipotentis Dei virtute extin-
xit. Quid clariùs?

Quod verò S. Petrus Romæ
martyriū subierit, patet ex Tom.
10. de Sanctis. In Festo Aposto-
lorum Petri & Pauli Sermone. 3.
de his præter alia sic loquitur:
„Unâ die passi sunt, ut ad Chri-
stum pariter pervenirent, uno
„in loco, ne alteri Roma dees-
„set, sub uno persecutore, ut æ-
„qualis crudelitas utrumq; con-
„stringeret. Dies ergò pro meri-
„to, locus pro gloriâ, persecutor
„decretus est pro virtute. Et in
„quo tandem loco pertulerunt
„martyrium Sancti Apostoli? In
„urbe Româ, quæ principatum
„tenebat, & caput obtinet natio-
„num, scilicet, ut ubi caput erat
„superstitionis, illic caput quie-
„sceret sanctitatis: & ubi genti-
„lium Principes habitabant, ibi
„Ecclesiarum morerentur Prin-
„cipes. Causam verò Martyrii
„describit S. Augustinus in eo-
dem

*Petrus Ro-
mæ passus
est.*

dem Serm. ad finem his verbis :

„Hodiernâ die Beati Apostoli

„sanguinem profuderunt : Sed

„videamus causam , quare ista

„perpeffi sunt ; scilicet, quod in-

„ter cætera miracula , etiam Si-

„monem magum illum, oratio-

„nibus suis de aëris vacuo præ-

„cipitii ruinâ prostraverint. Cùm

„enim idem Simon se Christum

„diceret , & tanquam filium ad

„Patrem assereret volando se

„posse conscendere : atque ela-

„tus subitò magicis artibus vo-

„lare cœpisset : tunc Petrus fixis

„genibus precatus est Dominum,

„& precatione sanctâ vicit ma-

„gicam levitatem. Prior enim a-

„scendit ad Dqminum oratio

„quàm volatus : & ante pervenit

„justa petitio, quàm iniqua præ-

„sumptio. Antè, inquam, Petrus

„in terris positus obtinuit quod

„rogavit, quàm Simon perveni-

„ret in cœlestia , quo tendebat.

„Tunc igitur Petrus velut vin-

*Citiùs ascē-
dit ad cœlū
oratio Pe-
tri , quam
magus vo-
lans.*

60 *S. Aug. Romano-Catholica*

Etum illum de sublimi aëre de-
posuit : & quodam præcipitio
in saxo elidens ejus crura con-
fregit. Et hoc in opprobrio fa-
cti illius est : ut qui paulò antè
volare tentaverat : subito am-
Simon dum bulare non posset ; & qui pen-
pennas as- nas assumpserat : plantas amit-
sumit, plan- teret. Sed ne fortè hoc mi-
tas amittit. rum videatur : quòd magus iste
præfente Apostolo per aërem
aliquamdiu volitaverit : hoc
patientia Petri fecit. Permisit
enim illum aliquamdiu subli-
miùs ascendere : ut altiùs cade-
ret. Hæc ex Hypponensi ora-
culo annunciante nobis Petri
Romæ gloriolos contra ma-
gum triumphos & pretiosam
in conspectu Domini Martyrii
agonem. Quis ergò non summa
percellatur admiratione, si quæ
vel tantum rationis diluculo
utentem inaudierit negantem,
Petrum in totius mundi prin-
cipe extitisse urbe Româ?

ARTICVLVS VIII.

SUCCESSIO Romanorum Pontificum à tempore S. Petri continuata non est exiguum signum veræ & Catholicæ Christi Ecclesiæ.

SI enim Ordo Episcoporum, (ut S. Aug. Tom. 2. epist. 165. ad litteras cujusdam Donatistæ scribit) sibi succedentium considerandus est. quantò certius & verè salubriter ab ipso Petro numeramus, cui totius Ecclesiæ figuram gerenti Dominus ait: *Super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam. Et: Portæ inferi non prævalebunt adversus eam?* Petro enim successit Linus, Lino Clementis, Clementi, Anacletus, Anacleto Evaristus, Evaristo Alexander, Alexandro Sixtus, Sixto Telephorus, Telephoro Iginus, Iginio Anicetus, Aniceto Pius, Pio Soter, Soteri Eleutherius, Eleutherio Victor, Victori

Matth. 16.

*Successio
Romanorum
Pontificum.*

62 *S. Aug. Romano-Catholica*

„Stori Zepherinus , Zepherino
„Calixtus, Calixto Urbanus, Ur-
„bano Pontianus, Pontiano An-
„therus, Anthero Fabianus , Fa-
„biano Cornelius, Cornelio Lu-
„cius, Lucio Stephanus, Step-
„hano Xistus , Xisto Dionysius ,
„Dionysio Felix, Felici Eutychia-
„nus, Eutychiano Gaius , Gaio
„Marcellinus, Marcellino Mar-
„cellus, Marcello Eusebius , Eu-
„sebio Melchiades , Melchiadi
„Sylvester , Sylvestro Marcus,
„Marco Iulius, Iulio Liberius,
„Liberio Damasus , Damaso Si-
„ricius, Siricio Anastasius. In
„hoc ordine Successionis nullus
„Donatista (minùs Lutheranus
„seu Calvinista) invenitur. Sed
„ex transverso ex Africâ ordina-
„tum miserunt, qui paucis præsi-
„dens Afris in Urbe Româ Mon-
„tensium vel Cuzupitarum vo-
„cabulum propagavit. In illum
„autem ordinem Episcoporum,
„qui ducitur ab ipso Petro usq;
ad

*Esi inter
Romanos
Pontifices
fuisse qui
dam tradi-
tor, tamen*

„ad Anastasium, qui nunc ean-^{nihil pte-}
„dem Cathedram tenet, etiamsi^{iudicaret}
„quisquam traditor per illa tem-^{Ecclesie.}
„pora surrepisset, nihil præju-
„dicaret Ecclesiæ & innocentibus
„Christianis, quibus Domi-
„nus prævidens ait de præpositis
„malis: *Quæ dicunt facite, quæ* *Matt. 23*
autem faciunt, nolite facere ut
„certa sit spes fidelibus, quæ non
„in homine, sed in Domino col-
„locata, nunquam tempestate
„sacrilegi schismatis dissipetur.
Si ergo Pontifex Africanus per
quatuor secula usque ad sua tem-
pora continuatam Romanorum
Pontificum successionem tanti
æstimavit, cur nos non longè
ampliori æstimatione dignam
eorundem Pontificum successio-
nem jam decurrentibus sedecim
seculis continuatam asseremus?
Catalogus Augustini in triginta
novem Pontificum numero ab-<sup>Habui-
per conti-
nuam suc-
cessionem
ducentos</sup>
solvitur, noster sextuplo plures
nimirum in ducentos & quadra-
gin-

quadragin-
ta tres Pō-
tifices Ro-
manos.

2. Cor. 12
R.

ginta tres protenditur, quorum
singulorum nomina hic adscri-
bere nihil nisi in toto hoc opu-
sculo amata inhibet brevitās. Si
ergo (ut Apostolus loquitur) glo-
riari oportet, cur non in tam u-
bere gloriæ segete cum Augu-
stino gloriemur? cur non hæc
continuata Pontificum successio
nos in fide Catholicâ stabiliores,
erga hanc sacratissimam Sedem
devotiores efficiet? si gloriæ in-
vident Acatholici, simile quid o-
stendant. Verùm in aëre bo-
vem, in silvis lucium, lupum in
æquore venantur. Hinc idem S.
Ecclesiæ Africanus Doctor Tom.
6. contra epist. Manich. cap. 4. sic
scribit:

„ Ut ergo omittam sapienti-
„ am, quam in Ecclesiâ Catholi-
„ cā non creditis, multa sunt alia,
„ quæ in eius gremio me iustissi-
„ mē teneant. Tenet consensio
„ populorum atque gentium,
„ tenet authoritas miraculis in-
choa-

choata, ipse nutrita, charitate
 aucta, vetustate firmata, tenet
 ab ipsa Sede Petri Apostoli, cui
 pascendas oves suas post Resur-
 rectionem Dominus commen-
 davit, usque ad præsentem Epi-
 scopatum successio Sacerdotũ:
 Tenet postremo ipsum Catho-
 licæ nomen, quod non sine
 causa inter tam multas hæreses
 sic ista Ecclesia sola obtinuit, ut
 cùm omnes hæretici se Catho-
 licos dici velint, quærenti ta-
 men peregrino alicui, ubi ad
 Catholicam conveniatur, nul-
 lus hæreticorum vel basilicam
 suam, vel domum audeat osten-
 dere. Ideo adhortatur & monet
 Augustinus Tom. 7. in Psal. con-
 tra partem Donati: Venite fra-
 tres, si vultis, ut inferamini in
 vite. Dolor est, cùm vos vide-
 mus præcisos ita jacere. Nume-
 rate Sacerdotes vel ab ipsâ Pe-
 tri Sede & in ordine illo Patrũ,
 quis cui successit, videte. Ipsa est

*Quæst. Au-
 gustinũ te-
 neant in
 Ecclesia Ca-
 tholica.*

*Hæretici
 non possunt
 se Catholi-
 cos dicere.*

*Acatholici
quia sunt
extra Eccle-
siam in Ca-
thedra pe-
stilentiae
sedent.*

„petra, quam non vincunt super-
bae inferorum portae. Nam ut
Tom. 4. ex quaest. in novum &
antiquum Testamentum scribit.
„Eorum, qui extra Ecclesiam vel
„contra Ecclesiam Sedes sibi in-
„stituerunt, Cathedram pestilen-
„tiae dicimus. Qui enim incon-
„cessa praesumit, reus est, quanto
„magis, si & corrumpat traditio-
„nem ejus, cujus Sedem usurpat?
„Nam & ordinem ab Apostolo
„Petro coeptum, & usque ad hoc
„tempus per traducem succe-
„dentium Episcoporum servatum
„perturbant, ordinem sine origi-
„ne sibi vendicantes, hoc est,
„corpus sine capite profitentes,
„unde congruit etiam eorum Se-
„dem Cathedram pestilentiae ap-
„pellare. Nunc vobis Acatholi-
ci ponderandum ac sedula men-
tis indagine perquirendum relin-
quo, cujus Cathedrae sitis, cum
enim venerandam Petri Cathe-
dram respuentes & opprobriis
sa-

saturantes eliminatam cupiatis, an non Cathedra vestra Cathedra pestilentiae? revolvite lecta Augustini verba, & estote æqui bonique amantes iudices. quæ quæso est Ecclesiæ vestræ Hierarchia? utique ordo sine ordine, uno verbo corpus acephalum? Aber was ist ein Mann ohne einen Kopff?

ARTICVLVS IX.

Penes Romanam Sedem est summa authoritas hæreses damnandi, & de doctrinâ aliorum dijudicandi.

VT equus fræno non coercitus lasciviens facilè periculoso lapsu fessorem effundit in terram, ita luxuriantes mortalium animi potestate non refrænati in omne scelus se effundunt: nam ubi pii ac impii æqua est conditio & indiscreta permixtio, illi istorum labe facilè inquinantur; isti verò sine metu iniquitatem

tem ut aquam hauriunt. Necesse
 sum proinde est dari summam
 potestatem, qua iniqui, maximè
 hæreseos lepra inquinati à sanis
 Christi ovibus sejungantur. Ve-
 rùm quem hæc potestas deceat à
 nullo velim audias quam ab Au-
 gustino.

Tom. 1. lib. 2. Retract. c. 50.
 docet Hæresin Pelagianam à Ro-
 manis Pontificibus condemnatā
 esse, hisce verbis : Pelagiana Hæ-

*Hæresis Pe-
 lagiana fuit
 ab Ecclesiâ
 Romanâ
 condemna-
 ta.*

„resis cum suis auctoribus ab E-
 „piscopis Ecclesiæ Romanæ, pri-
 „us Innocentio, deinde Zozyimo,
 „cooperantibus Conciliorū A-
 „fricanorum litteris, convicta
 „atque damnata est &c. Ergo
 adhuc eadem potestas remanet
 in eadem Romana Ecclesia.

Tom. 2. epist 95. prope ini-
 tium Innocentio Papæ sic scribit.
 „Non agitur de uno Pelagio,
 „qui jam fortassè correctus est,
 „quòd utinam ita sit, sed tam
 multis, quibus loquaciter con-
 ten-

„tendentibus, & infirmas atque
„ineruditas animas velut convi-
„ctas trahentibus, fideles autem
„& in fide stabiles ipsa conten-
„tione fatigantibus, usquequaq;
„jam plena sunt omnia. Aut er-
„gò à tua veneratione acciendus *Vocatus Ro-*
„est Romam, & diligenter inter *man Pelag-*
„rogandus, quam dicat gratiam, *gius, ut ibi*
„quâ fateatur, si tamen jam fa- *explorato*
„teatur, ad non peccandum ju- *doctrina e-*
„stéque vivendum homines ad- *ius vel da-*
„juvari. Aut hoc ipsum cum eo *mnaretur*
„per litteras agendum, & cùm *vel absolue-*
„inventus fuerit hanc dicere,
„quam docet Ecclesiastica & A-
„postolica veritas, tunc sine ullo
„scrupulo Ecclesiæ, sine latibulo
„ambiguitatis ullius absolven-
„dus est, & tunc reverà de ejus
„purgatione gaudendū est. Nun-
quid non cum Luthero egit Ec-
clesia, quod cum Pelagio suavit
Pontifici Romano Augustinus?
siquidem ab ea citatus est Ro-
mam, & ad Concilium Tridenti-
num,

num, & si errorem agnoscens resipuisset, jubilante indubiè Ecclesia omni crimine fuisset solutus.

De eodem Pelagio scribit Augustinus Tom. 7. de peccato originali, cap. 21. sic: Visus est ad

Romanam „tempus aliquid dicere, quod si-
Sedem Pe- „dei Catholicæ conveniret, sed
lagius falle- „illam Sedem usque in finem fal-
re non præ- „lere non prævaluit. Post rescri-
valuit. „pta quippe Africani Concilii, in

„quam provinciam quidem do-
 „ctrina illa pestifera serpendo
 „pervenerat, sed eam non tam
 „latè occupaverat, alia quoque
 „ipsius in urbe Roma, ubi diu-
 „tissimè vixerat, atque in his pri-
 „ùs fuerat sermonibus conten-
 „tionibusque versatus, cura fide-

Papa Zozim- „lium fratrum prolata patue-
mus litteras „runt, quæ litteris suis, quas con-
per orbem „scripsit per orbem Catholicum
Catholicum „perferendas Papa Zozimus ex-
mittit, con- „ecranda, sicut legere potuistis,
tra execrã- „attexuit. Nota vigilantiam Pa-
da Pelagii „pæ Zozimi circa execrandã do-
dogmata. „ctrinam Pelagii.

De

De eodem Pelagio cap. 8. ita
habet cit. August. Fefellit judi-
cium Palæstinum, propterea ibi
videtur esse purgatus. Roma-
nam verò Ecclesiam, ubi eum
notissimum esse scitis, fallere
usquequaque non potuit, quā-
vis & hoc fuerit utrumque co-
natus, sed ut dixi, minimè va-
luit. Resolvit enim beatissimus
Papa Zozimus, quid imitandus
præcessor ejus de ipsis senserit
gestis. Attendit etiam quid de
illo sentiret prædicanda in Do-
mino Romanorum fides, quo-
rum adversus ejus errorem pro
veritate Catholica studia con-
sonantia concorditer flagrare
cernebat: inter quos ille diu
vixerat, & quos ejus dogmata
latere non poterant.

Tom. 2. refert epist. 83. ver-
ba Innocentii Papæ ad Concil.
Milevit. Pelagium Cœlestiumq;
inventores vocum novarum,
quæ sicut dixit Apostolus, 2. Tim. 2.
fica-

*Sententia
excommu-
nicationis
in hæreticos
à Romano
Pontifice
lata.*

Galat. 5.

ificationis nihilum, sed magis
vanissimas conlueverunt pare-
re quæstiones, Ecclesiastica
communione privari, Aposto-
lici vigoris auctoritate cense-
mus, donec resipiscant de dia-
boli laqueis, à quo captivi te-
nentur secundum ipsius volun-
tatem, eosque interim Domini-
co ovili non recipi, quod ipsi
perversa viæ secuti tramitem
deserere voluerunt. Abscinden-
di enim sunt, qui vos contur-
bant, & volunt convertere E-
vangelium Christi. Simul autem
præcipimus, ut quicumque id
pertinacia simili defendere ni-
tuntur, per eos vindicta con-
stringat. Absint atriis Domini,
careant custodia pastoralis. A-
gnoscant hîc Acatholici, quod jam
tempore S. Augustini ad exem-
plum S. Pauli sententia excom-
municationis à Romano Ponti-
fice contra hæreticos lata sit. Et
inde infert Doctor Africanus

Tom.

Tom. 7. de peccato origin. c. 9.

„Videtis certè in his verbis,
„quemadmodum Papa Beatissi-
„mus Innocentius non tanquam
„de incognito loqui videatur.
„Videtis qualem tulerit de illius
„purgatione sententiam. Vide-
„tis, quid successor ejus Sanctus
„Papa Zozimus (notent hîc Lu-
„therani, quàm honorifico titu-
„lo ornet Augustinus Roma-
„nos Pontifices) recolere debue-
„rit, sicut recoluit, ut in eo sui
„præcessoris judicium remotâ
„cunctatione firmaret. Imò S.
„Augustinus sua propria scripta
„examine Romani Pontificis sub-
„jecit, ut patet Tom. 7. contra
„duas epist. Pelagianorum ad Bo-
„nifacium Pontificem Romanum:
„Hæc autem quæ duabus episto-
„lis eorum respondeo, uni scili-
„cet, quam dicitur, Romam mi-
„sisse Julianus, credo, ut per illâ
„quos posset, suos aut inveniret,
„aut faceret: alteri autem, quam

„decem & octo, velut Episcopi
 „participes ejus erroris, non ad
 „quoslibet, sed ad loci illius E-
 „piscopum suâ calliditate ten-
 „tandum & ad suas partes, si
 „posset fieri, traducendum, ausi
 „sunt Thessalonicam scribere:
 „hæc ergò, quæ istis, ut dixi dua-
 „bus epistolis illorum disputa-
 „tioni respondeo, ad tuam po-
 „tissimum Sanctitatem dirigere,
 „non tam discenda, quàm exa-
 „minanda, & ubi forsan aliquid
 „displicuerit, emendanda, cõsti-
 „tui. Si tanti ingenii scriptor &
 Doctorum Princeps volens scri-
 pta sua Romani Pontificis exa-
 mini & correctioni subjecit, cur
 recusabunt ii, quos Augustinus
 perspicacitate ingenii, profundi-
 tate doctrinæ longissimo post se
 intervallo relinquit, examinanda

Pontifici Romano sua scri-
 pta subjicere?

* *

ARTICVLVS X.

De Missæ Sacrificio.

Tanta est in qualibet Reli-
gione Sacrificii necessitudo,
ut facilius sit , teste Plutarcho,
contra Colotem invenire urbes
aut terram sine fundo , quàm
gentem sine externo ritu aut sa-
crificio, quo sive veram sive fal-
sam divinitatem colat. Cùm igi-
tur in lege gratiæ sanctior flo-
reat divini Numinis cultus, san-
ctiori quoque , soli divinitati
competenti colenda est sacrifi-
cio, scilicet visibili sacratissimo-
que Missæ Sacrificio , de quo S.
Augustinus Tom. 5. de Civit.
Dei lib. 10 sic auspicator c. 19.

„ Qui autem putant, hæc visi-
„ bilia sacrificia (de Missa loqui-
„ tur) Diis aliis congruere illi
„ verò tanquam invisibili invisi-
„ bilia & maiora majori; melio-
„ rique meliora : qualia sunt pu-
„ ræ mentis & puræ voluntatis

78 S. Aug. Romano-Catholice

officia : profectò nesciunt hæc
ita esse signa illorum: sicut ver-
ba vel sonantia signa sunt re-
rum. Quocirca sicut orantes
atque laudantes ad eum dirigi-
mus significantes voces, cui res
ipsas in corde, quas significa-
mus, offerimus : ita sacrifican-
tes non alteri visibile sacrifici-
um offerendum esse noveri-
mus, quàm illi, cujus in cordi-
bus nostris invisibile sacrificiū
nos ipsi esse debemus. Tunc
nobis favent, nobisque con-
gaudent; atque ad hoc ipsum
nos pro suis viribus adjuvant
Angeli quique, virtutesque su-
periores. Ecce quomodo Spi-
ritus cœlestes secundum doctri-
nam Augustini assistant Missam
celebrantibus, quòd reverà non
facerent, si non esset Deo gratū
sacrificium.

Ideo Tom. 10. de Sanctis Ser.
11. ita habet *Subtus Altare Dei*
Apoc. 6 9. vidi, inquit S. Joannes, animas
occi-

occisorum. Quid reverentiùs,
,, quid honorabiliùs dici potest,
,, quàm sub illâ arâ requiescere,
,, in quâ Deo sacrificium celebra-
,, tur, in quâ offeruntur hostiæ, in
,, quâ Dominus est Sacerdos, sic-
,, ut scriptum est: *Tu es Sacerdos* *Ps-109. 4.*
in æternum secundùm ordinem
Melchisedech? Rectè sub altari *Cur animæ*
,, justorum animæ requiescunt, *sub altari*
,, quia super altare corpus *Do-requiescāt.*
,, mini offertur.

Et Tom. 3. de Fide ad Petrum
cap. 19. scribit: Firmissimè tene,
,, & nullatenus dubites, ipsum
,, unigenitum Deum, Verbum
,, carnem factum pro nobis ob-
,, tulisse sacrificium & hostiam
,, Deo in odorem suavitatis: cui
,, cum Patre & Spiritu Sancto à
,, Patriarchis, Prophetis, & Sa-
,, cerdotibus tempore veteris Te-
,, stamenti animalia sacrificaban-
,, tur: & cui nunc, id est tempo-
,, re novi Testamenti, cum Patre
,, & Spiritu Sancto, cum quibus

78 *S. Aug. Romano-Catholica*

*Per totum
mundum
sacrificium
panis &
vini Eccle-
sia Catholi-
ca offert.*

*In Misse
gratiarum
actio, &
commemo-
ratio est
carnis Chri-
sti pro nobis
oblata &
sanguinis
pro nobis
effusi.*

„illi est una divinitas, sacrificium
„panis & vini in fide & charita-
„te, Sancta Ecclesia Catholica
„per universum orbem terræ of-
„ferre non cessat. In illis enim
„carnalibus victimis figuratio
„fuit carnis Christi, quam pro
„peccatis nostris ipse sine pec-
„cato fuerat oblaturus, & san-
„guinis, quem erat effusus in
„remissionem peccatorum no-
„strorum. In isto autem sacrifi-
„cio gratiarum actio atque com-
„memoratio est carnis Christi,
„quam pro nobis obtulit, & san-
„guinis, quem pro nobis idem
„Deus effudit. Et paulò post:
„In illis ergò sacrificiis, quid no-
„bis esset donandum, figuratè si-
„gnificabatur: In hoc autem Sa-
„crificio, quid nobis jam donatū
„sit, evidenter ostenditur. In il-
„lis sacrificiis prænūciabatur Fi-
„lius Dei pro impiis occidendus:
„in hoc autē pro impiis annun-
„ciatur occisus. Quid clariùs di-

Fidei Conf. & Defensor. 79

dici potest? profectò maxima est
aut mentis cæcitas aut errantis
mentis pertinacia, ut malit Lu-
thero cū Stryge disputanti, quàm
Sanctissimo Viro Augustino as-
serenti consentire.

Tom. 8. in Psal. 33. hæc ha-
bet: Erat, ut noſtis, sacrificium
„Judæorum secundum ordinem
„Aaron in victimis pecorum &
„hoc in mysterio. Nondum e- *Aliud est*
„nim erat sacrificium corporis *sacrificium*
„& sanguinis Domini quod fide- *secundum*
„les norunt, & qui Evangelium *Aaron &*
„legerunt, quod sacrificiū nunc *aliud secun-*
„diffusum toto orbe terrarum. *dum Mel-*
„chisedech. *chisedech,*
„Proponite ergo vobis ante o-
„culos duo sacrificia & illud se-
„cundum ordinem Aaron, &
„hoc secundum ordinem Mel-
„chisedech. Scriptum est enim:
Iuravit Dominus & non pœnitebit Psal. 109.
eum: Tu es Sacerdos in æternum
secundum ordinem Melchisedech.

Tom. 6. contra Adversarium
legis & Prophetarum, lib. 1. cap.

18. sic objicit. Sacrificiis Deum
 „non egere quis nescit? sed nec
Nobis utile „laudibus nostris eget; Verum
est sacrifici- „sicut nobis, nō illi, utile est lau-
nm. „dare Deum, sic nobis, non illi
 „utile est offerre sacrificium
 „Deo.

Tom. 5. de Civit. Dei lib. 18.
 c. 35. Malachias prophetans Ec-
 „clesiam quam per Christum
Malach. 1. „jam cernimus propagatam, Ju-
 10. „dæis apertissimè dicit ex perso-

Ab Ecclesia „na Dei: Non est mihi voluntas
 per totum in vobis, & munus non suscipiam
 orbem Deo de manu vestrà. Ab ortu enim so-
offertur lis usque ad occasum est magnum
oblatio mū- nomen meum in gentibus, & in
 da. omni loco sacrificabitur, & offere-
 tur nomini meo oblatio munda.

Dicant nobis adversarii, quānā
 sit oblatio illa munda? videtur
 aliquibus ipsorum ipsam esse o-
 rationem, eleemosynam, gratia-
 rum actionem, verum tam con-
 grua est hæc illorum responsio,
 quā congruè sordes & inqui-

uamenta munda dicuntur, cùm proprio illorum testimonio nihil aliud sint enumerata opera quàm fordes & inquinamenta. Longissimè autem à vero, & à S. Augustino deviant, qui offerre corpus Christi & in cœna illud manducare idem esse asserunt. Nam Tom. 2. Epist. 122. ad Victorianum sub finem sic effatur S. Præsul :

„ Ora Deum pro eis (loquitur de fœminis captivis inter barbaros, qui castitatem obtulerunt Deo) & roga, ut etiam ipsas doceat talia dicere, qualia suprâ memoratus sanctus Azarias inter cætera in oratione & confessione suâ fudit ad Deum. Sic enim sunt illæ in terrâ captivitatis suæ, quomodo erant illi in eâ terrâ, ubi nec sacrificare more suo poterant Domino, sicut nec istæ possunt, vel ferre oblationem ad altare Dei, vel invenire ibi Sacerdotem, per
D s quem

„quem offerant Deo. Donet er-
 „go eis Dominus, ut ei dicant,
 „quod Azarias dixit in conse-
 „quentibus precum suarū. Non
 „est in hoc tempore Princeps &
 „Propheta, & Dux, non holo-
 „causta, neque oblatio, neque
 „supplicationes, nec locus ad sa-
 „crificandum in conspectu tuo
 „& invenire misericordiam, sed
 „in animā contritā & spiritu
 „humilitatis accipiamur. Sicut
 „in holocaustomatibus arietum
 „& taurorum & in multitudine
 „agnorum pinguium, sic fiat sa-
 „crificium nostrum in conspe-
 „ctu tuo hodie &c.

Et de animā & ejus origine,
 lib. i. cap. ii. dicit: Salva fide
 „Catholica & Ecclesiastica regu-
 „la, nulla ratione conceditur, ut
 „pro non baptizatis, cujuslibet
 „ætatis hominibus offeratur sa-
 „crificium corporis & sanguinis
 „Christi, tanquam per huiusmo-
 „di pietatem suorum, & regnum

cœ-

*Pro non ba-
 ptizatis non
 potest offer-
 ri.*

„cœlorum quo perveniant, ad-
„juventur.

Tom. 6. lib. 1. contra Adver-
sar. legis & Proph. c. 20. Eccle-
„sia ab Apostolorum tempori-
„bus per Episcoporum successio-
„nes certissimas usque ad nostra
„& deinceps tempora perseve-
„rat, & immolat Deo in corpore
„Christi sacrificium laudis, ex
„quo Deus Deorum locutus vo- *Per umbras*
„cavit terram à solis ortu usque *sacrificiorū*
„ad occasum. Hæc quippe Ec- *Israelis se-*
„clesia est Israël secundum spi- *cundum*
„ritum, à quo distinguitur ille *carnem si-*
„Israël secundum carnem, qui *gnificaba-*
„serviebat in umbris sacrificio *tur sacrifi-*
„rum, quibus significabatur sin- *cium quod*
„gulare sacrificium, quod nunc *nunc offere*
„offert Israël secundum spiri- *Israel se-*
„tum &c. *cundum*
spiritum.

Et paulò post: Iste immolat
„Deo sacrificium laudis, non se-
„cundum ordinem Aaron, sed se-
„cundum ordinē Melchisedech,
„scilicet panem & vinum.

Tom. 5. de Civit. Dei, lib. 16.
cap. 22. Ibi quippe primū (quan-
do fuit benedictus Abraham à
Melchisedech) apparuit sacrifici-
um, quod nunc à Christianis
offertur Deo toto orbe terra-
rum, impleturque illud, quod
longè post hoc factum per Pro-
phetam dicitur, ad Christum,
qui fuerat venturus in carnem:

Psal. 109. Tu es Sacerdos in æternum &c.

Tom. 6. in Orat. contra Ju-
dæos, cap. 9. Scrutamini Scriptu-
ras, ipsæ testimonium perhi-
bent de sacrificio mundo, quod
offertur Deo Israël, non ab una
gente vestrà, de cuius manibus,
non se accepturum prædixit,
sed ab omnibus gentibus, quæ
dicunt: *Venite ascendamus in
montem Domini.* Nec in uno lo-
co, sicut vobis præceptum erat

In omni lo- in terrena Hierusalem, sed in o-
co offertur mni loco usque in ipsam Hie-
Missa sa- rusalem. Nec secundum ordi-
cificium. nem Aaron, sed secundum or-
di-

ordinem Melchisedech. Christo
enim dictum est, & de Chri-
sto: *Iuravit Dominus, & non*
pœnitebit eum: Tu es Sacerdos in *Psal. 109.*
æternum secundum ordinem Mel-
chisedech.

Adhuc clariùs Tom. 4. lib. 83.
qq. 61. Dominus noster Je-
sus Christus ipse est Sacerdos
noster in æternum secundum
ordinem Melchisedech, qui se
ipsum obtulit holocaustum pro
peccatis nostris, & eius sacri-
ficii similitudinẽ celebrandam *Fit in me-*
in suæ Passionis memoriam *moriam*
commendavit, ut illud, quod *Passionis.*
Melchisedech obtulit Deo, jam
per totum orbem terrarum in
Christi Ecclesiâ videamus offe-
ri.

Tom 5. de Civ. Dei, lib. 17.
cap. 20. Sacerdos ipse mediator
Testamenti novi exhibet (men-
sam) secundum ordinem Mel- *Succes-
sit o-*
chisedech de corpore & sangui- *mnibus ve-*
ne suo. Id enim sacrificium suc- *teribus Sa-*
ces- *cificiis.*

86 *S. Aug. Romano-Catholicæ*

„cessit omnibus illis sacrificiis
„veteris testamenti, quæ immo-
„labantur in umbra futuri, pro-
„pter quod etiam vocem illam
Psal. 39. „in Psal. 39. ejusdem mediatoris
„per Prophetiam loquentis a-
„gnosimus: *Sacrificium & obla-*
tionem noluisti, corpus autem per-
fecisti mihi, quia pro omnibus il-
„lis sacrificiis & oblationibus
„corpus ejus offertur &c.

Tom. 10. de Temp. Ser. 150.
„Christus novo Ecclesiæ popu-
„lo novum sacerdotium, & no-
„vum sacrificium initiavit, ut vi-
„delicet novum vinum in novos
„utres mitteret. Imò audi quan-
ta devotione ipsemet S. Augusti-
nus ad Missæ Sacrificium pera-
gendum se præparârit. Tom. 9.

S. Aug. de- in Manuali cap. 11. sic orat: Pul-
votissimè se „cherrime Jesu Christe, rogo te,
præparavit „per illam sacratissimam effu-
ad Missæ „sionem pretiosi sanguinis tui,
sacrificium „quo redempti sumus, da mihi
celebrandū. „cordis contritionem & lacry-
ma-

„marum fontem, præcipuè dum
„preces & orationes tibi offero,
„dum tuæ laudis psalmodiam ti-
„bi decanto , dum mysterium
„nostræ redemptionis manife-
„stæ misericordiæ tuæ indicium
„recolo vel profero , dum sacris
„altaribus licet indignus assisto,
„cupiens tibi offerre illud mi-
„rabile & cœleste sacrificium, o-
„mni reverentiâ & devotione di-
„gnum, quod tu Domine Deus
„meus Sacerdos immaculate in-
„stituiſti, & offerre præcepisti
„in com̃emorationem tuæ cha- *Luc. 22.*
„ritatis, mortis scilicet & pal-
„sionis pro salute nostra , pro
„quotidiana nostræ fragilitatis
„reparatione. Confirmetur mēs
„mea inter tanta mysteria dul-
„cedine præsentia tuæ, sentiat te
„sibi adesse, & lætetur coram te.
Nunc lector Acatholicus pon-
deratis Augustini verbis ipse di-
scernat, num Augustini an dia-
boli sit affecla, dum una cum per-
ver-

88 *S. Aug. Romano-Catholica*
verso Orco divinissimum ac fide-
libus in Nova lege sacratissimum
incrumentum Missæ sacrificium
malitiosè proscindit, ac sacrilegè
risu opprobriisque commaculat.

ARTICVLVS XI.

Missæ sacrificium utiliter
pro mortuis offertur, imò
dæmones fugat.

IN Ecclesia Christi veræ divini-
tati legitimum ac jure in no-
vâ Lege offerri sacrificium supe-
rior ex Augustino docuit Arti-
culus, præsens comonstrat san-
ctam & salubrem esse cogitatio-
nem, illud offerre pro iis, qui ex-
pleto vitæ huius incolatu in fide
discessere, neque te lateat eius
vis & sanctitas illud Stygi tre-
mendum ex Augustino proba-
tum habebis.

Primum Augustinus Tom. 1.
lib. 9. Confess. cap. 13. piissimæ
Matris suæ Monicæ ultimam
morientis voluntatē describens
sic

sic prolequitur. Imminente die *S. Monica*
,, resolutionis suæ non cogitavit *pietas &*
,, suum corpus sumptuosè con- *peculiaris*
,, tegi, aut condiri aromatibus, *affectus er-*
,, aut monumentum electum *ga Missæ*
,, concupivit, aut curavit sepul- *sacrificium.*
,, chrum patrum. Non ista man-
,, davit nobis, sed tantummodò
,, memoriam sui ad altare tuum
,, fieri desideravit, cui nullius
,, diei prætermissione servierat,
,, unde sciret dispensari victimam
,, sanctam, quâ deletum est chi-
,, rographum, quod erat contra-
,, rium nobis, quâ triumphatus *Coloss. 2.*
,, est hostis computans delicta *14.*
,, nostra, & quærens quid objici-
,, at, & nihil inveniens in illo, in
,, quo vincimus. Quis ei refun-
,, det innocentem sanguinem?
,, quis ei restituet pretium, quo
,, nos emit auferat ei ut ad cujus
,, pretii nostri Sacramentum liga-
,, vit ancilla tua animam suam
,, vinculo fidei.

Tom. 10. de Verbis Apostol.
Serm.

Serm. 32. Orationibus verò san-
 ,,ctæ Ecclesiæ & sacrificio saluta-
 ,,ri & eleemosynis, quæ pro eo-
 ,,rum spiritibus erogantur, non
 ,,est dubitandum, mortuos ad-
 ,,juvari, ut cum eis misericordi-
 ,,ùs agatur à Domino, quàm co-
 ,,rum peccata meruerunt. Hoc
 ,,enim à Patribus traditum uni-
 ,,versa observat Ecclesia, ut pro
 ,,eis, qui in corporis & sanguinis
 ,,Christi communione defuncti
 ,,sunt, cum ad ipsum sacrificium
 ,,loco suo commemorantur, o-
 ,,retur ac pro illis quoque id of-
 ,,ferri commemoretur &c.

*Mortui ad-
 iuvantur
 Missæ Sa-
 crificio,*

Tom. 3. in Enchirid. cap. 109.
 scribit Augustinus. Neque ne-
 ,,gandum est, defunctorum ani-
 ,,mas pietate suorum viventium
 ,,relevari, cum pro illis sacrifici-
 ,,um Mediatori offertur, vel e-
 ,,leemosynæ in Ecclesiâ fiunt. Sed
 ,,eis hæc profunt, qui cum vive-
 ,,rent, hæc sibi prodesse, merue-
 ,,runt. Est enim quidam vivendi
 mo-

„modus, nec tam bonus, ut non
„requirat ista post mortem : nec
„tam malus , ut ei non profint
„ista post mortem.

Et paulò pòst : Cùm ergo sa-
„crificia sive altaris, sive quarum-
„cunque eleemosynarum pro
„defunctis baptizatis omnibus
„offeruntur ; pro valdè bonis
„gratiarum actiones sunt , pro
„valdè malis etiamsi nulla sint
„adjumenta mortuorum , qua-
„lescunque vivorum consolatio-
„nes sunt. Quibus autem pro-
„sunt, aut ad hoc profunt, ut sit
„plena remissio : aut certè, ut to-
„lerabilior fiat ipsa damnatio.

Iterum Tom. 4. in lib. de cu-
ra pro mortuis. Quæ cùm ita
„sint, (ait) non existimemus, ad
„mortuos , pro quibus curam
„gerimus, pervenire, nisi quod
„pro eis, sive altaris, sive oratio-
„num, sive eleemosynarum sa-
„crificiis solemniter supplica-
„mus, quamvis non pro quibus
fiunt

*Non omni-
bus prodest
defunctis.*

„fiunt omnibus, profint, sed il-
 „lis tantum, quibus, dum vivunt,
 „comparatur, ut profint. Sed
 „quia non discernimus, qui sint,
 „oportet ea pro regeneratis om-
 „nibus facere, ut nullus eorum
 „prætermittatur, ad quos hæc
 „beneficia possint & debeant
 „pervenire. Melius enim super-
 „erunt ista eis, quibus nec ob-
 „sunt, nec profunt, quàm eis de-
 „erunt, quibus profunt. Si nunc
 fidem præstandam Augustino
 censetis Acatholici, calumnianti-
 bus calamis & linguis frænum
 injicite, nec imperitæ plebis fal-
 lendi gratia, illud ungendis &
 ditandis Sacerdotum culinis uti-
 lius quàm animabus liberandis,
 asserite.

Secundum, scilicet propellen-
 dis dæmonibus maximam ei in-
 esse vim, habet S. August. Tom.
 5. de Civit. lib 22. cap. 8. ubi
 malignos spiritus vi sacrificii Mis-
 sæ depulso sequentibus narrat:

Vir

„Vir Tribunitius Hesperius, qui
„apud nos est, habet in territorio
„Fussalensi fundum Cubedi ap-
„pellatum. Ubi cum afflictione
„animalium & servorum suorum,
„domum suam spirituum mali-
„gnorum vim noxiam perpeti
„comperisset, rogavit nostros
„me absente Presbyteros, ut ali-
„quis eorum pergeret, cujus o-
„rationibus cederent. Perrexit *Missa sa-*
„unus, obtulit ibi sacrificium *crificiū da-*
„Corporis Christi, orans quantū *monia su-*
„potuit, ut cessaret illa vexatio, *gat.*
„Deoque protinūs miserante,
„cessavit. Hinc colliget lector
candidus, nulli quærendum esse,
cur A catholici tot conatibus sa-
crificium Missæ eliminatum cu-
pian: cū enim maligno spiri-
tui ita sit formidabile, ut iis in
locis, quibus ritè offertur, nulla
ei sit persistendi potestas. Ideò
ad extremos ministros suos im-
pellit conatus, ut illo abolito &
obliterato ad omnia loca pro
tca-

94 *S. Aug. Romano-Catholica*
tentandis & in paucis deducen-
dis hominibus aditum struant.
Verum Beatissimis Apostolis sa-
crificium hoc sacratissimum &
quotidianum fuit, ut testantur
illorum Liturgiæ maximè S. Pe-
tri, S. Matthæi, S. Jacobi, & S.
Marci, Beatusque Andreas sic Æ-
geam alloquitur: Ego Omnipoten-
ti Deo, qui unus & verus est,
immolo quotidie, non taurorum
carnes, nec hircorum sanguinē,
sed immaculatum agnum in Al-
tari, cujus carnes posteaquam
omnis populus credentium man-
ducarit, Agnus qui sacrificatus
est integer perseverat ac vivus: id-
que præstitere illorum tempore
seculisque subsequentibus alii fi-
deles. Nec præsumpsit malignus
spiritus & Magister errorum ali-
quos ante tempora V Vicleffi in-
ducere, ut aut calamo aut lin-
gua hoc sacrificium oppugna-
rent, utpote continuatâ & nun-
quam interruptâ successione ni-

*Ante VVi-
cleffum ne-
mo scripsit
contra Mis-
sam.*

mis

mis mortalium mentibus insertum, donec refrigerante charitate proscriptaque à mortalibus omni religione & pietate, hanc quoque fidei veritatem sceleratorum mentibus exemit, ut Antichristus moribus suis complanatam inveniret viam, dum sacrificium Missæ, cui teste Daniele maximè movebit bellum, apud plurimos jam sublatum inveniret. Verùm contra ipsum ipsiusque præcursores nobis sufficiens propugnator est Augustinus.

ARTICVLVS XII.

Sancti in coelo sunt suppliciter invocandi.

SI Sancti Angeli, Beatorumque mentes speculantes gloriam Regis æterni in cœlesti Hierusalem invocandi non sunt, vel est quod ope eorum non indigeamus, vel quod nobis ope indigis nihil vel auxilii, vel beneficii in vota vocati conferre possint.

Ve

Verum si à Sanctis cœlestis Hierusalem civibus mortalibus ingentia conferri beneficia ignoras, hæc te docentem tibi adduco Augustinum Tom. 5. de Civ. Dei, lib. 22. cap. 8. sic scribentem: De totâ ipsâ causâ (Pauli cujusdam, qui ad reliquias S. Stephani fuerat à membrorum horribili tremore liberatus) aliquantò diligentius cœperam disputare, cum ecce me disputante, voces aliæ, de memoria Martyris, novæ congratulationis audiuntur. Conversi sunt eò, qui me audiebant, cœperuntque concurrere: Illa enim (Palladia Pauli soror) ubi de gradibus descendit, in quibus steterat, ad sanctum Martyrem orare perrexerat. Quæ mox, ut cancellos attigit, collapsa similiter velut ad somnum, sana surrexit. Dum ergò requireremus, quid factum fuerit, unde iste strepitus lætus extiterit, ingressi sunt

cum

Palladia orando ad S. Stephanum à gravi morbo liberata est.

„cum illâ in basilicam, ubi era-
„mus, adducentes eam sanam de
„Martyris loco. Tum verò tan-
„tus ab utroque sexu admiratio-
„nis clamor exortus est, ut vox
„continuata cum lacrymis non
„videretur posse finiri. Perducta
„est ad eum locum, ubi paulò an-
„testeterat tremens. Exultabant
„eam similem fratri factam, cui
„doluerant remansisse dissimile:
„& nondum fusas preces suas
„pro eâ, jam tamen præviam vo-
„luntatem tam citò exauditam
„esse cernebant. Exultabant in
„Dei laudem voces sine verbis
„tanto sonitu, quantum nostræ
„aures vix ferre possent. Quid
„erat in corde exultantium nisi
„Christi fides, pro quâ Stephani
„sanguis fusus est? Agnosce hîc
„invocationem S. Stephani Mar-
„tyris miraculo confirmatam.

Aliud miraculum refert cita-
tus Augustinus lib. 22. c. 8. cir-
ca medium. Erat quidam senex

E

Flo-

„Florentius Hipponensis no-
 „ster, homo religiosus & pau-
 „per, qui sartoris se arte pasce-
 „bat, casulam perdiderat, & un-
 „de sibi emeret, non habebat: ad
 „viginti Martyres, quorum me-
 „moriam apud nos est celeberrima,
 „clarâ voce, ut vestiretur, o-
 „ravimus. Audierunt eum adole-
 „scentes, qui fortè aderant, irri-
 „sores: eumque discedentem
 „exagitantem, prosequantem:
 „quasi à Martyribus quinquagenos
 „folles (folles est obolus seu aliud
 „quoddam numismatis genus) unde
 „vestimentum emeret, petivisset. At ille
 „tacitus ambulans, ejectum grandem
 „piscem palpitantem vidit in litore,
 „eumque illis faventibus, atque
 „adjuvantibus, apprehendit, & cuidam
 „coquo Carchoso nomine, benè Christiano,
 „ad coquinam conditariam, indicans
 „quid gestum sit, trecentis follibus
 „vendidit, &c. sed coquus

*Sartor à
 Sanctis
 Martyri-
 bus folles
 & aureum
 annulū ac-
 cipit.*

„quus concidens piscem, annu-
„lum aureum in ventriculo ejus
„invenit, moxque miseratione
„flexus & religione perterritus,
„homini eum reddidit, dicens:
„Ecce quomodo viginti Marty-
„res te vestierunt. Hæc cum à
S. Augustino descripta noscan-
tur, nequaquam etiam ab ipsis
A catholicis ridenda censeo.

In eandem sententiam Tom.
4. de curâ pro mortuis gerendâ,
cap 4. scribit: Non video, quæ
„sunt adjumenta mortuorum
(ut apud memorias Sanctorum,
corpora eorum sepeliantur) nisi *Sancti orant*
„ad hoc, ut dum recolunt, ubi *etiam pro*
„sint posita eorum, quos dili- *mortuis.*
„gunt, corpora, eisdem Sanctis,
„illos tanquam Patronis susce-
„ptos apud Dominum adjuvan-
„dos orando commendent. Er-
gò invocatio Sanctorum secun-
dum Augustinum non solum vi-
vis sed & mortuis prodest.

Ideo Tom. 4. locutionum de

Gen. 48. Genesi lib. 1. cap. 200. dicit:

„Jacob benedicens nepotes suos
16. filios Joseph ait inter cæte-

Non tantū „ra: *Et invocabitur in his nomen*

Deus sed „*Et nomen patrum meorum.*

Et homo legitur in-

vocari n „Unde notandum est, non so-

S. Scriptu „lūm exauditionem, sed etiam

„invocationem dici aliquando,

„quæ non Dei, sed hominū sint.

Unde ipsemet S. Augustinus
devotissimè solebat invocare

Sanctos, sicut legimus Tom. 9.

lib. Medit. c. 40. Sancta & im-

„maculata Virgo Dei Genitrix

„Maria, & Mater Domini nostri

„Jesu Christi intervenire pro

„me digneris apud illum, cujus

„meruisti effici templum. San-

„cte Michaël, sancte Gabriel,

„sancte Raphaël, Sancti Chori

„Angelorum, atque Archange-

„lorum, Patriarcharum atque

„Prophetarum, Apostolorum,

„Evangelistarum, Martyrum,

„Confessorum, Sacerdotum, Le-

„vitarum, Virginum, omniumq;

ju-

„justorum, per illum, qui vos c-
„legit, & de cujus contempla-
„tione gaudetis, vos rogare præ-
„sumo, ut pro me culpabili, ipsi
„Deo supplicare dignemini, qua-
„tenus de faucibus diaboli, & de
„morte perpetuâ merear libera-
„ti. Similem orationem habet
Augustinus ad Beatissimam Vir-
ginem. Tom. 10. Serm. de San-
ctis in Festo Annunciat. Serm. *Pulchra* o-
secundo, qui est Sermo 18. *Oratio S. Au-*
„Beata Maria, quis tibi dignè va-*gustini ad*
„leat jura gratiarum ac laudum *B. Virginē.*
„præconia rependere, quæ sin-
„gulari tuo assensu mundo suc-
„curristi perditio? Quas tibi lau-
„des fragilitas humani generis
„persolvat, quæ solo tuo com-
„mercio recuperandi aditum in-
„venit? Accipe itaque quascun-
„que exiles, quascunque meritis
„tuis impares gratiarum actio-
„nes, & cū suscepseris vota, cul-
„pas nostras orando excusa. Ad-
„mitte nostras preces intra sa-

„crarium exauditionis, & repor-
 „ta nobis antidotum reconcilia-
 „tionis. Sit per te excusabile,
 „quod per te ingerimus, fiat im-
 „petrabile, quod fidâ mente po-
 „scimus. Accipe quod offeri-
 „mus, redona quod rogamus,
 „excusa quod timemus, quia tu
 „es spes unica peccatorum; per
 „te speramus veniam delictorû
 „& in te beatissima nostrorum
 „est expectatio præmiorum.

*Vocatur B**Virgo spes**unica pec-**catorum,**scilicet post**Christum.*

„Sancta Maria succurre miseris,
 „juva pusillanimes, refove fle-
 „biles, ora pro populo, interve-
 „ni pro Clero, intercede pro de-
 „voto fœmineo sexu, sentiant
 „omnes tuum juvamen, quicun-
 „que celebrant tuam comme-
 „morationem. Assiste parata
 „votis poscentium, & repende
 „omnibus optatum effectum.
 „Sint tibi studia assiduè oran-
 „di pro populo Dei, quæ merui-
 „sti benedicta redemptorē fer-
 „re mundi, qui vivit & regnat in
 „æ-

„*saecula saeculorum.* Hæc non
concordant cum doctrina adver-
sariorum, & ideo malè sonant in
auribus eorum. Hæc cum à do-
ctrina Sectariorum longissimè
distare noscantur, acerbè illorū
vellicant aures, qui si sanè senti-
re non dedignarentur, agnosce-
rent probè quantum & à doctri-
nâ & exemplo Augustini discre-
pent, quibus tamen obsequendi
gratiâ aliam precandi formulam
ex eodem August. ipsis memoriæ
mandandam subjungo. Nam
Tom. 9. lib. Medit. c. 24. sic ha-
bet: Felices Sancti Dei omnes,
„qui jã pertransistis hujus mor-
„talitatis pelagus, & pervenire
„meruistis ad portum perpetuæ
„quietis, securitatis & pacis, se-
„curi & tranquilli, semperque
„festivi atque gaudentes. Ob-
„secro vos per vestram charita-
„tem, qui securi estis de vobis, *Invocat S.*
„solliciti estote de nobis: securi *Aug. omnes*
„estis de vestrâ immarcessibili *beatos in*
cælis,

„gloriâ, solliciti estote de nostrâ
„multiplici miseriâ. Per ipsum
„vos rogo, qui vos elegit, qui
„vos tales fecit, de cujus pulchri-
„tudine jam satiamini, de cuius
„immortalitate jam immortales
„facti estis, de cujus beatissimâ
„visione semper gaudetis, estote
„jugiter memores nostri, subve-
„nite nobis miseris, qui adhuc in
„salo hujus vitæ circumstanti-
„bus agitamur procellis. Vos
„portæ pulcherrimæ, quæ in ma-
„gnam surrexistis altitudinem,
„adjuvate nos vile pavimentum,
„longè inferiùs jacentes. Date
„manum & erigite jacentes su-
„per pedes, ut convalescentes
„de infirmitate, fortes efficiamur
„in bello. Intercedite & o-
„rate constanter atque indefi-
„nenter pro nobis miseris, mul-
„tumque negligentibus pecca-
„toribus, ut per vestras oratio-
„nes vestro sancto consortio
„conjugamur, quia aliter salvi
esse

esse non possumus. Sumus
namque valdè fragiles & nul-
lius virtutis homunciones, ani-
malia ventris & carnis manci-
pia, in quibus vix aliquod vir-
tutis vestigium apparet. Et ta-
men sub Christi confessione
positi, ligno crucis ferimur, na-
vigantes per hoc mare magnum
& spatiosum, ubi sunt reptilia, *Psal. 103.*
quorum non est numerus, ubi *25.*
sunt animalia pusilla cum ma-
gnis, ubi est draco lævissimus,
semper paratus ad devorandū, *Miseria*
ubi sunt loca periculosa Scylla *huius vitæ.*
& Charybdis, & alia innume-
rabilia, in quibus naufragantur
incauti, & in fide dubii. Orate
Dominum, orate piissimi, orate
omnia agmina Sanctorum, &
universi cœtus beatorum, ut
vestris precibus, meritisq; adju-
ti, salvâ nave & integris merci-
bus pervenire mereamur ad
portū perpetuæ salutis & quie-
tis & continuæ pacis & nunquā

106 *S. Aug. Romano . Catholicæ*
,,finiendæ securitatis. Detume-
scant hîc adversarii, & suarum
virtutum ac virium inopiam a-
gnoscentes Sanctorum subsidia
cum S. Augustino suppliciter ef-
flagitare non dedignentur.

ARTICVLVS XIII.
Purgatorium esse convinci-
tur.

QUamvis misericordiæ Dei
non sit numerus, iustitiæ
tamen non minor est ratio: sic-
ut enim illa nihil boni irremu-
neratum præterit, ita hæc nec
minimam labem inultam sinit;
ita quidem ut si hîc etiam pro
minimis delictis satisfacere ne-
glexeris, ibi saluus non eris, nisi
quasi per ignem. Cujus rei locu-
pletum testem habeto Augusti-
num.

Qui Tom. 4. de verâ & falsâ
pœnitentiâ cap. 8. sic scribit: Ille
,,priùs purgandus est igne pur-
,,gationis, qui in aliud seculum
di-

„distulit fructum conversionis. *Ibi purgan-*
 „Hic autem ignis etsi æternus *us est, qui*
 „non sit, miro tamen modo est *hic distulit*
 „gravis, excellit omnem pœnam, *pœnitentiã.*
 „quã unquam passus est aliquis
 „in hac vitâ. Nunquam in carne
 „tãta inventa est pœna, licet mi-
 „rabilia passi sint Martyres tor-
 „menta. Studeat ergò quilibet,
 „sic delicta corrigere, ut post
 „mortem non oporteat talem
 „pœnam tolerare. Quædam e-
 „nim peccata sunt, quæ sunt
 „mortalia, & in pœnitentiã fiunt
 „venialia, non tamen statim sa-
 „nata.

Tom. 1. contra Manichæos
 de Genes. lib. 2. cap. 20. Hoc, in
 sudore vultûs tui comedes panem Gen. 3.
 tuum, illi dictum est, qui colue-
 „rit agrum suum, qui ista pati-
 „tur, donec revertatur in terrã,
 „de quâ sumptus est, id est, do-
 „nec finiat vitam suam. Qui
 „enim coluerit agrum suum in-
 „terius & ad panem suum, quam-

Qui agrum
conscientiæ
sue negli-
genter ex-
coluerunt,
punientur
vel pœnâ
temporali
vel æternâ.

„vis cum labore pervenerit, po-
„test usque ad finem vitæ huius
„hunc laborem pati, post hanc
„autem vitam, necesse non est,
„ut patiatur. Sed qui fortè agrū
„non coluerit, & spinis eum op-
„primi permiserit, habet in hâc
„vitâ maledictionem terræ suæ
„in operibus suis, & post hanc
„vitam habebit vel ignem pur-
„gationis, vel pœnam æter-
„nam; ita nemo evadit istam sen-
„tentiam. Sed agendum est, ut
„saltem in hâc tantum vitâ sen-
„tiatur.

Tom. 10. lib. 50. homil. Ho-
miliâ 16. Felices, qui nunc benè
„viventes facultatibus vel corpo-
„ri suo necessariis contenti &
„de suo largi, in se casti, in alios
„non cruenti, ab hujus putei pro-
„fundi flammeâ nocte se redi-
„munt. Hæc pœna illos mane-
„bit, qui amisso & non reparato
„per pœnitentiam Baptismo in
„æternū peribunt. Ad quos dici-
tur :

tur: *Paleas autē comburet igni in-* *Luc. 3. 17.*

extinguibili. Hi verò, qui tēpora-

libus pœnis digna gesserunt, de

quibus Paulus: *Si cuius opus ar-*

serit, detrimentum patietur, ipse

autem salvus erit, sic tamen quasi

1. Cor. 3.

15.

per ignem per fluvium igneum,

de quo Propheticus sermo: *Et*

Dan. 7. 10.

fluvius igneus currebat ante eum.

per fluvium igneum & vada

ferventibus globis horrenda

transibunt. Quanta fuerit pec-

cati materia, tanta & pertran-

sleundi mora. Quantum exege-

rit culpa, tantum sibi ex homi-

ne vendicabit quædam flammæ

rationabilis disciplina. Et quan-

tum stulta iniquitas suggesserit,

tantum sapiens pœna desæviet.

Et quia sermo divinus quodam

loco æneæ ollæ animam pecca-

tricem comparat dicens: *Pone*

Ezech. 24.

11.

illam super prunas vacuum, donec

concalescat as eius & omne stan-

num eius defluat. Illic sermones

otiosi, & cogitationes iniquæ

& lor-

*Peccata le-
viora per
ignem pur-
gatorium
expiantur.*

„& sordida, illic multitudo le-
vium peccatorum, quæ purita-
tem nobilis naturæ infecerant,
exundabunt. Illic stannum vel
plumbum diversorum subre-
pentium delictorum, quæ divi-
nam imaginem obscuraverant,
consummentur, quæ omnia hîc
ab anima separari per eleemo-
lynas compendiosa transactio-
ne potuissent. An non clarissi-
mè depingit hîc S. Augustinus
purgatorium?

„Dicet autem fors aliquis.
(objicit sibi August. Tom. 10. de
Sanctis Ser. 41. qui est 4. de ani-
mabus defunctorum) non perti-
net ad me, quamdiu moras ha-
beam, si tamen ad vitam æter-

*Durior erit
ignis pur-
gatorius,
quâ quic-
quid in mû-
do poenarû
cogitari po-
test.*

„nam perrexero. Talia plures
languidi quidam dicunt Catholi-
ci, sed audi quid sanctus Doctor
respondeat: Nemo hoc dicat,
fratres Charissimi, quia ille pur-
gatorius ignis durior erit,
quàm quid potest in hoc seculo

pœ-

„pœnarum videri, aut cogitari
„aut sentiri. Et cùm de die judi-
„cii scriptum sit, quod erit dies
„unus tanquam mille anni, &
„mille anni tanquam dies unus,
„unde scit unusquisque, utrum
„diebus an mensibus, an fortè
„etiam & annis per illum ignem
„sit transiturus? Et qui modò
„nec unum digitum suum in i-
„gnem vult mittere, timeat ne-
„cesse est, vel tunc parvo tempo-
„re cum anima & toto corpore
„cruciari. Et ideo totis viribus
„unusquisque laboret, ut capita-
„lia crimina possit evadere &
„minuta peccata ita bonis ope-
„ribus redimere, ut de ipsis nihil
„videatur remanere, quod ille i-
„gnis possit absumere.

*Reliquia
peccatorum
absumen-
tur igne
purgatorio.*

Mat. 12.

Probat ulterius Augustinus^{32.}
purgatorium ex illo Marth. 12.
*Qui dixerit verbum in Spiritum
Sanctum, non remittetur ei, neque*
in hoc seculo, neque in futuro. Ex
quibus verbis colligit quædam
pec-

*Nec in cæ-
lo nec in in-
ferno di-
mittuntur
peccata, er-
go in tertio
loco.*

peccata post mortem remitti,
non in cœlo, nec in inferno, er-
gò in tertio loco.

Probat autem sic Tom. 5. de
Civit. Dei lib. 21. c. 13. Tempo-
,, rarias pœnas alii in hâc vitâ tan-
,, tùm : alii post mortem, alii &
,, nunc & tunc, veruntamen ante
,, judicium illud severissimũ no-
,, vissimumque patiuntur. Non
,, autem omnes veniunt in sempi-
,, ternas pœnas, quæ post illud ju-
,, dicitum his sunt futuræ, qui post
,, mortem sustinent temporales.
,, Nam quibusdam, quod in isto
,, non remittitur, remitti in futu-
,, ro seculo, id est, ne futuri secu-
,, li æterno supplicio puniantur,
,, jam suprâ diximus. Rarissimi
,, sunt autem qui nullas in hac vi-
,, tâ, sed tantùm post eam pœnas
,, luunt.

Eodem libro cap. 24. sic scri-
bit : Sicut etiam facta resurre-
,, ctione mortuorũ non deerunt,
,, quibus post pœnas quas pati-
un-

„untur spiritus mortuorum, im-
„pertiat misericordia, ut in i-
„gnem non mittantur æternum.
„Neque enim de quibusdam ve-
„raciter diceretur, quod non eis
„remittatur, neque in hoc secu-
„lo, neque in futuro, nisi essent, *Matth. 12.*
„quibus etsi non in isto, tamen *32.*
„remitteretur in futuro.

Tom. 8 Psal. 37. propè initi-
um hæc habet Augustinus: *Do-Psal. 37.*
mine ne in indignatione tua arguas
me. Non sim inter illos, quibus
„dicturus es. *Ite in ignem æter-* *Matth. 25.*
num, qui paratus est diabolo & an- *41.*
gelis eius. Neque in irâ tuâ emen-
„des me, sed in hac vita purges
„me, & talem me reddas, cui iam
„emendatorio igne non opus sit, *Post mortē*
„propter illos, qui salvi erunt, sic *est ignis e-*
„tamen quasi per ignem. Quare, *mendatori-*
„nisi quia hîc edificant supra fun- *us, & ignis*
„damentum, ligna, fœnum, sti- *æternus.*
„pulam? si ædificarent autem
„aurum, argentum, lapides pre-
„tiosos & de utroque igne secu-
ri

Gen. 15.
10.

„ri essent: non solum de illo æ-
 „terno, qui in æternum crucia-
 „turus est impios: sed etiam de
 „illo, qui emendabit eos, qui per
 „ignem salvi erunt: dicitur enim:
Ipse autem salvus erit, sic tamen
quasi per ignem. Ibidem Ps. 103.
 Concion. 3. exponit locum il-
 lum: *Aves autem non divisit.* Ro-
 „go vos fratres, audite & profi-
 „cite: excutite vos de loco car-
 „nali, pergite in turturem & co-
 „lumbam. Aves enim non divi-
 „sit, sed quicunque talis perman-
 „serit, & secundum quendam mo-
 „dum vitæ aptum carnalibus &
 „de gremio Ecclesiæ non reces-
 „serit, & non fuerit seductus ab
 „hæreticis, ut ex contrariâ parte
 „dividatur, caminus veniet & ad
 „dexteram poni sine camino nō
 „poterit. Sed si caminum pati
 „non vult, pergat in turturem &
 „columbam. Qui potest capere,
 „capiat. Si autem non sic erit, &
 „ædificaverit super fundamentū
 ligna,

„ligna, fœnum, stipulam, id est,
„amores seculares fundamento
„fidei suæ superædificaverit, ta-
„men si in fundamento sit Chri-
„stus, ut primum locum ipse ha-
„beat in corde, & ei nihil omni-
„nò anteponatur: portantur ta-
„les, tolerantur & tales. Veniet
„caminus, incendet ligna, fœnū,
„stipulam. *Ipse autem, inquit, sal-
vus erit sic tamen quasi per ignem.*
„Hoc aget caminus, alios in sini-
„stram separabit, alios in dexte-
„ram quodammodo eliquabit.
Locum illum Apostoli: *Si cuius* 1. Cor. 3.
opus arserit, detrimentum patietur,
ipse tamen salvus erit: sic tamen
quasi per ignem. Africanus Do-
ctor pluribus explicat Serm. 41.
de Sanctis dicens: Multi sunt,
„qui lectionem istam malè in-
„telligentes falsâ securitate de-
„cipiuntur, dum credunt, quòd si
„supra fundamentum Christi ca-
„pitalia crimina ædificent: pec-
„cata ipsa per ignem transitori-
um

um possint purgari, & ipsi post-
ea ad vitam perpetuam perve-
nire. Intellectus iste fratres cha-
rissimi corrigendus est: quia ipsi
se seducunt, qui taliter sibi blan-
diuntur. Illo enim transitorio
igne de quo dixit Apostolus:

Differunt Ipse autem salvus erit, sic tamen
inter se pec- quasi per ignem: non capitalia sed
cata maio- minuta peccata purgantur. Et
ra & mi- quamvis, quod peius est, non
nuta, id est, solum majora, sed etiam minu-
mortalia & venialia. ta, si nimirum plura sunt, mer-
gunt. De ipsis tamen majoribus
sive minoribus peccatis etsi
non omnia vel aliqua comme-
moranda sunt: ne aliquis se in-
aniter excusare conetur, & di-
cat nescire se, quæ sint minuta
peccata, vel crimina capitalia.

Audiant Et quamvis Apostolus capita-
hic Acatho- lia plura commemoraverit: nos
lici distin- tamen, ne desperationem face-
ctione pec- re videamur, breviter dicimus,
catorum in quæ sint illa, sacrilegium, homi-
capitalia & cidium, adulterium, falsum te-
minuta seu stifi-
venialia.

Quæ sint
peccata
maiora seu
mortalia.

„stimonium, furtum, rapina, su-
„perbia, invidia, avaritia, & si
„longo tempore teneatur ira-
„cundia, & ebrietas si assidua sit,
„in eorum numero computatur.

„Quicumque enim aliqua de istis
„peccatis in se dominari cogno-
„verit: si non dignè se emenda-
„verit, & si habuerit spatiū, lon-
„go tempore pœnitentiam ege-
„rit, & largas eleemosynas ero-
„gaverit, & à peccatis ipsis absti-
„nuerit, illo transitorio igne,
„de quo ait Apostolus: purgari
„non poterit, sed æterna illum
„flamma sine ullo remedio cru-
„ciabit. Quæ autem sunt peccata
„minuta: licet omnibus nota
„sint; tamen quia longum est, ut
„omnia replicentur: opus est, ut
„ex eis vel aliqua nominemus.

„Quoties aliquis in cibo aut in
„potu plus accipit, quàm necesse
„sit: ad minuta peccata noverit
„pertinere. Quoties plus loqui-
„tur, quàm oportet; aut plus ta-

*Quæ sint
peccata mi-
nuta seu
venialia.*

cet,

„tacet, quàm expedit. Quoties
 „pauperem importunè petentē
 „exasperat. Quoties cū corpore
 „sit sanus, aliis jejunantibus
 „prandere voluerit, aut somno
 „deditus tardiùs ad Ecclesiam
 „surgit. Quoties excepto deside-
 „rio filiorum uxorem suam co-
 „gnoverit. Quoties in carcere
 „clausos & in vinculis positos
 „tardiùs requisierit. Quoties in-
 „firmos tardiùs visitaverit. Si di-
 „scordes ad concordiam revoca-
 „re neglexerit, si plus aut proxi-
 „mum aut uxorem, aut filium,
 „aut servum exasperaverit, quàm
 „oportet &c. Hæc enim & his si-
 „milia ad minuta peccata perti-
 „nere dubium non est, quæ sic-
 „ut jam dixi, enumerari vix pos-
 „sunt, & à quibus non solùm po-
 „pulus Christianus sed etiã nul-
 „lus Sanctorum immunis esse
 „potuit aut poterit. Quibus pec-
 „catis licet occidi animam non
 „credamus: ita tamen eam velut
 qui-

Peccata

minuta etsi

animã non

occidunt,

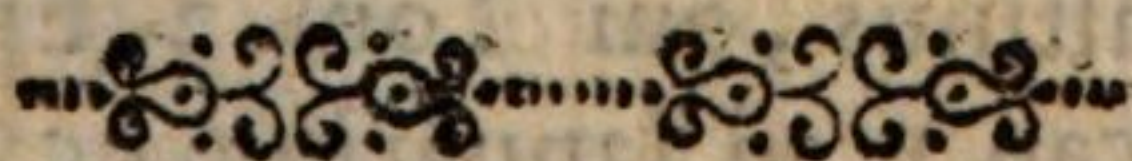
tamen de-

formant.

„quibusdam pustulis & quasi
„horrenda scabie replentes, de-
„formem faciunt, ut eam ad am-
„plexus illius. sponsi cœlestis aut
„vix aut cum grandi confusione
„venire permittant. De quo scri- *Ephes. 5.*
„ptum est: *Aptavit sibi Ecclesi-* *27.*
am non habentem maculam aut ru-
gam. Et ideo continuis oratio-
„nibus & frequentibus jejuniis
„& largioribus eleemosynis, & *Dum hic*
„præcipuè per indulgentiam co- *vivimus, o-*
„rum, qui in nos peccant, assi- *rationibus,*
„duè redimantur, ne fortè simul *ieiuniis, &*
„collecta cumulum faciant & de- *eleemosynis*
„mergant animam. Quicquid e- *peccata re-*
„nim de istis peccatis à nobis re- *dimenda*
„demptum non fuerit, illo igne
„purgandum est, de quo dixit
„Apostolus: *Quia in igne reve-* *1. Cor. 3.*
labitur, Et, *si cuius opus arserit, de-*
trimentum patietur &c. Et tan-
dem ibidem sic concludit: Ideo
„quoties in lectione Apostolicâ
„audieritis: si quis supra funda-
„mentum Christi superædificat

„aurum, argentum, lapides pre-
„tiosos, de Sanctis hoc & per-
„fectis Christianis accipite, qui
„velut aurum purgatum mere-
„buntur ad æterna præmia per-
„venire. Illi verò qui superædifi-
„cant ligna, fœnum & stipulam
„de bonis Christianis, sed negli-
„gentibus minuta peccata pur-
„gare, ut sæpè dictum est, intelli-
„gite: quæ peccata, si nec divina
„justitia multis tribulationibus
„purgaverit, nec unusquisque e-
„leemosynarum largitate rede-
„merit, non sine grandi dolore
„in illis implebitur, quod dicit
„Apostolus: *Si cuius opus arserit,*
detrimentum patietur, ipse autem
salvus erit, sic tamen quasi per
ignem. Nemo tamen, sicut jam
„supra dictum est, se ipsum cir-
„cumveniat, ut hoc etiam pro
„capitalibus criminibus, si incu-
„rata remanserint, posse fieri cre-
„dat. Quis nunc tam exoculata
mentis est, ut non tantum firmam
apud

apud Augustinum fuisse purgatorii fidem, sed etiam hanc ipsam disertissimè litteris consignatam negare audeat? Profectò tam clara sunt, ut ad aliud figmentum inconstantes propellat A catholicos; cùm enim tam clavis verbis purgatorium ab Augustino assertum agnoscant, contentur Augustinum non solùm illius assertorem sed & inventorem, utpote qui primus è Patrum cœtu illud asseruerit. Verùm ut agnoscere valeas quâ fide & sinceritate id asserant, perlege 2. partis Centuriæ meæ concionatoriæ exhortationis 47. numerum 6. ubi non solùm diversos antiquiores Patres sed & Apostolos nostræ sententiæ testes & assertores adductos invenies.

*ARTICVLVS XIV.**De Ecclesiæ Sacramentis.*

*Septem sunt
Ecclesiæ Sa-
cramenta.*

Quemadmodū provida mater Natura fœtui, quem luci dedit, in nullo deest, ut ad debitam congruentibus mediis provehat perfectionem, ita Christus Dominus Ecclesiæ Sponsæ suæ congruentissima concessit media, quibus filios ad perfectissimum perducatur spiritualis vitæ statum, nempe septem verè & propriè dicta Sacramenta. Nam primo scilicet Baptismo, generat, Confirmatione roborat, Eucharistiâ nutrit, Pœnitentia sanat, Extremâ Unctione veluti quadam Diætâ morborum reliquiis medetur, Ordine regit & gubernat, Matrimonio successionem conservat, & hæc esse verè & propriè dicta Sacramenta, docebit te Augustinus, qui Tom. 2. Epist. 118. cap. 1. ad Januarium sic scribit.

Ita-

„ Itaque tenere te volo, quod
„ est hujus disputationis caput:
„ Dominum nostrum J E S U M
„ Christum, sicut ipse in Evange-
„ lio loquitur, levi jugo suo nos *Matth. 11.*
„ subdidisse & sarcinæ levi. Unde
„ Sacramentis numero paucissi-
„ mis, observatione facillimis, si-
„ gnificatione præstantissimis, so-
„ cietatem novi populi colliga-
„ vit. Sicuti est Baptismus, Trini-
„ tatis nomine consecratus,
„ Communicatio Corporis &
„ Sanguinis ipsius, & si quid ali-
„ ud in Scripturis Canonicis
„ commendatur. In his clarè fa-
cit mentionem S. Doctor duo-
rum Sacramentorum scilicet Ba-
ptismi & Eucharistiæ, quæ ple-
rumque Acatholici admittunt;
interim tamen plura insinuat in
his verbis: & si quid aliud in Ca-
„ nonicis scripturis commenda-
tur.

Ideo Tom. 7. contra litt. Pe-
til. lib. 2. cap. 104. manifestè ad-

*S. Augusti-
nus præter
Baptisma
& Euchu-
ristiam ad
mittit Sa-
cramentum
Chrismatis.*

mittit tertium Sacramentum
Confirmationis, ita scribens: Sa-
cramentum Chrismatis (id est
Confirmationis, quia Chrisma
est de hujus essentiâ) in genere
visibilium signorum, sacrosan-
ctum est, sicut ipse Baptismus.
Tom. 9. in Epist. Joann. Tract.
3. sic habet. Unctio spiritualis
ipse Spiritus sanctus est, cujus
Sacramentum est in Unctione
visibili.

Tom. 8. in Psal. 26. in Præfat.
enarrat. 2. Ungimur enim modò
ait, in Sacramento (Confir-
mationis) & Sacramento ipso
præfiguratur quiddam, quod
futuri sumus. Et illud: nescio
quid futurum ineffabile deside-
rare debemus & in Sacramento
gemere, ut in eâ re gaudeamus,
quæ Sacramento præmonstra-
tur.

Tom. 9. in Epist. Joan. Tr. 6.
Si vis nosse, quia accepisti Spi-
ritum sanctum, interroga cor
tuum,

„tuum, ne fortè cùm Sacramen- Aliud est
„tum habes, virtutem Sacramen- Sacramen-
„ti non habeas. Insinuat hîc San- tum & ali-
ctus aliud esse Sacramentum, a- ud virtus
liud virtutem Sacramenti. Sacramen-
ti.

Tom. 8. in Psal. 141. circa
medium loquitur de modo, quo
Sacramentum Confirmationis
administratur, dum scribit: Mul-
„ta Sacramenta aliter atque ali-
„ter accipimus. Quædam sicut
„nostis, ore accipimus, quædam
„per totum corpus accipimus.
„Quia verò in fronte erubesci- Sacramen-
„tur, ille qui dixit: Qui erubuerit tum Confir-
me coram hominibus, erubescam mationis in
eum corâ Patre meo, ipsam igno- fronte reci-
pitur.
„miniam quodammodo & quâ Luc. 9. 26.
„Pagani derident, in loco pudor-
„is nostri constituit. Nam ut Signû crucis
ibidem in Psal. 30. Concion. 3. formatur in
habet. Non sine causâ signum fronte tan-
„suum Christus in fronte nobis quâ in sede
„figi voluit, tanquam in sede pudoris, ne
„pudoris, ne Christi opprobrio Christianus
„Christianus erubescat. Quid ad Christi op-
probrium
erubescat.

hæc dicunt adversarii, qui Angelis adorandam derident crucem?

Audiant: veniente in novissimis

*Matth. 24.
30.*

„iudice iusto, apparebit signũ filii

„hominis in cælo, tunc profectò

„vindicabit ultor Deus injurias

„victoriæ suæ Trophæo illatas, &

„in illorum interitu, qui modò

„gloriæ suæ signum contemptui

„habent, ridebit.

Audi eundem August. Tom.

9. in Evang. Joan. Tr. 118. Po-

„stremò, quid est, quod omnes

Sine signo

Crucis nihil

ritè perfici-

tur.

„noverunt, signum Christi, nisi

„crux Christi? quod signum nisi

„adhibeatur sive frontibus cre-

„dentium, sive ipsi aquæ, quâ

„regenerantur, sive oleo, quo

„chrismate unguntur, sive sacri-

„ficio, quo aluntur, nihil eorum

„ritè perficitur. Quomodo ergo

„per id, quod mali faciunt, nihil

„boni significatur, quando per

„Crucem Christi, quam fece-

„runt mali, in celebratione Sa-

„cramentorum ejus bonum no-

bis

„nobis omne signatur? Finem
hujus Sacramenti insinuat Tom.

3. in Sententiis. sentent. 362.

„Christi nomen à Chrismate est,

„id est ab Ûnctione. Quâ ideo

„omnis Christianus sanctifica-

„tur, ut intelligat, se non solùm

„sacerdotalis & regiæ dignita-

„tis esse consortem, sed etiam

„contra diabolum fieri luctato-

rem.

Tom. 3. de Eccles. dogm. cap.

52. docet Augustinus hæc: Si qui

„apud illos hæreticos baptizati

„sunt, qui in sancta Trinitatis

„confessione baptizant, & veni-

„unt ad nos, recipiantur quidem

„ut baptizati, ne sanctæ Trini-

„tatis invocatio vel confessio an-

„nulletur: sed doceantur integrè

„& instruantur, quo sensu san-

„ctæ Trinitatis mysterium in Ec-

„clesiâ teneatur, & si consentiūt

„credere, vel acquiescunt cōfite-

„ri purgati jã fidei integritate,

„cōfirmētur manus impositione.

Per Chris-

ma non so-

lùm Chri-

stiani sed

luctatores

efficimur.

Hæretici

baptizati

non sunt re-

baptizandi.

Sed in fide

instruendi

& per ma-

nus imposi-

tionē con-

firmandi.

„Si verò parvuli sunt vel hebe-
 „res, qui doctrinam non capi-
 „unt, respondeant pro illis, qui
 „eos offerunt juxta morem ba-
 „ptizandi: & sic manus imposi-
 „tione & Chrismate muniti, Eu-
 „charistiæ mysteriis admittan-
 „tur.

Docet etiam August. in diver-
 sis locis specialiter Tom. 4. No-
 vi Testamenti q. 42. Sacramen-
 tū Confirmationis non ab alio
 posse administrari, quàm ab Epi-
 scopo, sic enim habet: Non per-
 tinet ad omnes credentes, sed
 „ad Episcopos tantum, ut bapti-
 „zatis per manus impositionem
 „dent Spiritum sanctum. Ad ex-
 „emplum scilicet Apostolorum.
 Hinc omnis admirationi præ-
 cluditur locus, cur A catholici
 hoc Sacramentum ex numero
 Sacramentorum Ecclesiæ dele-
 ant, non enim ipsis est huius Sa-
 cramenti legitimus Minister, qui
 est Episcopus legitimè consecra-
 tus, quo carent.

AR-

*Sacramentū
 Confirmationis à solo
 Episcopo
 confertur.
 Act. 8.*

ARTICVLVS XV.

De Pœnitentiâ.

A Grotantis animæ medicina
(ut art. priori dictum) est ^{Pœnitentia}
Pœnitentia, quàm S. Augustin. ^{est Sacra-}
Tom. 2. epist. 180. ad Honorat. ^{mentum}
„Sacramentum reconciliationis ^{reconcilia-}
„vocat, & quidem hujus claves ^{tionis.}
(verba sunt August. Tom. 3. de
doct. Christianâ l. 1. c. 16. 17.
& 18.) dedit Ecclesiæ suæ, ut,
„quæ solveret in terra, soluta es- ^{Matth. 16.}
„sent & in cœlo, quæ ligaret in ^{19.}
„terra, ligata essent & in cœlo:
„scilicet ut quisquis in Ecclesia
„ejus dimitti sibi peccata non
„crederet, non ei dimitterentur,
„quisquis autem crederet, seque
„ab his correptus averteret, in
„ejusdem Ecclesiæ gremio con-
„stitutus, eâdem fide atque cor-
„rectione sanaretur. Ergò extra
veram Christi Ecclesiam nulla
remittuntur peccata, sine quorû
remissione salvari non possumus.

Nam Tom. 10. lib. 50. Homiliarum, homil. 12. scribit: In om-

Peccata non

solum Deo,

sed & Sa-

cerdoti de-

bemus con-

fiteri.

Iac. 5. 16.

Psal. 31.

*Diabolus
suadet, ut
occulamus
peccata,*

contrarium

facit Deus.

nibus Scripturis divinis, fratres

charissimi, utiliter ac salubriter

admonemur, ut peccata nostra

debeamus jugiter & humiliter

non solum Deo, sed etiam San-

ctis & Deum timentibus con-

fiteri. Sic enim per Jacobum A-

postolum nos admonet Spiri-

tus sanctus dicens: *Confitemini*

alterutrum peccata vestra, & ora-

te pro invicem, ut salvemini. Et

Psalmista: *Dixi, confitebor adver-*

sum me injustitias meas Domino.

Nec ideo vult Deus, ut confi-

teamur peccata nostra, quod

ea ipse scire non possit: sed quia

diabolus hoc desiderat, ut inve-

niat, quod nobis ante tribunal

Judicis æterni objiciat. Ideo

vult, ut magis defendere, quam

acculare peccata nostra veli-

mus. E contrario autem Deus

noster, quia pius est & miseri-

cors, vult, ut ea confiteamur in

hoc

„hoc seculo, ne pro illis confun-
„damur postea in futuro. Si e-
„nim nos confitemur, ille par-
„cit &c.

Tom. 9. lib. 2. de visit. infirm.
cap. 4. & 5. egregiè scribit de
hoc Sacramento: Sunt quidam,
„qui sufficere sibi ad salutem au-
„tument, si soli Deo, cui nihil
„occultum est, quem nullius la-
„tet conscientia, sua confitean-
„tur crimina. Nolunt enim, aut
„erubescunt sive dedignantur o-
„stendere se Sacerdotibus, quos
„tamen inter lepram & lepram
„discernere per legislatorẽ con-
„stituit Dominus. Sed nolo, ut
„ipsa decipiaris opinione, quate-
„nus confundaris confiteri co-
„ram Domini Vicario, tabescens
„præ rubore, vel cervicosus præ
„indignatione: nam ipsius hu-
„militer subeundum est judiciũ,
„quem Dominus sibi non dedi-
„gnatur Vicarium. Ergò ad te
„venire roges Sacerdotem, &

*Sacerdotis
est discerne-
re inter le-
pram &
lepram.*

„fac ipsum conscientiarum tua-
 „rum penitus participem &c.

*Etiam cogi-
 tationes
 sunt aperi-
 endæ.*

Et paulò post: Aperi ei, Sa-
 „cerdoti scil. penetraliũ tuorum
 „abditissima latibula, conscien-
 „tiarum verecundarum penitio-
 „ra revela repagula. Non te pu-
 „deat coram uno dicere, quod
 „te non puduit forsitan coram
 „multis facere: nam humanum
 „est peccare, Christianum est à
 „peccato desistere, diabolicum
 „est perseverare. Ergò quæ men-
 „tem graviùs exacerbant facino-
 „ra, Dei Angelo manifesta, nihil
 „obscurum dicens, culpam nullis
 „ambagibus involvens, nullis
 „circuitionibus, quod verum est
 „operiens. Designanda sunt eti-
 „am, in quibus peccâsti loca, si
 „recordaris, & tempora, cum
 „quibus peccâsti personis, non
 „nomina ipsarũ, etiam ut à pec-
 „cato desistant, secretò corri-
 „genda familiaritas, in quâ pec-
 „câsti labilis ætas, quo gradu jam

*Circumstã-
 tiæ quoque
 peccatorum
 sunt confi-
 tendæ.*

„Ecclesiæ inserviebas, utrum sc-
„mel, an ex consuetudine; utrū
„necessitate, an ex voluptate ce-
„cidisti. Ecce quā pulchrè do-
„ceat nos S. Aug. peccata confi-
„teri, & etiam eorundem circum-
„stantias manifestare, eorum tan-
„tum quorum recordamur. De
„aliis enim dicere poteris cum
„Davide: *Ab occultis meis munda* Ps. 18. 19.
me.

„Quid enim prodesset Lazaro,
„ait August. Tom. 8. in Psal. 101.
„Concion. 2. quia processisset de
„monumento, nisi diceretur, sol-
„vite eum, & finite abire? Ipse
„quidem voce de sepulchro su-
„scitavit (scilicet Christus) ipse
„clamando animam reddidit,
„ipse terrenam molem terreno
„sepulchro impositam vicit, &
„processit ille vinctus. Non er-
„gò pedibus propriis, sed virtute
„producentis fit hoc in corde *Peccator*
„pœnitentis. Cū audis homi-*debet à Sa-*
„nem pœnitere peccatorum suo-*cerdote ab-*
rum, solvi.

„rum, jam revixit: Cùm audis
 „hominem confitendo proferre
 „conscientiam, jam de sepulchro
 „eductus est, sed nondum solu-
 „tus est. Quando solvitur? à
 „quibus solvitur? *Quæ solveritis,*
inquit, in terra, erunt soluta & in
cælo.

Sed præter Contritionem ,
 Confessionem & Absolutionem
 à peccatis restat adhuc satisfac-
 tio tanquam pars integralis, ut
 Theologi dicunt , pœnitentiæ
 Sacramenti, hanc clarè docet S.
 Augustinus, Tom. 9. de pœnit.
 medicinâ cap. 15. qui Tractatus
 idem est cum homiliâ quinquage-
 simâ in Tom. 10. Erravit igi-
 tur Erasmus, cùm eundem Tra-
 ctatum in altero loco negat esse
 Augustini, in altero inter ejus

*Præter con-
 fessionem
 satisfactio
 requiritur
 & Contri-
 tio.*

opera connumerat. Non sufficit
 (ait Augustinus) mores in meli-
 „us commutare & à malis factis
 „recedere, nisi etiam de his, quæ
 „facta sunt, satisfiat Deo per pœ-
 ni-

,,nitentiæ dolorem, per humili-
,,tatis gemitum, per contriti cor-
,,dis sacrificium cooperantibus
,,eleemolynis. *Beati enim miseri-* *Matth. 5.*
cordes, quoniam & ipsi misericor-
diam consequentur. Non enim
,,dictum est, ut tantum abstinea-
,,tis à peccatis, sed & de præteri-
,,tis, inquit, deprecare Dominum,
,,ut tibi dimittantur. Nam bo-
,,na est peccati confessio, scribit
Augustinus Tom. 3. in Senten-
tiis. sentent. 101. ex Tom. 8. in
Psal. 37. decerptis, si & curatio
,,consequatur. Quid enim pro-
,,dest detegere plagam & non
,,adhibere medicinam? Confes-
,,sionem ergò ait S. Aug. Tom.
10. de Sanctis Serm. 39. (qui est *Data pœni-*
2. de animabus fidelium defun- *tentia à Sa-*
ctorum) quæramus puro corde, *cerdote ad-*
,,& pœnitentiam datam à Sacer- *implenda*
,,dotibus perficiamus. *est.*

Tom. 9. Tr. 24. in Evang. Jo-
annis docet Sanctus Ecclesiæ
Doctor, non totam semper pœ-
nam

pœnam remitti simul cum culpâ pœnitentibus. In malis enim,
 „ait, quæ quisque patitur, non in
 „bonis, quibus fruitur, opus est
 „patientiâ. Hanc itaque vitam,
 „de quâ scriptum est: *Nunquid*
non tentatio est vita hominis super
terram? in quâ quotidie clama-
 „mus ad Dominum: libera nos
 „à malo: cogitur homo tolerare
 „etiam remissis peccatis; quam-
 „vis ut in eam veniret miseriam
 „primùm fuerit causa peccatum:
 „Productior est enim pœna,
 „quàm culpa: ne parva putare-
 „tur culpa, si cum illâ finiretur
 „& pœna. Ac per hoc vel ad de-
 „monstrationem debitæ miseriæ
 „vel ad emendationem labilis
 „vitæ, vel ad exercitationem ne-
 „cessariæ pœnitentiæ, tempora-
 „liter hominem detinet pœna:
 „etiam quem jam ad damnatio-
 „nem sempiternam reum non
 „detinet culpa. Tale aliquid, ait
 August. Tom. 7. de peccat. mer.

Iob 7.

Non sem-
per dimissa
culpâ re-
mittitur to-
ta pœna ob
varias cau-
sas.

& remiss. lib. 2. cap. 34. nobis insinuatum est de Patriarcha David in libro Regnorum, ad quem Propheta cum missus esset, eique propter peccatum, quod commiserat, eventura mala ex iracundiâ Dei comminaretur, confessione peccati veniam meruit, respondente Propheta, quod illud ei flagitium facinusque remissum sit, & tamen consecuta sunt, quæ Deus fuerat comminatus, ut sic humiliaretur à filio. Et ex hac doctrinâ firmum sumimus fundamentum, quo probatur purgatorium, & indulgentiæ. sed ad alia.

2. Reg. 12.

ARTICVLVS XVI.

De Eucharistiâ.

HAnc verum Ecclesiæ Sacramentum esse jam insinuavi articulo 14. & vocat illud Tom. 10. de Verbis Apost. Ser. 2. Augustinus: Sacramentum fidelium, est Sacramentum fi-
& Tom. *Eucharistia*

*delium, &
mensæ Do-
minicæ.*

& Tom. 7. de peccat. meri. &
remiss. lib. 1. cap. 24. Sacramen-
tum mensæ Dominicæ. Ideo
nullam hic moram traho, sed ad
illa, quæ contra Acatholicos de
hoc Sacramento Augustinus do-
cet, transeo. Inprimis scribit S.
August. contra Acatholicos ve-

In hoc est rum Corpus Christi & verum
verum cor- sanguinem ejus, non in usu tan-
pus Christi tum, quando sumitur, verum
etiam ante etiam ante sumptionem esse in
sumptione. hoc Sacramento. Nam Tom. 8.

Psal. 33. Conc. 1. explicat ver-
ba: *Et ferebatur in manibus suis.*

„Hoc verò fratres quomodo
„posset fieri in homine, quis in-
„telligat? quis enim portatur in

Christus in „manibus suis? manibus aliorum
cæna se ip- „potest portari homo, manibus
sum porta- „suis nemo portatur. Quomo-
vit in ma- „do intelligatur in ipso David
nibus suis. „secundum litteram, non inve-

„nimus, in Christo autem inve-
„nimus. Ferebatur enim Chri-
„stus in manibus suis, quando
com-

„commendans ipsum corpus su. *Matth. 26.*

„um ait : *Hoc est Corpus meum.* ^{26.}

„Ferebat enim illud corpus in

„manibus suis. Et ideo nos Ca-

tholici firmiter cum Augustino

credentes post consecrationem

etiam ante usum seu comestione

adesse verum Corpus Christi,

devotè adoramus illud & quidē

cultu latriæ. Nam S. Aug. Tom.

8. Psal. 98. ita exponit verba illa:

Adorate scabellum pedum eius *Psal. 98. 5.*

quoniam Sanctum est. Quid ha-

„bemus adorare? scabellum pe-

„dum eius. Suppedaneum dici-

„tur scabellum, quod dicitur

„græcè ὑποπόδιον, dixerunt Latini

„scabellum & alii dixerunt sup-

„pedaneum. Sed videte fratres,

„quid nos jubeat adorare. Alio

„loco Scriptura dicit : *Cælum* *Isa. 66. 1.*

mihi sedes est, terra autem scabellū

pedum meorum. Ergò terram ju-

„bet nos adorare, quia dixit alio

„loco, quod sit scabellum pedum

„Dei? at quomodo adorabimus

ter-

Math. 4. „terram, cūm dicat apertè Scri-
10. „ptura: *Dominum Deum tuum*
adorabis? Et hīc dicit: *Adorate*

AE. 7. 49.

scabellum pedum eius. Exponens
„autem mihi, quid sit scabellum
„pedum eius. *Terra autem sca-*
bellum pedum meorum. Anceps
„factus sum, timeo adorare ter-
„ram, ne damnet me, qui fecit
„cœlum & terram. Rursum ti-
„meo, non adorare scabellum
„pedum Domini mei, quia Psal-
„mus mihi dicit: *Adorate sca-*
bellum pedum eius. Quæro, quid
„sit scabellum pedum eius, &
„dicit mihi Scriptura: *Terra sca-*
bellum pedum meorum. Fluctuans
„convertito me ad Christum, quia
„ipsum quæro hīc, & invenio,
„quomodo sine impietate ado-
„retur terra, sine impietate ad-
„oreretur scabellum pedum eius.
„Suscepit enim de terrâ terram,
„quia caro de terra est, & de car-
„ne Mariæ carnem accepit. Et
„quia in ipsa carne hic ambula-
lavit

*Quid sit
scabellum
pedū eius.*

„lavit, & ipsam carnem nobis
„manducandam ad salutem de-
„dit. Nemo autem illam carnem
„manducat, nisi prius adorave- *Caro Christi*
„rit: Inventum est, quemadmo- *sti antequam*
„dum adoretur tale scabellum *manduce-*
„Domini pedum, & non solum *tur, est ado-*
„non peccemus adorando, sed *randa.*
„peccemus non adorando. Ecce *Et qui non*
quomodo ergo nos Catholici si- *adorat, pec-*
ne omni peccato adoremus se. *cat.*
cundum doctrinam S. August.
Corpus Christi verum etiam an-
te sumptionem, velut terram &
scabellum pedum eius; è contra
adversarii non sine peccato con-
tra Augustinum hanc adoratio-
nem negligent, imò impiè re-
probent.

Tom. 8. exposit. 1. in Psal. 21.
explicat illud: *Manducaverunt*
& adoraverunt omnes divites ter-
ra. Manducaverunt corpus, hu- *Psal. 21. 30.*
„militatis Domini sui etiam di-
„vites terræ, nec sicut pauperes
„saturati sunt, usque ad imita-
tio-

tionem , sed tamen adorave-
runt.

Et Tom. 2. epist. 102. c. 27.
ad Honoratum. Neque enim

Vers, 27.

frustrà ita distincti sunt , ut de
pauperibus suprà diceretur : *E-*
dent pauperes , & saturabuntur.

Aliqui qui-

dem adorant adoraverunt omnes divites terræ.

sed non sa-

tiantur ,

quia non

imitantur

Christum.

Hic verò : *Manducaverunt &*

Et ipsi , qui adducti sunt ad

mensam Christi , & accipiunt

de Corpore & Sanguine ejus :

sed adorant tantum , non etiam

saturantur , quoniam non imi-

tantur. Manducantes enim pau-

perem dedignantur esse paupe-

res.

Item clarè docet S. August.

contra adversarios nostros sub-

stantiam panis & vini non re-

manere post consecrationem in

Sacramento Eucharistiæ. Nam

de Verbis Domini Serm. 28. di-

cit : Memini sermonis mei , cùm

de Sacramentis tractarem , dixi

vobis , quòd ante verba Chri-

sti

Post Conse-

crationem

non est am-

plius panis

usualis sed

super sub-

stantialis.

„sti, quod offertur panis dica-
„tur, ubi Christi verba deprom-
„pta fuerint, jam non panis di-
„citur, sed corpus appellatur.

„Quare ergò in Oratione Do-
„minica, quæ postea sequitur

„ait: *Panem nostrum quotidianum* *Isa. 45. 15*
da nobis hodie. Panem quidem

„dixit, sed *ἐπιούριον* dixit, hoc est,
„super substantialem. Non iste

„panis, qui vadit in corpus, sed

„ille panis vitæ æternæ, qui ani-

„mæ nostræ substantiam fulcit.

Ergò nobiscum adorent Acathe-

lici Christum latentem, qui est

verè Deus absconditus, non cum

pane & vino, sed sub speciebus

panis & vini.

Quòd verò sub una tantum

specie Christus ipse Eucharistiam

dederit, eademq; sub altera spe-

cie tempore S. Augustini sumpta

fuerit, probatur ex eodem S.

Doctore: nam Tom. 4. de con-

sensu Evangelistarum lib. 3. cap.

25. scribit: Non aliter, quàm e-

rat,

Luc. 24. „rat, quando apparuit Dominus
Christus di- „duobus discipulis euntibus in E-
sribuit Eu „maus, sed sicut erat apparuit eis,
charistiam „quorum oculi tenebantur, ne
sub una „agnoscerent eum. Non autem
specie. „incongruenter accipimus hoc
 „impedimentum in oculis eorū
 „à Sathana factum fuisse, ne a-
 „gnosceretur Iesus sed tamen à
 „Christo est facta permissio us-
 „que ad Sacramentum panis: ut
 „unitate corporis eius partici-
 „pata removeri intelligatur im-
 „pedimentum inimici, ut Chri-
 „stus possit agnosci.

Et Tom. 10. de Temp. Serm.

Luc. 24. 140. Tenebantur oculi eorum, si-
 16. cut audivimus, ne eum agnosce-
 rent. Eja fratres ubi voluit Do-
 „minus agnosci? in fractione pa-
 „nis, securi sumus, panem fran-
 „gimus, & Dominum agnosci-
 „mus. Noluit agnosci nisi ibi
In sola fra- „propter nos: qui non eum vi-
ctione panis „suri eramus in carne, & tamen
aperti sunt „manducaturi ejus carnē. Nul-
oculi. lam

Iam facit hîc mentionem S. Augustinus de sanguine, sed solùm de carne, quæ utique sine sanguini non erat. Nil dicit de vino, sed solùm de pane loquitur, vocatque Eucharistiam Sacramentum panis. Ibidem Serm. 126.

„Cum benedictum frangeret

„panem aperti sunt oculi eorū.

„Ergò clausis oculis in viâ cum

„illo comitabantur, & poterant

„scire, ubi gressus ponerent, si

„clausos oculos haberent? A-

„perti sunt ergò ad cognitionē,

„non ad visionem. Dominus

„itaque noster Jesus Christus,

„ante panis fractionem ignotus

„loquitur cum hominibus, in

„panis fractione cognoscitur,

„quia ibi percipitur, ubi vita æ-

„terna percipitur. Cum ergò

hîc habeamus exemplum Chri-

sti, qui sub una specie secundùm

explicationem S. Augustini de-

dit duobus discipulis corpus su-

um ad vitam æternam, cur non

146 *S. Aug. Romano-Catholica*
idem ritè facere possit Ecclesia
Dei ?

Maximo etiam argumento est
tempore S. Augustini à fidelibus
Eucharistiam sumptam sub una
specie, quòd Corpus Christi da-
tum sit viris ad manus, mulieri-
bus autem ad nitida linteamina,
ut domum delatam pro sua de-
votione fumerent.

*Tempore
Augustini
fuit una
species data
laicis.*

Hinc S. Cyprianus qui anti-
quior est. S. Augustino Ser. de
lapsis scribit : quòd, cùm quædam
mulier arcam suam, in qua San-
ctum Domini fuit, manibus in-
dignis tentâisset aperire, igne in-
dè surgente deterrita sit. Ea
propter monet S. August. Tom.
4. de salutaribus documentis c.
33. dicens: Quando illud (Cor-
pus Domini) accipere debemus,
antea ad Confessionem & Pœ-
nitentiam recurrere debemus,
& omnes actus nostros curio-
sius discutere : & peccata ob-
noxia, si in nobis senserimus,
ci-

„citò festinemus per Confessio-
nem & veram Pœnitentiam ab-
luere, ne cum Judâ proditore,
diabolum intra nos celantes,
pereamus &c. Igitur mutet
vitam, ait Augustinus Tom. 10.
Serm. 1. de Tempore, qui vult
accipere vitam: nam si non
mutat vitam, ad judicium ac-
cipit vitam. Et magis ex ipsâ
corrumpitur, quàm sanetur,
magis occiditur, quàm vivifice-
tur. Clarè hic insinuat, quàm
necessariò præmittendum sit Sa-
cramentum Pœnitentiæ.

ARTICVLVS XVII.

De Extremâ Unctione.

Habet peritorum Medico-
rum consuetudo, ut per
fortiores medicinas depulso
morbo, levioribus mediis ac
diætericâ integras restaurent vi-
res, ita Medicus cœlestis animæ
morbo laborantibus post aspe-
ram pœnitentiæ medicinam sua-

Iac. 5. 14.

venem ac salutarem ad morbi reliquias tollendas præscripsit dieteticam, nempe Extremam Unctionem, de quâ D. Aug. Tom. 6. de visitatione infirmorum, l. 2. cap. 4. sic scribit. Nec prætermittendum est illud Apost. Jacobi præceptum: *Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Ecclesiæ, ut orent super eum, ungentes eum oleo sancto in nomine Domini IESU, & oratio fidei salvabit infirmum.* Ergò sic roges de te, & pro te fieri, sicut dixit Apostolus Jacobus, imò per Apostolum suum Dominus: ipsa videlicet olei sacrati delibatio, intelligitur Spiritus sancti typicalis Unctio. Illud etiam vivificum Dominici Corporis supplementum suscipere fili mi non renuas.

Tom. 10. de Temp. Ser. 215. dicit: Quoties aliqua infirmitas supervenerit, Corpus & Sanguinem Christi, ille, qui ægrotat,

„tat, accipiat, & inde corpuscu-
 „lum suum ungat, ut illud, quod
 „scriptum est, impleatur in eo:

Infirmatur aliquis, inducat Pres-

Iacob. 5.

byteros, & orent super eum, ungen-

tes eum oleo, & oratio fidei sal-

*Hoc Sacra-
 mentum nō*

vabit infirmum & alleviabit eum solūm ani-

Dominus, & si in peccatis sit, di-

nam, sed

mittentur ei. Videte fratres, quia

*& corpus
 sanat.*

„qui in infirmitate ad Ecclesiam

„cucurrerit, & sanitatem corpo-

„ris recipere, & peccatorum in-

„dulgentiam merebitur obtine-

„re. Propterea, hortatur nos

August. Tom. 9. de rectitudine

Conversacionis, quoties aliqua

„infirmitas occurrerit alicui non

„quærantur præcantatores, non

„sortilegi, non carcarii, neque

Infirmi non

„per fontes, aut arbores, aut bi-

petant sor-

„via phylacteria exerceantur.

tilegos sed

„Sed qui ægrotat, in solâ Dei

Sacerdotes.

„misericordiâ confidat & Eucha-

„ristiam cum fide & devotione

„accipiat, oleumque benedictū

„fideliter ab Ecclesiâ petat, unde

„corpus suum ungatur , & se-
 „cundùm Apostolum : *Oratio fi-
 dei salvabit infirmum & allevia-
 bit eum Dominus* : non solùm
 „corporis sed & animæ sanita-
 „tem accipiet , complebiturque
 „in illo, quod Dominus in Evan-
 „gelio promisit dicens : *Omnia*
quæcunque petieritis Patrem in no-
mine meo, in oratione , credentes
accipietis.

Matth. 21.
22.

Ecce quàm reverentialiter scri-
 bat S. Aug. de Extremâ Unctio-
 ne, quantam ei virtutem atq; ef-
 ficaciam tribuat , dum & con-
 fidit , quòd per eam non so-
 lùm animæ , sed & corporis sa-
 nitas, ut S. Jacobus insinuat , re-
 cuperari possit. Plura , qui desi-
 derat, legat vigesimam Exhorta-
 tionem in opusculo meo Ger-
 manico de Arte benè moriendi,
 inveniet in eâ satis multa & spe-
 cialiter , quòd Extrema Unctio
 sit verum Ecclesiæ Dei Sa-
 cramentum.

ARTICVLVS XVIII.

De Sacramento Ordinis.

ORdinem, quo legitima Sacramentorum conficiendi dispensandique potestas traditur legitimum esse Ecclesiæ Sacramentum ex Augustini subjunctis intelliges Lector, Tom. 7. de Baptis. contra Donat. lib. 1. c. 1. hæc scribentis: Sacramentum Ordine^{vo-} Baptismi est, quod habet, qui^{cat S. Aug.} baptizatur, & Sacramentum^{Sacramen-} dandi Baptismi est, quod habet,^{tum dandi} qui ordinatur. Sicut autem ba^{Baptismi.} ptizatus, si ab unitate recesserit, Sacramentum Baptismi non amittit: sic etiam ordinatus, si ab unitate recesserit, Sacramentum dandi Baptismi non amittit. Nulli enim Sacramento injuria facienda est: si discedit à malis, utrumque discedit: si permanet in malis, utrumque permanet. Sicut ergò acceptatur Baptismus, quem non po-

*Hoc Sacra-
mentum nõ
reiteratur.*

„tuit amittere, qui ab unitate
„discesserat: sic accipiendus est
„ille, qui Sacramenti dandi po-
„testatem cum discederet, non
„amiserat. Nam sicut redeuntes,
„qui priusquam recederent, ba-
„ptizati sunt, non rebaptizan-
„tur, ita redeuntes, qui priusquã
„recederent, ordinati sunt, non
„utique rursus ordinantur, sed
„aut administrant, quod admi-
„strabant, si hoc Ecclesiæ utilitas
„postulet, aut si non admini-
„strant, Sacramentum Ordina-
„tionis suæ tamen gerunt, & id-
„eò eis manus inter laicos non
„imponitur.

Idem confirmat. Tom. 6. de
bono conjugali cap. 24. his ver-
bis: Si fiat Ordinatio Cleri ad
„plebem congregandam, etiam-
„si plebis congregatio non sub-
„sequatur, manet tamen in illis
„ordinatis Sacramentum ordi-
„nationis: & si aliquã culpâ quis-
„quam ab officio removeatur,

Sa-

„Sacramento tamen semel im-
„posito, non carebit, quamvis ad
„judicium permanente.

Tom. 4. quæst. ex veteri Te-
stamento quæst. 46. docet Sa-
cerdotes fieri in Novo Testa-
mento non Baptismo seu sancti-
tate, sed ordinatione. Nam ali-
„ud est, ait, benè vivere, & aliud
„potestatem alicujus officii ac-
„cipere. Sicut enim qui est Sa- *Sacerdotes.*
„cerdos, non ex eo, vitam suam *non à san-*
„commendatam putare debet; *ctitate, sed*
„ita & qui sanctæ conversationis *potestatem*
„& vitæ est, non jam ex eo sibi *accipiunt*
„Sacerdotium vendicare debe- *ab ordina-*
„bit. Quamvis enim bonum sit *tione.*
„Sacerdotium, tamen malum e-
„rit ei, cui concessum non est,
„& præsumit &c.

Ibidem quæst. 11. Dictum est *Num. 6.*
„à Deo in Numeris ad Moysen
„& Aaron Sacerdotes. Vos po-
„nite nomen meum super filios
„Israël, ego Dominus benedicā
„eos: ut gratiam traditio per mi-

„nisterium ordinantis transfun-
 „dat hominibus , nec voluntas
 „Sacerdotis obesse aut prodesse
 „possit, sed meritum benedictio-
 „nem poscentis. Quanta autem
 „sit dignitas Ordinis Sacerdota-
 „lis hinc advertamus. Dictum
 „est enim de nequissimo Caipha
 „interfectore Salvatoris inter
 „cætera. *Hoc autem à semetipso*
non dixit: sed cùm esset Princeps
Sacerdotum anni illius, propheta-
vit. Per quod ostenditur Spiri-
tum gratiarum non personam
sequi, aut digni, aut indigni, sed
ordinationem traditionis; ut
quamvis aliquis boni meriti sit,
non tamen possit benedicere,
nisi fuerit ordinatus, ut officiũ
ministerii exhibeat: Dei autem
est, effectum tribuere benedi-
ctionis.

Nam per Ordinationem da-
 tur Spiritus sanctus, ac proinde
 non frustra dicitur ab Episcopo:
Accipe Spiritum sanctum. Ut

pro-

Ioann. 11.

51.

*Donum be-
 nedicendi
 seu prophe-
 tandi habet
 ab Ordina-
 tione.*

probat S. August. Tom. 4. quæst.
ex Novo Testamento quæst. 93. *Ecclesiasti-*
„Illud autem, quod insufflâsse in *ca potestas*
„discipulos Dominus legitur *traditur per*
„post dies paucos resurrectionis *Spiritum.*
„suæ & dixisse : Accipite Spiritū *sanctum*
„sanctum, Ecclesiastica potestas
„collata intelligitur esse. Quia
„enim omnia in traditione Do-
„minica per Spiritum sanctum
„aguntur, idcirco cū regula
„eis & forma traditur hujus di-
„sciplinæ, dicitur eis : *Accipite*
Spiritum sanctum. Et quia verè
„ad ius Ecclesiasticum pertinet,
„statim subjecit dicens : *Cuius*
tenueritis peccata, tenebuntur, &
cuius remiseritis, remittentur ei. *Ioann. 20.*
„Inspiratio igitur hæc gratia *23.*
„quædam est, quæ per traditio-
„nem infunditur ordinatis, per
„quam commendationes habe-
„antur. Unde Apostolus dicit ad
Timotheum. *Noli negligere gra-* *1. Timoth.*
tiam, quæ in te est, quæ data est *4. 14.*
tibi, per impositionē manuum Pres-
by-

Sicut in Ba-
ptismo

Christi Spi-
ritus san-

ctus fuit
visibiliter

datus, ita
invisibiliter

datur iam
post Baptis-

mum in
Ordine.

byterii. Semel ergò fieri oportuit ut de cætero traditio ista non sine dono Spiritus sancti esse crederetur. Sicut enim in Salvatore forma data est visibiliter, ut post Baptismum Spiritus sanctus credentibus de cætero invisibiliter dari non ambigeretur: ita & in supradictâ causâ forma data est in principio, ut ex eo traditioni Ecclesiasticæ Spiritus sanctus infusus credatur, &c.

Officiū Episcopi & Sacerdotis est verbū Dei proferre & offerre oblationem.

Episcoporum & Presbyterorum officium est, Verbum Dei proferre, & offerre oblationem. Sic enim habet August. Tom. 2. Epist. 148. ad Valerium: Tunc ordinatus sum, cū de ipso actionis tempore ad cognoscendas divinas Scripturas cogitarem, & sic nos disponere vellemus, ut nobis otium ad hoc negotium, posset esse. Et quòd verum est, nondum sciebam, quòd mihi deesset ad tale opus,

qua-

„quale me nunc torquet &
„conterit. Quòd si propterea
„in re ipsâ didici, quid sit ho-
„mini necessarium, qui populo
„ministrat Sacramentum & ver-
„bum Dei, ut jam non mihi
„liceat assequi, quod me non ha-
„bere cognovi. Videant jam
A catholici Præcones, quomodo
verbum Dei proponere & Sa-
cramentum administrare vale-
ant, cùm à nullo Episcopo per
traditionem Ecclesiasticam or-
dinati sint. *Quomodo prædica-
bunt, nisi mittantur?* ait Paulus. *Rom. 10.*
Non sunt legitimè missi, seu vo-^{15.}
cati, ergò inanis est eorum præ-
dicatio, & multò magis admini-
stratio Sacramenti.

ARTICVLVS XIX.

De Matrimonio.

TAndem ad honorabile con-
jugium, quo humani gene-
ris successio conservatur, noster
decurrit sermo fusiùs ex Augu-
stino

stino ostendens & hoc Ecclesiæ
Sacramentis adnumerandum es-
se. Primus igitur ex eodem sit
locus Tom. 6. de bono conjuga-
li c. 7. ubi sic scribit: Sed quia
,,continentia illa meriti amplio-

Continen-

tia amplio-

ris meriti

est, quàm

coniugium.

,,ris est, reddere verò debitum

,,conjugale nullius criminis est,

,,exigere autem ultra generandi

,,necessitatem culpæ venialis;

,,fornicari verò vel mœchari,

,,puniendi criminis: cavere de-

,,bet charitas conjugalis, ne dum

,,sibi quærit, unde ampliùs ho-

,,noretur, conjugii faciat, unde

Matth. 5.

,,damnetur. Qui enim dimittit

19.

,,uxorem suam exceptâ causâ

,,fornicationis facit eam mœ-

,,chari, usque adeò fœdus illud

,,initum nuptiale, cujusdam Sa-

,,cramenti res est, ut nec ipsâ

,,separatione irritum fiat. Idem

confirmat ibidem, cap. 15. Se-

,,mel initum connubium in ci-

,,vitate Dei nostri, ubi etiam ex

,,primâ duorum hominum co-

pu-

„pulâ quoddam Sacramentum
„nuptiæ gerunt, nullo modo po-
„test dissolvi.

Idem tria bona agnoscit in Ma-
trimonio, dū Tom. 3. de Gen. ad <sup>Tria bona
sunt in Sa-
cramento</sup> litt. lib. 9. cap. 7. scribit: Bonū
„in Matrimonio tripartitum est, *Matrimo-*
„fides, proles, Sacramentum: In *nii.*
„fide attenditur, ne præter vin-
„culum conjugale, cum alterâ
„vel altero concumbatur. In
„prole, ut amanter suscipiatur,
„benignè nutriatur, religiosè e-
„ducetur. In Sacramento autem,
„ut conjugium non separetur &
„dimissus aut dimissa nec causâ
„prolis alteri jungatur.

Ideò autem Matrimonium se-
cundū Paulum Sacramentum
magnum est, quia est signum
coniunctionis Christi cum Ec-
clesia, ut probat Augustinus,
Tom. 4. lib. 65. quæstion. quæst.
46. dicens: Quomodo intelli-
„gendum est, quod dicit Adam:
Quamobrem relinquet homo Pa- Gen. 2. 24.
trēm

trem & Matrem, & adhærebit u-

Est magnū Sacramen-
tum. xori suæ &c. Beatus Apostolus
 „Paulus hoc capitulum sibi po-

Ephes. 5.
32. „nens exposuit dicens: *Sacra-*
mentum hoc magnum est, Ego au-
tem dico in Christo & in Ecclesia.

„Sed quomodo reliquit Patrem

„consubstantiali sibi? Et post

„pauca. Quomodo ergò dereli-

„quit Patrem, ut adhæreret uxo-

„ri suæ, id est, Ecclesiæ suæ: nisi

„illo modo, quo Apostolus di-

Philipp. 2.
6. „xit: *Qui cū in formā Dei es-*
set, non rapinam arbitratus est, es-
se se æqualem Deo, sed semetipsum
exinanivit formam servi accipiens?

„Ipla ergò formæ servilis acce-

„ptio, est exinanitio, & ipsa exi-

„nanitio, quanquam non sit di-

„vinitatis abolitio aut naturæ a-

„missio, tamen propter formam

„servi, in quā dignoscitur appa-

„ruisse, jure dicit Apostolus, Pa-

„trem reliquisse. Reliquit &

„matrem, &

„matrem, scilicet synagogam,

„Veteri Testamento carnaliter

„

in-

Quomodo „Christus re-

liquerit Pa-

trem &

matrem, &

adhæsit u-

xori suæ.

„inhærentem, & adhæsit uxori
„suæ, id est, Ecclesiæ suæ sanctæ,
„ut pace Novi Testamenti essent
„duo in carne una.

Idem pluribus explicat Aug.
Tom. 1. de Genesi contra Ma-
nich. lib. 2. cap. 24. Dicit enim
„Apostolus, Sacramentum ma-
„gnum esse, quod dictum est,
propter hoc relinquet homo patrē Ephes. 5.
& matrem, & adhærebit uxori 32.
suæ, & erunt duo in carne unā.
„Quod ipse interpretatur subji-
„ciendo: Ego autem dico in
„Christo & in Ecclesia. Ergo *Quomodo*
„quod per historiam impletum *Christus à*
„est in Adam, per prophetiam *Patre exi-*
„significat Christum, qui reliquit *verit.*
„Patrem, cūm dicit. *Ego à Pa-* *Ioann. 16.*
tre exivi & veni in hunc mundū. 28.
„Sed non loco reliquit, quia
„Deus loco non continetur; ne-
„que aversione peccati, sicut a-
„postatæ relinquunt Deum: sed
„apparendo hominibus in ho-
„mine, cūm *Verbum caro factum* *Ioan. 1.*
est,

162 *S. Aug. Romano. Catholica*
est, & habitavit in nobis. Quod
,, ipsum non commutationem
,, naturæ Dei significat, sed susce-
,, ptionem naturæ inferioris per-
,, sonæ, id est, humanæ. Ad hoc
,, valet etiam, quod dicitur: se-
metipsum exinanivit, quia non
,, apparuit in ea dignitate homi-
,, nibus, in qua est apud Patrem,
,, blandiens eorum infirmitati,
,, qui cor mundum nondum ha-
,, bebant. Quid est ergò quòd di-
,, ximus, reliquit Patrem: nisi re-
,, liquit apparere hominibus, sic-
,, uti est apud Patrem? Item reli-
,, quit matrem, id est synagogæ
,, veterem atque carnalem obler-
,, vantiam, quæ illi mater erat ex
,, semine David secundum car-
,, nem, & adhæsit uxori suæ, id
,, est, Ecclesiæ, ut sint duo in car-
,, ne una.

Philipp. 2.
1.

Christus re-
liquit Sy-
nagogam
tanquam
matrem &
adhæsit Ec-
clesiæ velu-
ti uxori.

Tom. 4. lib. 1. de Serm. Do-
mini in monte cap. 14. docet
conjugatos ex mutuo consensu
laudabiliter castè vivere & à co-
pu-

pulâ matrimoniali se continere. *Non dimittit coniugē, qui cum eâ non carnaliter sed spiritualiter vivit,*
 „Beatiora ait, sanè conjugia judicanda sunt, quæ sive filiis
 „procreatis, sive etiam ista terrena prole contemptâ, continentiam inter se pari consensu
 „servare potuerunt, quòd neque
 „contra illud præceptum fit, quo
 „Dominus dimitti conjugem
 „vetat. Non enim dimittit, qui
 „cum eâ non carnaliter sed spiritualiter vivit, & illud servatur,
 „quod per Apostolum dicitur: *Reliquum est, ut qui habent uxores, quasi non habentes sint.* 1. Cor. 7.

Si separentur conjuges propter fornicationem, neutri licet, etiam innocenti, quamdiu alter vivit, alteri matrimonio copulari, clarè hoc docet Aug. Tom. 6. de adult. Conjug. lib. 1. cap. 21. & 22. Mulier sub viro, vivo
 „marito, juncta est legi, & vivente viro vocabitur adultera, si
 „fuerit cum alio viro, quoniam mulier alligata est, quamdiu
 vir

Marc. 10. „vir ejus vivit. Unde si uxor di-
 „miserit virum suum, & alii nu-
 „pserit, mœchatur, & qui dimil-
 „sam à viro duxerit, mœchatur.
 „Ideoque ex eodẽ præcepto Do-
 „mini & vir uxorem non dimit-

Matth. 5. „tat, quoniam qui dimiserit uxo-
 „rem suam præter causam fornica-
 „tionis facit eam mœchari, sed si

Vir dimissa uxore pro-pter fornicationem non debet aliam ducere. „propter hanc causam dimiserit,
 „etiam sic ipse maneat. Om-
 „nis enim qui dimittit uxorem
 „suam & ducit alteram, mœcha-
 „tur. Hæc constituta Domini
 „sine ulla retractatione servan-
 „da sunt.

1. Cor 7. „Sed consulamus Apostolum,
 „ne quid temerè dicamus iis,
 „qui sunt in conjugio, præcipio
 „inquit, non ego, sed Dominus;
 „Uxorem à viro non discedere,
 „quòd si discesserit, manere innu-
 „ptam, aut viro suo reconciliari.
 „Potest enim fieri, ut discedat

Par est viri & uxoris ratio in di- „eâ causâ, quâ Dominus permi-
 „sit. Aut si fœminæ licet virū
 di-

„dimittere, etiam præter causam ^{vortio faci-}
„fornicationis, & non licet viro, ^{endo atque}
„quid respondebimus de hoc, ^{in obliga-}
„quòd dixit posterius, & vir u- ^{tione novu}
„xorem non dimittat? Quare ^{matrimoni-}
„non addidit excepta causa for- ^{um non cõ-}
„nicationis, quòd Dominus per- ^{trahendi.}
„mittit? nisi quia similem for-
„mam vult intelligi, ut si dimi-
„serit, quòd causa fornicationis
„permittitur, maneat sine uxo-
„re, aut reconcilietur uxori.
„Non enim malè reconciliare-
„tur vir illi mulieri, quam cum
„lapidare nemo ausus esset, di-
„cit ei Dominus: *Vade & vide* ^{Ioan. 8. 11.}
deinceps ne pecces. Tom. 4. de
Serm. Dom. in monte lib. 1.
cap. 26.

Verùm quia scio aliquos Aca-
tholicos propter textum illum,
excepta fornicatione, ait enim
expressè Dominus: *Omnis qui di-*
miserit uxorem suam exceptà for- ^{Matth. 5.}
nicationis causa, facit eam mœcha- 32.
ri, malè & ignoranter permitte-
re

re viro aliam ducere, sic consultum duxi explicationem huius loci adducere ex S. Augustin. Tom. 6. de adulter. conjug. lib. 1. cap. 8. & 9. ubi pluribus sic loquitur: Illud ergò, quod Dominus, non quidem in sermone ipso, qui exponebatur à nobis, sed tamen alibi ait: *Quicumque dimiserit uxorem suam, nisi ex causâ fornicationis & aliâ duxerit, mœchatur.* Si hoc modo intelligendum est, ut quicumque causâ fornicationis dimiserit uxoris, causâ & aliam duxerit, non mœchatur, non videtur in hac causâ par forma esse mariti & uxoris: quandoquidem mulier etiam si causa fornicationis discesserit à viro & alii nupserit, mœchatur: vir autem si eâdem causâ uxorem dimittit, & rem dimiserit & aliam duxerit, non mœchatur. At si par forma est in utroque, uterque mœchatur, si se alteri junxerit: etiam cum à se fornicante disjunct-

Interposuit Dominus in dimissione uxoris, causâ fornicationis, ut prohibito leviori adulterio, eius scilicet, qui adulteram dimittit, & alterâ ducit, intelligatur prohiberi, quod gravius est,

xe-

„xerit: Parem verò esse formam scilicet illi-
 „in hac causa viri atque mulie- us, qui non
 „ris, ibi ostendit Apostolus, propter ad-
 „quod sæpè commemorandum ulteriù, sed
 „est. ubi cùm dixisset: *Uxor* ob aliã cau-
 „non habet potestatem corporis sui, sam dimittit, & aliã
 „sed vir. Adjecit, atque ait: *Simi-* ducit.
 „liter & vir non habet potestatem 1. Cor. 4. 7.
 „corporis sui, sed mulier. Cur ergò,
 „inquis, interpoluit Dominus &
 „causam fornicationis, & non
 „potius generaliter ait: Qui-
 „cunque dimiserit uxorem suam
 „& aliam duxerit, mœchatur, si
 „& ille mœchatus est, qui dimis-
 „sa fornicante muliere alteram Matth. 5.
 „ducit? Credo, quia illud, quod
 „maius est, hoc Dominus com-
 „memorare voluit. Majus enim
 „adulterium esse, quis negat, u-
 „xore non fornicante dimissâ,
 „alteram ducere, quàm si forni-
 „cantem quis dimiserit, & tunc
 „alteram duxerit: non quia & il-
 „lud adulterium non est, sed
 „quia minus est, ubi fornicante
 di-

„dimissa altera ducitur? Nam si-
 „mili locutione usus etiam Apo-
 „stolus Iacobus ait: *Scienti ergò*
bonum facere & non facienti, pec-
catum est illi. Nunquid ideò non
 „peccatum est illi, qui nescit bo-
 „num facere, & ideo non facit?
 „utique peccatum est, sed hoc
 „gravius, si etiam sciat & non
 „faciat, nec illud ideò nullum,
 „quia minus. Ut ergo eodem
 „modo utrumque dicamus, sicut
 „quicumque dimiserit uxorem,
 „excepta causa fornicationis &
 „aliam duxerit, mœchatur: ita
 „quicumque scit bonum facere,
 „& non facit, peccat. Sed quem-
 „admodum hîc rectè dici non
 „potest: ergò si nescit non pec-
 „cat: Sunt enim peccata igno-
 „rantium, quamvis minora, quã
 „scientium: ita nec illic rectè di-
 „ci potest, ergò si causa fornica-
 „tionis dimiserit, & aliam duxe-
 „rit, non mœchatur. Est enim
 „mœchatio etiam eorum, qui
 alias

Maiores est
mœchus

qui dimit-
tit uxorem

„alias ducunt , relictis propter ^{non propter}
„fornicationem prioribus : sed ^{fornicationē}
„utique minor quàm eorum, ^{& aliam}
„qui non propter fornicationē ^{ducit ,}
„dimittunt & alteras ducunt. ^{quàm qui}
„Potest quippe, sicut dictum est ^{propter}
„scienti bonum facere & non ^{fornicatio-}
„facienti, peccatum est illi, eo- ^{nem.}
„dem modo & illud dici, dimit-
„tenti uxorem sine causâ forni-
„cationis & aliam ducenti, mœ-
„chatio est illi. Quemadmodum
„ergò si dixerimus : quicumque
„mulierem à marito præter cau-
„sam fornicationis dimissam du-
„xerit, mœchatur, procul dubio
„verum dicimus : nec tamen id-
„eò illum, qui propter causam
„fornicationis dimissam duxe-
„rit, ab hoc crimine absolvimus,
„sed utrosque mœchos esse mi-
„nimè dubitamus : ita eum qui
„præter causam fornicationis u-
„xorem dimiserit, & aliam du-
„xerit, mœchum pronuntiamus,
„nec ideo tamen eum, qui pro-

Mœchus etiam est, qui ob fornicationem dimissam ducit.

„pter causam fornicationis dimi-
 „ferit & alteram duxerit ab hu-
 „jus labe peccati defendimus.
 „Ambos enim, licet alterum al-
 „tero gravius, mœchos tamen
 „esse cognoscimus. Neq; enim
 „quisquam ita est absurdus, ut
 „mœchum neget esse, qui duxe-
 „rit eam, quam maritus propter
 „causam fornicationis abjecit,
 „cùm mœchum dicat eum qui
 „duxerit eam, quæ præter causã
 „fornicationis abjecta est. Sic
 „ergò ambo isti sunt mœchi. Un-
 „dè cùm dicimus: quicumque
 „mulierem præter causam for-
 „nicationis, à viro dimissam du-
 „xerit, mœchatur: de uno qui-
 „dem ipsorum dicimus, nec ta-
 „men ideo mœchari negamus,
 „qui eam duxerit, quam propter
 „causam fornicationis maritus
 „dimiserit. Ita cùm ambo sint
 „mœchi & ille scilicet, qui dimi-
 „serit uxorem suam præter cau-
 „sam fornicationis & aliam du-
 „xerit,

„xerit, & ille, qui propter causam
„fornicationis uxore dimissâ se
„alteri copulaverit: profectô
„quando de uno eorum legi-
„mus, non ita intelligere debe-
„mus, quasi ex hoc alter mœchus
„negatus sit, quòd alter expref-
„sus sit. Sed si hoc Evangelista *Matth. 5.*
„Matthæus, qui expressâ una *& 9.*
„specie alteram tacuit, facit in *Alii Evan-*
„telligendum difficile, nunquid *gelistæ hoc*
„non alii generaliter id ipsum *clarius af-*
„ita complexi sunt, ut de utroq; *firmant.*
„possit intelligi: nam secundum *Marc. 10.*
„Marcum sic scriptum est. *Qui-*
cunque dimiserit uxorem suam &
aliam duxerit, adulterium com-
mittit super eam: & si uxor dimi-
serit virum suum & alii nupserit,
mœchatur. Secundum Lucã sic: *Luc. 16.*
Omnis qui dimittit uxorem suam,
& alteram ducit, mœchatur: &
qui dimissam à viro ducit, mœcha-
tur. Qui ergò nos sumus, ut di-
„camus. Est qui mœchatur, u-
„xore suâ dimissâ, alteram du-

„cens : & est, qui hoc faciens non
 „mœchatur , cùm Evangelium
 „dicat, omnem mœchari , qui
 „hoc facit ? proinde si quicunq;
 „hoc fecerit, ut uxore suâ dimissâ
 „alteram ducat, mœchatur : sine
 „dubio ibi sunt ambo , & qui
 „præter & qui propter causam
 „fornicationis dimittit uxorem.
 „Hoc est enim, quicunque dimi-
 „serit : hoc est omnis , qui dimit-
 „tit. Ex his satis Acatholicis
 innotescere reor, quanto scelere
 sese polluant , dum fornicatio-
 nis causâ dimissâ uxore contra
 expressam sacrosancti Evangelii,
 & S. Augustini doctrinam aliam
 sibi nefariè sociant. Et si horum
 sex Articulorum doctrinam Au-
 gustinianâ mente recolegerint,
 agnoscent secundùm ipsius men-
 tem esse septem Ecclesiæ Sacra-
 menta, quare calamus prope-
 rat ad alia.

* *
 *

ARTICVLVS XX.

De Cœlibatu, & statu Religioſo.

DUm inaudis lector nomen Cœlibatus, non quid terrenum ſed cœleſte omineris velim, ſpectatâ enim etymologia neminem cœlibem dixeris, niſi eum qui cœleſtem agit vitam, qui relictâ carnis ac prolium in carne curâ cum Angelis conuerſatur in cœlis ſine carne. De cujus laudabili ſtatu Tom. 6. de Virgin. Sanct. cap. 12. ſic ſcriptum ab Auguſtino habes. Habeant conjugia bonum ſuum, non quia filios procreant, ſed quia honeſtè, quia licitè, quia pudicè, quia ſocialiter procreant, & procreatos pariter, ſalubriter, inſtanter educant, quia thori fidem invicem ſervant, quia Sacramentum connubii non violant. Hæc tamen omnia humani officii ſunt munera.

Coniugium humani officii munus eſt. Virginalis verò integritas Angelica portio.

„ra; virginalis autem integritas
 „& per piam continentiam ab
 „omni concubitu immunitas,
 „Angelica portio est, & in carne
 „corruptibili incorruptionis per-
 „petuæ meditatio. Cedat huic
 „omnis fœcunditas carnis, om-
 „nis pudicitia conjugalis. Et
 „post pauca : profectò habebunt
 „magnum aliquid præter cæte-
 „teros in illâ communi immor-
 „talitate, qui habent aliquid jam
 „non carnis in carne.

Tom. 5. de Civit. Dei lib. 15.
 cap. 26. ait : Possunt etiam (in
Gen. 6. eo, quòd Arca Noe alibi tricame-
 rata fuisse scribitur) tres illæ u-
Matth. 13. „bertates Evangelicæ intelligi
 „tricena, sexagena, centena. Ut
 „in infimo habitet pudicitia
 „conjugalis, suprâ vidualis, atque
Status Vir- „hâc superior virginalis : & si
ginitatis „quid melius secundùm fidem
superat ali- „civitatis hujus intelligi & dici
es. porest.

Tom. 6. de Sancta Virginitate
 cap.

cap. 23: ita commentatur: Di- *Mat. 19.*
 xerunt ei Discipuli: Si talis est ^{10.}
 causa cum uxore, non expedit nu-
 bere. Quibus ille: Non omnes, in- *Qui se pro-*
 quit, capiunt verbum hoc: sunt *pter regnū*
 enim spadones, qui ita nati sunt: verunt, ali- *Dei castra-*
 sunt autem alii, qui ab hominibus *quid ampli-*
 facti sunt, & sunt spadones, qui se *us, quam*
 ipsos castra verunt propter regnum *ceteri in*
 cœlorum: qui potest capere, capiat. *regno cœlo-*
 Quid veraciùs, quid lucidiùs di- *rum habe-*
 ci potest? Christus dicit, Veri-
 tas dicit, Virtus & Sapientia
 Dei dicit, eos, qui pio propofi-
 to ab uxore ducenda se conti-
 nuerint, castrare se ipsos pro-
 pter regnum cœlorum: econ-
 trà humana vanitas impia te-
 meritate contendit, eos qui hoc
 faciunt, præsentem tantummo-
 do necessitatem molestiarum
 conjugaliū devitare: in re-
 gno cœlorum amplius quic-
 quam cæteris non habere. E-
 gregiè hic reprehensos vides car-
 nales Acatholicorum Prædican-

176 *S. Aug. Romano-Catholica*
 tes, qui omni virginitate & ca-
 stimonia à se ipsis proscrip-
 tes ad olida carnis suæ vestigia
 legenda, carnalesque nuptias in-
 eundas pertrahere conantur,
 contra expressam S. Augustini
 doctrinam & mentem has vir-
 ginitati præferentes: nam Tom.
 4. de bono viduitatis cap. 15. sic
 habet. Continentiam coniugio
 „præponimus, sanctam verò
 „virginitatem etiam continen-
 „tiæ viduali. Et in hoc Luthera-
 ni nostri obsequentes se profi-
 tentur Joviniani hæretici disci-
 pulos ac sectatores, de quo scri-
 bentem Augustinum Tom. 6. de
 hæresi 82. subnecto, sic enim ef-
 fatur: Virginitatem etiam San-
 „ctimonialium & continentiam
 „sexus virilis, in Sanctis eligen-
 „tibus cœlibem vitam, conju-
 „giorum castorum atque fide-
 „lium meritis (Jovinianus) adæ-
 „quabat. Ita ut quædam Virgi-
 „nes sacræ provectæ jam ætatis

*Lutherani
 conveniunt
 cum Jovi-
 niano.*

in

„in urbe Roma, ubi hæc doce-
„bat, eo audito, nupsisse dicantur.
„Non sanè ipse vel habebat,
„vel habere volebat uxorem,
„quòd non propter aliquod a-
„pud Deum maius meritum in
„regno vitæ perpetuæ profutu-
„rum, sed propter præsentem
„necessitatem, ne homo conju-
„gales patiatur molestias, dispu-
„tabat. Citò tamen ista hæresis
„oppressa & extincta est, nec ul-
„que ad deceptionem aliquorū
„Sacerdotum potuit pervenire.
Mulum in hoc vicit Lutherus
Jovinianum, & utinam illius tam
citò quàm huius hæresis extin-
cta fuisset, tunc non tot Sacerdo-
tes & sacras virgines è subli-
miori statu ad nuptias & secum
ad æternam damnationem tra-
xisset.

*Vicit Lu-
therus Jo-
vinianum.*

Similia habet August. Tom.
I. lib. 2. Retract. c. 22. Jovina-
„na hæresis sacrarum virginum
„meritum æquando pudicitia

*Astutia
hæreticorū.*

„conjugali, tantum valuit in ur-
 „be Româ, ut nonnullas etiam
 „sanctimoniales, de quarum pu-
 „dicitia suspicio nulla præcesse-
 „rat, dejecisse in nuptias dicere-
 „tur, hoc maximè argumento,
 „cùm eas urgeret, dicens: Tu
 „ergò melior quàm Sara, meli-
 „or quàm Susanna, sive Anna? &
 „cæteras commemorando testi-
 „monio sacra Scripturæ com-
 „mendatissimas fœminas, quibus
 „se illæ meliores vel etiam pa-
 „res cogitare non possent. Hoc
 „modo etiam virorum Sancto-
 „rum cœlibatum commemora-
 „tione Patrum coniugatorum
 „& prædicatione frangebatur. Huic
 „monstro sancta Ecclesia, quæ
 „ibi est, fidelissimè ac fortissimè
 „restitit. Ecce quàm egregius sit
 S. August. propugnator conti-
 nentia & virginitatis contra
 hæreticos, qui constantissimè
 docet, rectè continentiam Deo
 voveri ac promitti, factumque

votum fidelissimè servandum esse hinc Tom. 2. epist. 45. ad Armentarium dicit: Jam vovisti, jam
 „te obstrinxisti, aliud tibi facere non licet. Priusquam esses
 „voti reus, liberum fuit, quo esses inferior, quamvis non sit
 „gratulanda libertas, qua fit, ut non debeatur, quod cum lucro
 „redditur. Nunc verò quia tenetur apud Deum sponsio tua,
 „non te ad magnam justitiam invito, sed à magna iniquitate
 „deterreo. Non enim talis eris, si non feceris, quod vovisti, *Sap. 8.*
 „qualis mansisses, si nihil tale vovisses. Minor enim tunc esses, *Maritus*
 „non peior. Modò autem tantò *post votum*
 (quod absit) miserior, si fidem *castitatis*
 „Deo fregeris: quantò beatior, *(habebat enim hic Armentarius uxore)*
 „si persolveris. Nec ideo te vovisse pœniteat, imò gaude jam *cum uxore*
 „tibi sic non licere, quod cum *concumbens*
 „tuo detrimento licuisset. Ag- *Deo frangit*
 „gredere itaque intrepidus & *fidem*, ac
 „dicta imple factis: Ipse adjuva- *peior effici-*
 bit, *tur.*

„bit, qui vota tua expetit. Felix
 „est necessitas, quæ in meliora
 „compellit. Quid ad hæc aliquã-
 do respondere poterit iustissi-
 mo Iudici sacrilegus Lutherus
 cum suis similibus apostatis? ni-
 si sibi in falsitate præeuntem se-
 qui velit Erasmus, qui contra
 manifestissimum Possidonii in-
 diculum non Augustino, sed Pau-
 lino hanc Epistolam tribuendã
 asserit. Verùm plura alia ex Scri-

*Qui semel
 vovit, non
 potest nubere.*

ptura desumpta obligationemq;
 voti contestantia in Augustino
 supersunt loca.

Nam Tom. 6. de adult. con-
 jug. lib. 1. cap. 15. Illis(ait) quæ
 „se non continent, expedit nu-
 „bere, & quod licet, expedit.
 „Quæ autem voverint continen-
 „tiam, nec licet, nec expedit.
 „Quapropter, concludit August.
 Tom. 4. de bono viduit. cap. 11.

*Post votum
 castitatis
 nubentium,
 ut verũ sit*

„non possum quidem dicere à
 „proposito meliore lapsas, si nu-
 „plerint fœminas, adulteria esse,
 non

„non conjugia : sed planè non ^{matrimoni-}
 „dubitaverim dicere : lapsus & ^{um (si sim-}
 „ruinas à castitate sanctiore, ^{plex fuerit}
 „quæ voveretur Deo, adulteriis ef- ^{votum) pec-}
 „se peiores. Si enim, quod nullo ^{catum ta-}
 „modo dubitandum est, ad of- ^{us est, quã}
 „fensionem Christi pertinet, ^{adulterorũ.}
 „cùm membrum ejus fidem non
 „servat marito , quantò graviùs
 „offenditur , cùm illi ipsi non
 „servatur fides in eo, quod exi-
 „git oblatum, qui non exegerat
 „offerendum? Cùm enim quis-
 „que non reddit, quod non im-
 „perio compulsus, sed consilio
 „cõmmonitus vovit : tantò ma-
 „gis fraudati voti auget iniqui-
 „tatem , quantò minus habuit
 „vovendi necessitatem. Ergo o-
 „mnes apostatæ & votifragi sunt
 adulteris longè peiores.

Hinc Doctor Africanus Tom.
 8. in Psal. 75. docet ex Apostolo
 tales æternam damnationem in- ^{Nuptiæ nõ}
 cursuros, dum inquit : Nescio, ^{sunt dam-}
 „quæ Castimonialis nubere vo- ^{nandæ.}
 luit?

1. Tim. 5.

„luit? Quod & virgo quælibet,
 Quid voluit? Quod & mater ip-
 „sius. Aliquid mali voluit? mali
 „planè. Quare? quia jam vove-
 „rat Dño Deo suo. Quid enim di-
 „xit de talibus Apostolus Pau-
 „lus, cùm dicat viduas adolescen-

1. Cor. 7.

„tulas nubere, si velint? sed ta-
 „men ait, quodā loco: *Beatior au-
 tē erit, si sic permanserit secundū
 meū consilium.* Ostendit beatiorē,
 „si sic permanserit, non tamen
 „damnandam, si nubere volue-
 „rit. Quid autem ait de quibus-
 „dam, quæ voverunt & non red-
 „diderunt? *Habentes, inquit, da-*

1. Tim. 5.

12.

Post votum ritam fecerunt.
 sunt dam-
 nandæ.

*mnationem, quia primam fidem ir-
 ritam fecerunt.* Quid est, primam
 „fidem irritam fecerunt? vove-
 „runt, & non reddiderunt. En
 Lutherani, testantibus Paulo &
 Augustino, doctrinæ vestræ du-
 cem habetis habentem damna-
 tionem, utpote qui unā cum plu-
 rimā carnalium asseclarum tur-
 bâ primam fidem irritando, æ-
 ternæ damnationi sese reddidit

obnoxium. Sed aliquid etiam de
statu Religioso dicendum est.

Tom 8. in Psal. 132. sic lo-
quitur August. Veruntamen Di-

„lectissimi, si consideremus de

„illo pariete circumcisionis, pri-

„us nata est ista benedictio. Nū

„enim omnes Judæi perierunt ?

„Et unde Apostoli, filii Prophe-

„tarum, filii excussorum ? sicut

„jam scientibus loquimur: unde

„illi quingenti, qui Dominum

„post resurrectionem viderunt,

„quod commemorat Apostolus

„Paulus ? unde illi centum &

„viginti, qui simul erant in uno

„loco post resurrectionem Do-

„mini, & Ascensionem in cælū,

„quibus in uno loco constitu-

„tis, supervenit Spiritus sanctus

„die Pentecostes missus de cælo,

„sic missus, sicut promissus? om-

„nes inde erant, & ipsi primò

„habitaverunt in unum, qui om-

„nia, quæ habebant, vendide-

„runt, rerumque suarum precia

ad

Canticum
illud quàm
bonū & iu-
cundū &c.
monasteria
implevit.

1. Cor. 15.
6.

Act. 1.

Act. 2.

„ad pedes Apostolorum posue-
 „runt, sicut in Actibus Aposto-
 „lorum legitur: *Et distribueba-*
tur unicuique, sicut cuique opus e-
rat, & nemo dicebat aliquid pro-

Act. 4. 45.

prium, sed erant illis omnia com-
munia. Et quid est in unum? Er-
erat illis, inquit, anima una & cor
unum in Deum. Ergo ipsi prius
„audierunt: Ecce quàm bonum &

Psal. 132. 1.

quàm iucundum, habitare fratres
in unum. Primi audierunt, sed

Monasticū
institutum
à Prophetis
& Apostolis

„non soli audierunt. Non enim
 „usque ad illos ista dilectio &
 „unitas fratrum venit. Venit
 „enim & ad posteros ista chari-
 „tatis exultatio & votum Deo.

ducit origi-
nem.

Psal. 75.

„Voveretur enim aliquid Deo, &
 „dictum est: *Vovete & reddite*
Domino Deo vestro. Melius est
„autem non vovere & reddere,
„quàm vovere & non reddere,
„sed debet esse impiger animus,
„ut & voveat & reddat, ne cūm
„se minùs idoneum putat ad
„reddendum, piger sit ad voven-
dum.

„dum. Planè nunquam reddet,
„si de suo putaverit redditurum.
„Ex voce hujus Psalmi appella-
„ti sunt & Monachi, ne quis vo-
„bis de isto nomine insultet Ca-
„tholicis. Audiant hoc Acatho-
lici & impofterum statui mona-
stico insultare defistant, sed tan-
quam antiquiffimum & à filiis
Prophetarum ac ab Apostolis
profluentem venerentur, ne sint
similes Donatistis & Circumcel-
lionibus hæreticis, qui tempore
S. Augustini, ut ibidem Sanctus
scribit, insultare Monachis sole-
bant, quorum diebus S. Augu-
stini maximus erat numerus. I-
mò ipse S. Augustinus erat Mo-
nachus & etiam institutor Mo-
nachorum, quòd probatur ex
Tom. 2. epist. 89. ad Hilarium
sub finem quæst. 4. ubi sic ha-
bet: Ego qui hæc scribo, perfe-
„ctionem, de quâ Dominus lo-
„cutus est, quando ait diviti ado- *Mat. 19.*
„lescenti: *Vade & vende omnia,* 21.
quæ

quæ habes & da pauperibus & ha-
bebis thesaurum in cælo, & veni

S. Aug. fuit
instituti
monastici.

sequere me: vehementer adama-

vi, & non meis viribus, sed gra-

tiâ ipsius adjuvante sic feci. Ne-

que enim, quia dives non fui,

ideò minus mihi imputabitur.

Nam neque ipsi Apostoli, qui

priores hoc fecerunt, divites

fuerunt. Sed totum mundum

dimittit, qui & illud, quod ha-

bet, & quod optat habere, di-

mittit. Quantum autem in hac

perfectionis viâ profecerim,

magis quidem novi ego, quàm

quisquam alius homo, sed ma-

gis Deus quàm ego. Et ad hoc

propositum quantis possum vi-

ribus alios exhortor, & in no-

mine Domini habeo confor-

tes, quibus hoc per meum mi-

nisterium persuasum est: sic ta-

men ut præcipuè sana doctrina

teneatur, nec eos, qui ista non

faciunt, vanâ contumaciâ judi-

cemus.

Plures alios
ad hoc in-
vitavit.

Tom. 6. contra litt. Petil. lib.
3. cap. 40. sic scribit : Deinceps
,,perrexit ore maledico (Peti- *Imò fuit in-*
lianus) in vituperationem mo *stitutor*
,,nasteriorum, & Monachorum, *Monacho-*
,,arguens etiam me, quòd hoc *rum.*
,,genus vitæ à me fuerit institu-
,,tum : quod genus vitæ omninò
,,quale sit, nescit, vel potius toto
,,orbe notissimum, nescire se fin-
,,git.

Et ulterius docet Doctor Ec-
clesiæ Tom. 8. Psal. 83. Mona-
chos apostatas, qualis erat Lu-
therus, & multi alii, in aperto
salutis æternæ discrimine versa-
ri, ita enim habet : Reprobati
,,sunt in populo Israël, qui fe-
,,stinaverunt assidue : affectus i-
,,ste festinantium in Scripturâ
,,reprehenditur. Qui sunt enim
,,qui festinant? Qui conversi ad
,,Deum, cùm hic non invenerint
,,requiem, quam quærebant, &
,,gaudia, quæ promittebantur,
,,tanquam in itinere deficientes,
 & lon-

„& longum sibi quiddam do-
 „nec hoc seculum, vel hæc vita
 „finiatur, præstare arbitantes,
 „& quærennes hîc aliquam re-
 „quiem, quæ si habetur falsa est,
 „respiciunt retrò, & decidunt à
 „proposito, nec attendunt, cum
 „quanto terrore dictum est :
Mementote uxoris Loth. Ut quid
 „enim in statuam salis versa est,
 „si non homines condit, ut fa-
 „pian? Ergò exemplum illius
 „malum, tibi sit bonum si cave-
 „ris: Mementote, inquit, uxoris
 „Loth. Respexit enim retrò, un-
 „de liberata erat à Sodomis, &
 „ibi remansit, unde respexit: ipsa
 „in loco mansura, & transeuntes
 „alios conditura. Liberati ergò
 „à Sodomis præteritæ vitæ, non
 „respiciamus retrò. Nam hoc
 „festinare est, non attendere
 „quod promisit Deus, quia lon-
 „gè est: & respicere ad id quod
 „proximum est, unde jam libera-
 „tus es. De talibus quid dicit A-

*Gen. 19.**Vtinam a-**postata in-**star uxoris**Loth in**statuâ salis**conversæ**suâ infelici-**tate condi-**rent alios.*

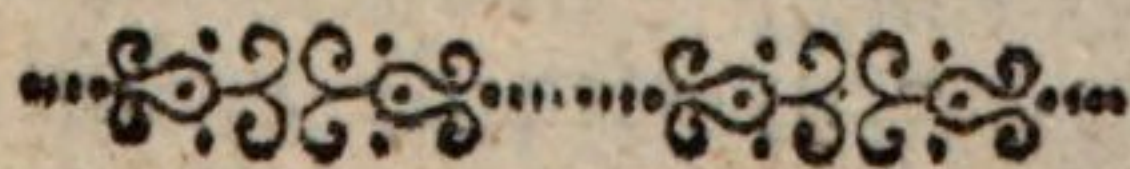
„postolus Petrus? Contigit illis ^{2. Pet 2.}
„res veri Proverbii: Canis re- ^{22.}
„reversus ad suum vomitū. Pre- ^{Prov. 26.}
„mebat enim pectus conscien-
„tia peccatorum. Accepta indul-
„gentia, quasi vomuisses, & reve-
„latum est peccatum tuum, fa-
„cta est bona conscientia. Quid
„rursus converteris ad vomitū
„tuum? si canis hoc faciens hor-
„ret oculis tuis, tu quid eris o-
„culis Dei? Quales amice Le-
ctor coram oculis Dei Lutherū
omnesq; reliquos apostatas fo-
re æstimas, qui veluti canes ad
carnis rediēre vomitum? quis
tantam non admiretur excæca-
tionem, tantamque hos canes
sequentium cateruam sanguine-
is deploret lacrymis? Verūm
dum miserorum deploramus for-
tem Augustinum ibidem lucu-
lentiū suam mentem explanan-
tem audiamus. Sic enim, inquit:
„Unusquisque autem fratres
„Charissimi de loco itineris sui
ad

„ad quem proficiscendo perve-
 „venit, & quem vovit Deo, inde
 „respicit retrò, cùm ipsum dimi-
 „serit. Verbi gratia, statuit casti-
 „tatem conjugalem servare (in-
 „de enim incipit justitia) reces-
 „sit à fornicationibus & ab illâ
 „illicitâ immunditia, quando se
 „ad fornicationes iterum con-
 „verterit, retrò respexit. Alius
 „ex munere Dei maius aliquid
 „vovit, statuit nec nuptias pati,
 „qui non damnaretur, si duxif-
 „set uxorem: post votum autem,
 „quod Deo promisit, si duxerit,
 „damnabitur: cùm hoc faciat,
 „quod ille, qui non promiserat;
 „tamen ille non damnatur, iste
 „damnatur. Quare, nisi quia iste
 „respexit retro? jam enim ille
 „ante erat: iste autem illuc non-
 „dum pervenerat. Sic virgo,
 „quæ si nuberet, non peccaret:
 „sanctimonialis si nupserit, Chri-
 „sti adultera reputabitur. Respe-
 „xit enim retrò de loco, quò ac-
 cesse-

*Respicit
 retrò, qui-
 cunque ab
 eo deficit
 quod Deo
 vovit.*

1. Cor. 7.

„cesserat. Sic quibus placet reli-
„cta omni spe seculari & omni
„actione terrena conferre se in
„societatem Sanctorum, & com-
„munem illam vitam, ubi non
„dicit aliquis proprium aliquid,
„sed sunt illis omnia communia, *Act. 2.*
„& est illis anima una & cor u-
„num in Deum: quisquis inde *Act. 4.*
„recedere voluerit, non talis
„habetur, qualis ille, qui non in-
„travit. Ille enim nondum ac-
„cessit, iste retrò respexit. Qua-
„propter charissimi, quomodo
„quisquis potest, vovere & red-
„dite Domino Deo vestro, quod *Psal. 57.*
„quisque potuerit, nemo retrò
„respiciat, nemo pristinis suis de-
„lectetur, nemo avertatur ab eo,
„quod antè est, ad id, quod
„retrò est. Sed de hoc
fatis.

*ARTICVLVS XXI.**De Jejunio, & ciborum
delectu.*

UT servus delicatè nimis nutritus tandem protervire consuevit contra Dominum, ita corpus delicatè semper pastum è rationis folio deturbat animum, cui malo obviat sollicita Mater Ecclesia jejunio ac ciborū delectu, de quo S. Aug. Tom. 8. in Ps. 110. ita scribit: Sicut dies isti, præteritis diebus Quadragesimæ, quibus ante Resurrectionem Domini Corporis, vitæ huius significatur mœror, solemniter grata hilaritate succedunt: sic dies ille, qui post Resurrectionem dabitur plenario corpori Domini, hoc est, Ecclesiæ Sanctæ, cunctis vitæ huius ærumnis atque doloribus exclusis, perpetua beatitudine succedet. Hæc autem vita de nobis exigat continentiam, ut etiam cum labo-

Dies Quadragesimæ mœrorem huius vitæ, dies verò post Pascha gaudium significant.

„labore & luctamine ingemi-
„scentes gravati, & habitaculum
„nostrum, quod de cœlo est, su-
„perindui cupientes, à seculari-
„bus delectationibus tempere-
„mus, & significatur quadrage-
„nario numero, quo & Moyse
„& Helias & ipse Dominus je-
„junaverunt. Præcipitur enim
„nobis & ex Lege & ex Prophe-
„tis & ex ipso Evangelio, quod
„testimonium habet à Lege & *Mat. 17.*
„Prophetis. Unde etiam in mon-
„te & inter utramque personam
„medius Salvator effulgit, ut ab
„omnibus mundi illecebris,
„quibus captivi homines obli-
„viscuntur Deum, aviditatem
„nostram tanquam jejuniis tem-
„perantiæ refrænemus.

Proinde ita rogando monet
S. Augustin. Tom. 10. de Temp.
Serm. 62. qui est in Sabbatho
post Dominicam Quadagesi-
mæ. Rogo vos fratres charissi-
„mi, & admoneo, ut in isto le-
I giti-

„gitimo & sacratissimo tempo-
 „re, exceptis Dominicis diebus,
 „nullus prandere præsumat, nisi
 „fortè ille, quem jejunare infir-
 „mitas non permittit, quia aliis
 „diebus jejunare remedium est

In Qua- „aut præmium, in Quadragesi-
dragesimâ „ma non jejunare peccatum est.
non ieiuna- „Alio tempore qui jejunat ac-
re peccatū „cipiet indulgentiam, in Qua-
est „dragesima qui non jejunat, len-
 „tiet pœnam; & tamen, qui je-
 „junare non prævalet, secretiùs
 „sibi soli, aut si est alius infir-
 „mus cum ipso in domo sua
 „præparet, quod accipiat, & il-
 „los, qui jejunare prævalent, ad
 „prandium non invitet: quia si
 „hoc fecerit, non solùm Deus,
 „sed etiam homines possunt in-
 „telligere, illum non pro infir-
 „mitate non posse, sed pro gula
 „jejunare non velle. Sufficiat
 „illi, quòd ipse jejunare non
 „prævalet, & magis cum gemitu
 „& suspirio, ac animi dolore

man-

„manducet, pro eo quod aliis je-
„junantibus ille abstinere non
„potest. Quod opus est unicui-
„cuique infirmo, secretius sibi
„soli, aut cum alio similiter in-
„firmo faciat præparari, quia
„non ei oportet, ut aliquem fa-
„num roget ad prandium, ne si
„bi etiam de alterius gula auge-
„at peccatum.

*Qui non
potest pro-
pter infir-
mitatem
ieiunare, nō
provocet a-
lios ad vio-
landum ie-
iunium.*

Tom. 4. quæstionum super
Genesim lib. 1. cap. 169.. Qua-
„draginta dies sepulturæ, quos
„commemoratur, fortè significant
„aliquid pœnitentiæ, qua pecca-
„ta sepeliuntur. Non enim fru-
„stra etiam quadraginta dies je-
„juniorum sunt constituti, qui-
„bus Moyfes & Elias & ipse Do-
„minus jejunavit: & Ecclesia
„præcipua observatione jejunio-
„rum quadagesimam vocat.
„Unde & in Hebræo de Ninivi-
„tis apud Jonam Prophetā scri-
„ptum perhibent: *Quadrage-
nta
dies & Ninive evertetur*, ut per

Gen. 50.

*Quadra-
gesima con-
tinet dies
pœnitentiæ
Iona 3.*

„tot dies, accommodatos vide-
 „licet humiliationi pœnitiũ,
 „intelligatur in jejuniis sua de-
 „fleville peccata & impetrasse
 „misericordiam Dei.

Idem Tom. 10. de Tempore
 Serm. 69. qui est in feria quarta
 post primam Dominicam in
 Quadragesima, docet per obser-
 vationem quadragesimalis jeju-
 nii discernibo nos à malis, dicens:

„Sanctum ergò & sacratũ Qua-
 „dragesimæ tempus est, quod
 „statim ab initio cœpit inter ju-
 „stos & injustos discernere, bo-
 „nos à malis quodam judicio
 „separare. Quòd quidem simili-
 „ter fieri etiam in hac nostra

*Per Qua-
 dragesimã
 separantur
 mali à bo-
 nis.*

„Quadragesimæ observatione
 „perspicimus. Nam per hos qua-
 „draginta dies separantur mali
 „à bonis, hoc est, luxuriosus à ca-
 „sto, à jejuno intemperans, à
 „Christiano Gentilis. Separatur,
 „inquam, malus à bono, hoc est,
 „peccator à justo, diabolus à san-
 „cto,

„Et o, hæreticus à fideli. Ergò A-
catholici, dum Quadragesimale
jejunium contemnunt, eo ipso
tanquam mali & hæretici se se-
parant à justis & fidelibus. Et
similes sunt Joviniano. Qui, ut
S. Aug. Tom. 6. de hæresibus hæ-
resi 82. scribit, omnia peccata,
„sicut Stoici Philosophi, paria es-
„se dicebat: nec posse peccare
„hominem lavacro regeneratio-
„nis accepto, nec aliquid pro-
„desse jejunia vel à cibis aliqui-
„quibus abstinentiam. Hinc con-
cludit idem Sanctus Tom. 3. de
Ecclesiasticis dogmatibus c. 68. *Joviniani*
„Abstinentibus à vino vel car- *est dicere*
„nibus, nihil credere meriti ac- *quòd ieiun-*
„crescere, non hoc Christiani sed *nantes nihil*
„Joviniani est. Notent ergò ad- *mereantur.*
versarii quod eorum doctrina
magis concordet cum Joviniano
hæretico condemnato quàm cū
Augustino Ecclesiæ Doctore ap-
probato. Qui ulterius Tom 7.
contra Faustum lib. 30. cap. 5.

ita scribit: Christiani, non hære-
 ,,retici sed Catholici, edomandi
 ,,corporis causa propter animam
 ,,ab irrationalibus motibus am-
 ,,pliùs humiliandam, non quòd
 ,,illa esse immunda credant, non
 ,,solum à carnibus, verùm qui-
 ,,busdam etiam terræ fructibus
 ,,abstinent, vel semper sicut pau-
 ,,ci, vel certis diebus atque tem-
 ,,poribus, sicut per Quadragesi-
 ,,mam ferè omnes, quantò ma-
 ,,gis quisque vel minus seu vo-
 ,,luerit seu potuerit.

*Catholici
 abstinent ab
 aliquibus
 cibis, non
 quòd mali
 sint, sed pro
 mortifica-
 tione.*

Unde Tom. 9. in Evang. Joan.
 Tr. 73. docet, omnem creaturam
 bonam esse, sed propter obedi-
 entiam vel infirmitatem aliorum
 à carnibus aliisque, Christianis
 abstinentum esse. Non quia ma-
 ,,lum est carne vesci: cùm hac de
 ,,re loquens Apostolus dicat:
 1. Tim. 4. *Omnis creatura Dei bona est, &
 nihil abjiciendum, quod cum gra-
 tiarum actione accipitur. Sed quia*
 Rom. 14 *sicut idem ipse ait: Malum est*
 ho-

homini, qui per offendiculum manducat. Et si per hominis offensionem, quantò magis Dei? cuius in Iſraëlitis non parva erat offensio, repudiare, quod dabat sapientia, & petere id, quo inhiabat concupiscentia, quamvis illic nec peterent, sed quia deerat, murmurarent, sed ut sciremus, non Dei creaturam esse culpabilem, sed inobedientiam contumacem, & inordinatam cupiditatem, quam non propter porcum, sed propter pomum primus homo invenit: Et Esau primatum suum non propter gallinam sed propter lentunculam perdidit.

Inobedientia condemnatur.

Gen. 3.

Gen. 25.

ARTICVLVS XXII.

De imaginibus Crucifixi & Sanctorum, ac eorum Reliquiis.

Incipit S. August. librum 22. de Civit. Dei, de conditione Angelorum Ego qui hoc opuscu-

200 *S. Aug. Romano-Catholica*
sculum 22. articulis ad numerū
dictorū librorū S. Aug. comple-
xus sum, hunc ultimum ordior
de imaginibus Crucifixi & San-
ctorum reliquiis, finioque de
conditione Angelorum & San-
ctorum erga nos. Et quidem de
salutifera Cruce sic scriptum ha-
bes in Augustino Tom. 9. de vi-
sitatione infirmorum, lib. 2. c. 3.

*Signa quæ-
dam sunt
excitatoria
pigritantis
fidei.*

„ Sunt quædam exteriora si-
„ gna pigritantis etiam fidei ali-
„ quando excitatoria, & quasi
„ quandam compunctionem pe-
„ netralibus figentia, quæ &
„ Christianitatis religio vult ob-
„ servari & amicorum ad infir-
„ mos convenientium devotio
„ gaudet adimpleri. Hæc & tu fili
„ mi non negligas, erunt siquidē
„ & tibi ipsa salutaria. Habent
„ siquidem Christianorum arca-
„ na illius Dominicæ Crucis qua-
„ si quoddam venerabile moni-
„ mentum, quod de Crucis ipsius
„ imaginatione crucem cogno-
mi-

„minant, quod & nos omni ve-
„neratione dignissimū fatemur
„& ad recordationem Crucifixi
„nostri veneramur. Adjicitur
„enim super crucem quædam
„hominis inibi patientis imago,
„per quod salutifera Jesu Chri-
„sti nobis renovatur passio: hanc
„complectere humiliter, venera-
„re suppliciter, tamen hæc ad
„memoriam tibi reduces.

„Nec Deus est, nec homo, præ- *Preces ad i-*
fens, quam cerno, figura. *maginem*

„Sed Deus est, & homo, quem *factæ & ho-*
signat sacra figura, *nor illi ex-*

„Verus homo, verusque Deus, *hibitus ad*
tamen unus uterque: *prototypum*
referuntur.

„Probra crucis patitur, mortem
subit & sepelitur.

„Vivit idem, crucis hæc per signa
triumphat ab hoste.

„Scilicet ipsius nota sunt crux
& crucifixus.

„Hæc & ego veneror, JESUM
quoque semper adoro.

„Tu autē Bone Jesu, qui pro me

„pendens ita passus es, misereri
 „mihi digneris, & præsta, ut qui
 „mihi mortuus es, & ad hoc
 „mortuus es, ut mundo moriens
 „tibi vivam bone Jesu Hæc San-
 ctus de imagine Crucifixi, & de
 signo Crucis plura.

*Crucis ve-
 xillo occur-
 rimus dia-
 bolo.*

Tom. 9. de Symbolo ad Cate-
 chumen. cap. 1. ait: Si voluerit
 „adversarius diabolus denuò in-
 „sidiari, noverit redemptus cum
 „symboli Sacramento & crucis
 „vexillo ei debere occurri, ut ta-
 „libus armis indutus facile vin-
 „cat Christianus, de cujus op-
 „pressionis malè antea triumphava-
 „verat nequitiosissimus diabo-
 „lus. Nam Tom. 6. contra Fau-
 stum Manich. lib. 12. cap. 30. ait:
 „Signantur signo Dominicæ
 „passionis in frontibus populi
 „ad tutelam salutis. Tom. 10.
 etiam Serm. 130. de Tempore,
 ultra mediū: Considerasti quan-
 „ta virtus sit signi, hoc est, crucis

*Mat. 24. Sol obscurabitur, Luna non dabit
 lumen*

lumen suum. Crux verò fulgebit, *Crucis ful-*
,, & obscurabit luminaria cœli, *gor in die*
,, delapsisque sideribus sola radi- *iudicii cœli*
,,abit, ut discas, quoniam crux *luminaria*
,, & luna lucidior & sole erit *obscurabit.*
,, præclarior, quorum splendore
,, divini luminis illustrata fulgo-
,,re superabit. Quemadmodum
,, enim ingrediente Rege in civi-
,,tatem exercitus antecedit, præ-
,,ferens humeris signa atque ve-
,,xilla regalia & ambitu præpa-
,,rationis armisonæ annuntiat
,, Regis introitum: ita Domino
,, descendente è cœlo, præcedet
,, exercitus Angelorum, qui signū
,, illud, id est, triumphale vexil-
,,lum sublimibus humeris præ-
,,ferentes divinum Regis cœle-
,,stis ingressum, terrestriū men-
,,tibus nuntiabunt.

Docet idem August. Tom 8.
in Psal. 141. suo tempore fron-
tes Christianorum signo crucis
signari solitas, sic enim habet: In-
,,sultet ille (nempe Paganus)

*Crux appa-
ret in fron-
tibus regū.*

„Crucifixo Christo, videam ego
„in frontibus regum crucem
„Christi. Quod irridet, ibi salvor.
„Nihil est superbius ægroto, qui
„deridet medicamentum su-
„um. Si non derideret, acciperet
„& ipse, & sanaretur. Crux illa
„signum est humilitatis, ille au-
„tem superbia nimia non agno-
„scit, unde sanetur tumor animæ
„suæ; si autem ego agnosco, in
„via ambulo, usq: adeò de cruce
„non erubesco, ut nō in occulto
„loco habeam crucem Christi,
„sed in fronte portem. An non
sunt hæc clara contra Acatholi-
cos tanquam inimicos Crucis
Christi? Sed audi plura.

*In fronte fi-
gitur, ubi
est sedes
pudoris.*

Eodem Tom. in Psal. 30. conc.
3. sic scribit: Non sine causa si-
„gnum suum Christus in fronte
„nobis figi voluit, tanquam in
„sede pudoris, ne Christi op-
„probrio Christianus erubescat.
„Hoc ergò in conspectu homi-
„num si feceris, si inde coram
ho-

„hominibus non erubueris, si in
„conspectu filiorum hominum
„nec ore nec factis Christum
„negaveris, spera tibi perfici dul-
„cedinem Dei.

Et Tom. 4. de Catechiz. ru-
dib. c. 20. Apertiùs autem Chri-
„sti passio in illo populo figura-
„ta est, cùm jussi sunt ovem oc- *Exod. 12.*
„cidere & manducare, & de san- *23.*
„guine ejus postes suos signare,
„& hoc celebrare omni anno & *Præfigura-*
„appellare Pascha Domini. Ma- *ta fuit crux*
„nifestissimè quippe Propheta de *& passio*
„Domino nostro Jesu Christo *Christi in*
„dicit: *Quia tanquam ovis ad im-* *antiqua le-*
molandum ductus est. Cujus pas- *ge.*
„sionis & crucis signo in fronte *Isa. 53.*
„hodie tanquam in poste signan-
„dus es, omnesque Christiani si-
„gnantur. Audi ex S. Aug. om-
nes Christiani signantur signo
Crucis; sed Acatholici non si-
gnantur; ergò secundùm Augu-
stinum non sunt Christiani. Cō-
sequentia clara est, quam non fe-
cis-

206 *S. Aug. Romano-Catholica*
cissim, si tam clarus non esset
Augustinus.

De imaginibus verò Sancto-
rum maximè Apostolorum Pe-
tri & Pauli scribit Augustinus
Tom. 4. de consensu Evangeli-
starum lib. 1. cap. 10. in pluri-
bus locis maximè Romæ fuisse in
honore & rationem dat hisce
verbis: Quia merita Petri & Pau-
li etiam propter eundem pas-
sionis diem celebriùs & solem-
niter Roma commendat.

Sed de Reliquiis Sanctorum
quid dicam? Audi Augustinum,
Tom. 3. de Eccles. dogmatibus,
cap. 73. Sanctorum Corpora &
præcipuè Beatorum Martyrum
reliquias ac si Christi membra,
sincerissimè honoranda & ba-
silicas eorum nominibus appel-
latas, velut loca sancta divino
cultui mancipata affectu piissi-
mo & devotione fidelissima ad-
eundas credimus. Si quis con-
tra hanc sententiam venerit
non

„non Christianus, sed Eunomia-
„nus, & Vigilantianus creditur.

Tom. 2. epist. 103. ad Quin-
tianum. Portant sanè (Galla vi-
dua sancti propositi & Simpli-
ciola Virgo sacra, ejusdem filia) <sup>Reliquiæ
Sanctorum
convenienter hono-</sup>
„Reliquias beatissimi & glorio-
„sissimi Martyris Stephani, quas
„non ignorat Sanctitas vestra,
„sicut & nos fecimus, quàm
„convenienter honorare debea-
„tis.

Tom. 5. de Civit. Dei lib. 22.
cap. 8. refert Doctor Africanus
varia miracula, quæ ad Reliqui-
as Sanctorum Martyrum perpe-
trata sunt. Miraculum, ait, quod
„Mediolani factum est, cùm illic
„essemus, quando illuminatus
„est cæcus, ad multorum noti-
„tiam potuit pervenire, quia & <sup>Cæcus ad
corpora SS.
Martyrum,
Prothasii
& Gerva-
sii illumi-
natur.</sup>
„grandis est civitas, & ibi erat
„tunc Imperator & immenso
„populo teste res gesta est, con-
„currente ad corpora Martyrum
„Prothasii & Gervasii. Quæ
cùm

„cū laterent & penitus nesci-
 „rentur, Episcopo Ambrosio per
 „somnia revelata, reperta sunt,
 „ubi cæcus ille depullis veteri-
 „bus tenebris diem vidit.

Simile ibidem refert dicens :

Ad reliqui- „ Ad aquas Tibilitanas Episcopo
as S. Ste- „ afferente Projecto reliquias
phani cæca „ Martyris gloriosissimi Stepha-
mulier illu- „ ni ad ejus memoriam veniebat
minatur. „ magnæ multitudinis concursus,
 „ & occursum. Ibi cæca mulier,

„ ut ad Episcopum portantem
 „ pignora sacra duceretur, oravit:
 „ Flores, quos ferebat, dedit &
 „ recepit, oculis admovit, proti-
 „ nus vidit: stupentibus cunctis,
 „ qui aderant, præibat exaltans,
 „ viam carpens, & viæ ducem ul-
 „ terius non requirens.

Ibidem: Memorati memori-
 „ am Martyris, quæ posita est in
 „ castello Synicensi, quod Hippo-
 „ nensi colonix vicinum est, ejus-
 „ dem loci Lucillus Episcopus,
 „ populo præcedente atque se-
 „ quen-

Lucillus E-
piscopus
portando
reliquias

„quente, in manu portabat : si *S. Stephani*
„stula, cujus molestia jam diu la- *à fistula sa-*
„boraverat & familiarissimi sui *natur.*
„medici, qui eam lecare vellet
„operiebatur manus illius, piæ
„sarcinæ vectatione, ubi sanctas
„attigit reliquias, repentè sana-
„ta est. Nam deinceps eam in
„suo corpore non invenit.

In eodem capite : Eucharis
„Presbyter ex Hispaniâ, Calamæ *Eucharis*
„habitans, veteri morbo calculi *Presbyter*
„laborabat, per memoriam su *reliquis S.*
„prædicti Martyris, quam Possi- *Stephani à*
„dius illo advexit Episcopus sal- *calculo li-*
„vus factus est. Idem ipse postea *berutur. Idē*
„morbo alio prævalescente, *tunicæ ta-*
„mortuus sic jacebat, ut ei jam *Et ex me-*
„pollices ligarentur, opitulatio *memoria S.*
„ne memorati Martyris, cum de *Stephani*
„memoriâ ejus reportata fuisset, *suscitatur.*
„& super jacentis corpus missa
„ipsius Presbyteri tunica susci-
„tatus est.

Pro Coronide ex eodem capi-
te aliud & quidem multiplex re-
fero:

*Ad Christū
miraculo
convertitur
peccator, o-
rante pro eo
in Basilicā
S. Stephani
genero.*

fero : Fuit ibi vir, ait Augustinus,
in ordine suo primarius, nomi-
ne Martialis, ævo jam gravis &
multum à religione abhorrens
Christiana. Habebat sanè fide-
lem filiam & generum eodem
anno baptizatum. Qui cum æ-
grotantem multis & magnis
precibus & lacrymis rogarent,
ut Christianus fieret, prorsus
abnuitt; eosque à se turbidā in-
dignatione submovit. Visum
est genero ejus, ut iret ad me-
moriam S. Stephani, & illic pro
eo, quantum posset, oraret; ut
Deus illi daret mentem bonā,
quā credere non differret in
Christum. Fecit hoc ingenti
gemitu & fletu, & sinceriter
ardente pietatis affectu: dein-
de abscedens, aliquid de altari
florum, quod occurrit, tulit, ei-
que cum jam nox esset, ad ca-
put posuit. Tunc dormitum est:
& ecce ante diluculum clamat,
ut ad Episcopum curreretur,
qui

„qui mecum fortè tunc erat a-
„pud Hipponem. Cùm verò au-
„disset eum absentē, venire Pres-
„byteros postulavit. Venerunt,
„& statim se credere dixit: ad-
„mirantibus atque gaudentibus
„omnibus baptizatus est. Hoc
„quamdiu vixit, in ore habebat:
„Christe accipe Spiritum meum:
„cùm hæc verba Beatissimi Ste-
„phani, quando lapidatus est à
„Judæis, ultima fuisse nesciret,
„quæ huic quoque ultima fue-
„runt. Nam non multò post ip-
„se defunctus est. Sanati sunt il-
„lic per eundem Martyrem eti-
„am tres podagrici, duo cives
„peregrinus unus, sed cives om-
„nimodò; peregrinus autem per
„revelationem, quid adhiberet,
„quando doleret, audivit. Et
„cùm hoc fecisset, dolor conti-
„nuò conquievit. Hæc suffici-
„ant, qui plura hujusmodi mira-
„cula ad reliquias Sanctorū Mar-
„tyrum patrata cognoscere volue-
rit,

*Tres à po-
dagra cu-
rantur per
intercessio-
nem S. Ste-
phani.*

212 *S. Aug. Romano-Catholice*
rit, legat citatum octavum S. Au-
gustini caput.

Nunc vos ô Lutheranos allo-
quor, vosque Calvinistas com-
pello, non meis, sed illius verbis,
ex cuius totum hoc coaluit opu-
sculum nempe Augustini lib. 2.
Julianum commonentis: Utinã
(inquit) acutas sagittas sentias &
veritati tandem consentias. U-
tinam tot saluberrimæ de rebus
summi momenti, utpote fidem,
ac proinde salutem animæ spe-
ctantibus, sententiæ in medium
adductæ, corda vestra instar a-
cutissimarum sagittarum pene-
trent, ut veritati tam necessariæ
ingrediendi pateat locus, & tan-
dem ab Augustino dissentire de-
sinatis, non dubito vos tunc
summâ admiratione perculsos a-
nimique gaudio repleto agnitu-
ros ac veneraturos consonam
modernæ Ecclesiæ cum vetere,
cum qua una est, doctrinam,
comperieris & illud de Augusti-
ni

ni scriptis verificari, quod in Ps.
18. de sacris litteris scripsit Am-
brosius. In ea(inquit) invenit u-
nusquisque quo aut vulnera
sua curet, aut merita confir-
met. Invenimus in eis quamnam
Ecclesia verè Catholica sit dicen-
da, ea scilicet, quæ per univer-
sum diffusa orbem omnes perva-
sit nationes, quòd uni solique
competit Romano-Catholicæ.
Vidimus extra hanc veluti olim
extra Arcam Noë nemini obven-
turam salutem æternam. Con-
speximus eam veluti solem in
firmamento omnibus eam in-
quirentibus clarissimè elucesce-
re. Inaudivimus illam, utpote co-
lumnæ & firmamentum verita-
tis, nec unquam vel latum un-
guem discedere à veritate, ex quo
efficacissimum perniciosissimo
vulneri tot millenis animabus
fatali, neothericæ formationis
desumitur emplastrum. Intelle-
ximus Traditiones Ecclesiasticas

*In Doctrina S. Aug.
invenit u-
nusquisque
quo aut
vulnera sua
curet, aut
merita con-
firmet.*

*Brevis re-
petitio om-
nium arti-
culorum.*

Scri-

214 *S. Aug. Romano-Catholica*
Scripturæ non imminuere, sed
ampliare, imò statuere auctori-
tatem. Percepimus Salvatorem
nostrum in nuncupatione novi
nominis Petri felix Ecclesiæ col-
locasse fundamentum, ac cœtus
Apostolici constituisse Principē.
Reperimus Petrum Romanam
tenuisse Cathedram, atque in eā
urbe non solum de Simone Ma-
go gloriosas reportasse victori-
as, sed & triumphato Nerone,
palmā martyrii insignem, ibidem
regnum subisse cœlorum. Nu-
meravimus usque ad Augustini
tempora continuò sibi succeden-
tium Romanorum Pontificum
tiaras, ac nomina, irrefragabile
veræ Ecclesiæ testimonium ac in-
fallibile signum. Legimus Ro-
mano Pontifici in decidendis
controversiis, in dijudicandis
doctrinis summam esse auctori-
tatem. Discurrentem auscultavi-
mus de incruento novæ legis sa-
crificio & quàm sit illud anima-
bus

bus utile, malignis verò spiritibus tremendum. Confirmati sumus in religiosissimâ Sanctorum invocatione, & deterriti etiam à levioribus noxis, propter quas Deus ultionum severas etiam in altera vita exigit pœnas, luxit nobis candelabrum septem lucernis fulgidum, Ecclesia septem verè & propriè dictis Sacramentis à Christo Jesu dotata. Venerandam intuiti sumus Cœlibatus ac status Religiosi excellentiam, nec minùs agnovimus jejuniorum, imaginum Crucifixi, ac Sanctorum, sacrarumque Reliquiarum emolumenta. Si itaque vobis A catholici mens est recti amans, invenistis, unde vulnera vestra curetis, & vos Catholici unde merita & fidem confirme- tis. Invenistis A catholici arma in errorum ruinam, & Catholici in veritatis firmanentum. Inter utrosque sententiam ferentem intelleximus Augustinum, utique

*Ex his pos-
sunt Aca-
tholici edo-
ceri.*

nec

*Augustinus
non prævi-
dit futuros
Luthera-
nos.*

216 *S. Aug. Romano-Catholicæ*
nec favore aut studio partium
dementatum, utpote qui Calvi-
nistas aut Lutheranos futuros
nec credidit nec somniavit, sen-
tentiam tulit, dum nobis cum
Augustino non erat sermo, nec
vobiscum de tractatis quæstioni-
bus disceptatio, non est ergò,
cur Arbitrū respuatis, quem to-
ta Ecclesia inter quatuor præ-
stantiores suas columnas primā
esse voluit. Date ergò, quæso, ra-
tioni locum, partialem deponi-
te affectum, nec secundū indi-
gnantis animi passionēs, sed ju-
stum judicium judicate, & cer-
tus sum, idem vobis eventurum,
quod Augustino evenisse com-
pertum habemus ex Ecclesiasti-
co ejus officio, nam, dum in Ma-
nichæorum oberrabat labyrintho,
scripta Pauli Legi ac Prophe-
tis contraria æstimabat. Verū
dum elatam cervicem in obse-
quium flexit fidei: avidissimè
(sic in ejus officio legere est) le-
gere

„legere cœpit præ cæteris Apo-
„stolum Paulum, & perierunt
„illæ quæstiones, in quibus ali-
„quando visus est ei, adversari
„testimoniis legis & Propheta-
„rum textus sermonum ejus.

Item. Sensit igitur & expertus
„est, non esse mirum, quòd pa-
„lato non sano pœna est panis,
„qui sano est suavis, & oculis
„ægris odiosa lux, quæ puris est
„amabilis. Submittite colla Fi-
dei, & peribunt illa, quibus
modo disrutiamini, dubia. Evo-
mite hærescos pectus inficiens
virus, errorum defluxionibus li-
pientes extergite oculos, & erit
hæc Augustini doctrina vobis o-
mni pane suavior, luceque ama-
bilio. En canitie veneranda, &
mille sexcentorum septuaginta
sex annorum grandæva Mater
Ecclesia Patres vestros genuit &
enutrivit, doctrinæ lacte turgen-
tia ubera præbuit; Itane vobis
senectus Ecclesiæ odiosa? quia

*Potius est
antiquæ Ec-
clesiæ quàm
novæ sectæ
credendum.*

218 *S. Aug. Romano-Catholica*
novellam vobis quæsiistis novercam Lamia damnosiore, quæ dum non lacte manantes, sed sanie hæreseos turgentes præbet mammas, ut Lamia, vos occidit; non lateat vos Novitatem matrem esse erroris, sororem superstitionis. En quanto desiderio, quanta devotione in sinum ejus concedit alter orbis, dum vos senectutem ejus spernentes votifragis apostatis, novis erroribus pascendos præbetis, qui non zelo pietatis & religionis, sed ferulam sanctissimæ ejus disciplinæ odientes unà probitati, castimoniam, & Matri Ecclesiæ valedixerunt, certoque se mancipaverunt exitio. Nolite, quæso, senectam ejus causare: nam senem fulcit Traditio, stabiliunt Concilia sedecim; sexaginta, imò sexcenti fortes, Patres nimirum tam Græci quàm Latini ambiunt; confirmat eam fortitudo Martyrum, famulatur ei
Vir-

Virginum cœtus, innititur securissimæ ab Apostolis tam Pontificum quàm Episcoporum continuo sibi succedentium pedis. Invenietis profectò in Ecclesia, quòd apud Hæresiarchas vestros irritò conatu adipisci conamini, non sit vobis indecorum ab Ecclesia vinci: nam dum illa de vestri gaudet victoria, vos victores læta recipit; quia ut ipsa triumphatrix vestri, ita vos triumphatores errorum; illa vestri, vos hæresis. Revertimini ad Matrem. Charitatem promittit, pacem & veniam spondet, humilitatem exhibet, deponite livorẽ, conceptum abjicite rancorem; Videte Ecclesiam Romano-Catholicam sine ruga & macula inter tot hæresum monstra perseverasse solam, nec unquam primam irritam fecisse fidem, compressit Arrium, extinxit Nestorium, prostravit Sabellium, debellavit antiquos hæreticos. V Valdenses, expugnavit

*Lætantur
multi Prin-
cipes de suâ
conversio-
ne:*

*1. Corinth.
1. 10.*

Albigenses, & cætera, quæ unquam edidit Orcus, Sanguinis Jesu Christi inimica hæreseos monstra triumphavit. Multi quoque Principes & Principatus errore vestro quondam irriti, nunc illuminati de præterito dolent errore, de veritate autem agnitâ gloriantur, atque ad benigna ac materna ubera cum inexplicabili animi gaudio & conscientiæ tranquillitate deliciantur. Invenerunt apud pietissimam Matrem, (& Deo sit gloria ferè quotidie inveniunt) quod apud Hæresiarchas suos invenire nequaquam potuerunt, agnosunt illos Deum propitium ac benignum habere Patrem, qui Ecclesiam venerantur, ut Matrem. Tandem cum Apostolo: *Obsecro vos fratres per Nomen Domini Nostri IESU Christi, ut id ipsum dicatis omnes & non sint in vobis schismata, sitis autem perfecti in eodem sensu & in eâdem*

eàdem sententià. Non quidem in illa, in quàm optimè quadrat illud D. Hieron. ep. 65. dicentis:
„Usque ad hanc diem (dico ego
„usque ad Lutherum & Calvinum) sine ea doctrina mundus
„Christianus fuit. Eam senexte-
„nebo fidem, quam à Parentibus
„accepi, cur post quadringentos
„annos (quingentos supra mille)
„docere nos niteris, quod antea
„nescivimus? Sed in ea, quæ ab
omni errore libera est Romano-
Catholica, cui se conformare omni studio adnissus est idem S. Hieron. ut colligere liquet ex ep. 58. ad Damasum dum sic effatur. Inde mihi cathedram Petri
„& fidem Apostolico ore laudatam censui consulendam, inde
„nunc animæ meæ postulo cibum, à Sacerdote victimam
„salutis, à Pastore præsidium omnis vis flagito. Ego nullum primum nisi Christum sequens,
„Beatitudini Tuæ, id est, Cathe-

„dræ Petri comunione con-
 „socior, super illam petram æ-
 „dificatam Ecclesiam scio. Qui-
 „cunque extra hanc domum a-
 „gnum comederit profanus est.
 „Si quis in arcâ Noë non fue-
 „rit; peribit regnante diluvio.
 „In tres partes scissa Ecclesia
 „me ad se rapere festinat. Præ-
 „sidiis fulta mundi Arriana ra-
 „bies fremit. Ego interim cla-
 „mito, si quis Cathedræ Petri
 „jungitur, meus est. Ego autem
 „clamito, qui Cathedræ Petri so-
 „ciatur, Deo sociatur.

Omnia ad Majorem DEI

*Gloriam & salutem ani-
marum.*

IN-

INDICULUS

Articulorum, qui hoc Libello continen- tur.

Articulus I.

Ecclesiam Dei veram, Catholi-
cam dici, eò quòd per univer-
sum & totum orbem diffusa
sit.

Articulus II.

Neminem extra Ecclesiam Ro-
mano Catholicam salvari pos-
se.

Articulus III.

Ecclesiam veram esse visibilem.

Articulus IV.

Ecclesiam Catholicam non posse
errare, nec deficere.

Articulus V.

Biblia esse Scripturam Sacram
non possumus scire sine Tra-
ditione, ideò Traditiones esse
admittendas.

Articulus VI.

S. Petrum fuisse Romæ & esse
caput Apostolorum ac fun-
damentum Ecclesiæ.

Articulus VII.

Petrum Romæ Episcopalem Cathedralam tenuisse, Simonemque Magum ibidem superâsse ac Martyrio coronatum esse.

Articulus VIII

Successionem Romanorû Pontificum à tempore S. Petri continuatam, non esse exiguû signum veræ & Catholicæ Christi Ecclesiæ.

Articulus IX.

Penes Romanam Sedem esse, summam Authoritatem damnandi hæreses, & de doctrinâ aliorum dijudicandi.

Articulus X.

De Missæ Sacrificio.

Articulus XI.

Missæ Sacrificiû utiliter pro mortuis offerri & dæmones fugari.

Articulus XII.

Sanctos in cœlo esse invocandos.

Articulus XIII.

Purgatorium esse convincitur.

Articulus XIV.

De septem Ecclesiæ Sacramentis.

Ar.

Articulus XV.

De Pœnitentia.

Articulus XVI.

De Eucharistia.

Articulus XVII.

De Extrema Unctione.

Articulus XVIII.

De Sacramento Ordinis.

Articulus XIX.

De Matrimonio.

Articulus XX.

De Cœlibatu & Statu Religioso.

Articulus XXI.

De Jejunio & ciborum delectu.

Articulus XXII. & ultimus.

De imaginibus Crucifixi & San-
ctorum ac eorum Reliquiis.

*Index locorum S. Scriptu-
ræ, quæ à S. Augustino egregiè il-
lustrantur in hoc opusculo.*

G E N E S I S.

2. 24. Quamobrem relinquet homo
patrem & matrem &c. pag. 159. 161

3. 19. In sudore vultus tui comedes
panem tuum. 107

15. 10. Aves autem non divisit. 114

22. 18. Benedicentur in semine tuo o-
mnes gentes terræ. 7

48.16. Invocabitur in his nomen me-
um, & nomen Patrum meorum. p. 100

E X O D I.

12.23. Aspergite ex eo superlimina-
re & utrumque postem. 205

12.46. In unâ domo comedetis, nec
effeferetis de carnibusejus foras. 15.28

33.21. Est locus apud me, & stabis su-
pra petram. 16

N U M E R O R U M.

6.27. Ego benedicam eis. 153

I. R E G U M.

21.13. Collabebatur, (alii) ferebatur
in manibus suis. 138

J O B.

7.1. Militia est vita hominis super
terram. 136

P S A L M O.

2.7. Dabo tibi gentes hæreditatem
tuam, & possessionem tuam fines
terræ. 9

3.5. Exaudivit me de monte sancto
suo. 24

18.5. In omnem terram exivit sonus
eorum &c. 10

18. Ab occultis meis munda me Do-
mine. 133

21.30. Manducaverunt & adorave-
runt omnes divites terræ. 141

21.29. Convertentur ad Dominum
universi fines terræ. 9

31.5. Dixi, confitebor adversum me
in .

injustitias meas Dño. pag. 131

39.7. Sacrificium & oblationem noluiſti, corpus autē perfecisti mihi. 86

44. 7. Constitues eos Principes super omnem terram. 23

49. 1. Vocavit terram à solis ortu usque ad occasum. 10

57.4. Erraverunt ab utero, locuti sunt falsa. 33

60.3. A finibus terræ ad te clamavi. 20

71.8. Dominabitur à mari usque ad mare. &c. 11

101.23. In conveniendo populos in unum & regna, & serviant Domino. Resondit ei &c. 37

103. 5. Fundavit terram super firmamentum ejus. 32

25. Mare magnum & spatiosū. 105

106.32. Exaltent eum in Ecclesia plebis. 53

109.3. Tu es Sacerdos in æternum. 85

132. 1. Ecce quam bonum & quàm jucundum &c. 184

ISAIAE.

45.15. Verē tu es De⁹ absconditus. 143

53.7. Tanquam ovis ad occisionem ductus est. 205

66.1. Cœlum mihi sedes est, terra autem scabellum pedum meorū. 139

EZECHIELIS.

24.11. Pone illam super prunas vacuā, donec concaleſcat æs ejus & omne stannum ejus defluat. 109 DA-

D A N I E L I S.

2. 35. Ecce mons implens universam
faciem terræ. pag. 29

7. 10. Et fluvius igneus currebat ante
eum. 109

Jonæ 3. 4. Quadraginta dies & Nini-
ve subvertetur. 195

M A T T H Æ I.

4. 10. Dominum Deum tuum adora-
bis. 140

5. 14. Non potest civitas abscondi su-
pra montem posita. 29

5. 7. Beati misericordes, quoniam &
ipsi misericordiam consequentur. 135

5. 19. Qui dimittit uxorem suam ex-
ceptâ causâ fornicationis, facit eam
mœchari. 158. 165. 165. 171

7. 26. Qui audit verba mea & non fa-
cit ea, simulabo eū viro stulto &c. 20

12. 32. Qui dixerit verbum in Spiri-
tum sanctum, non remittetur ei, ne-
que in hoc seculo, neque in futuro. 111

16. 18. Tu es Petrus & super hanc pe-
tram ædificabo Ecclesiam meam. 20 51. 54. 71

19. Quodcunque solveris super
terram, erit solutum & in cœlis. 134

17. 23. Magister vester non solvit di-
drachmam. 49

19. 10. Si talis est causa cum uxore, non
 expedit nubere. Quibus ille: Non
 omnes capiunt verbū hoc. &c. p. 175
 21. 22. Omnia quaecunque petieritis
 Patrem in nomine meo &c. 150
 23. 3. Omnia quaecunque dixerint vo-
 bis servate & facite, &c. 63
 23. 3. Dicunt enim, & non faciunt. 57
 24. 23. Ecce hic est Christus ecce illic, 6
 30. Apparebit signum filii homi-
 nis in cælo. 126
 31. Mitter Angelos suos, ut colli-
 gant electos ejus &c. 5
 25. 41. Ite in ignem æternum &c. 113
 26. 26. Hoc est corpus meum. 139
 26. 41. Vigilate & orate, ne intretis in
 tentationem. 50
 28. 20. Ecce ego vobiscum sum om-
 nibus diebus usque &c. 35

M A R C I.

10. 11. Quicumque dimiserit uxorem
 suam & aliam duxerit, adulterium
 committit super eam: & si uxor
 dimiserit virum suum & alii nu-
 pserit, moechatur. 171

L U C Æ.

3. 17. Paleas autem comburet igni in-
 extinguiibili 109
 9. 26. Qui erubuerit me coram ho-
 minibus, erubescam &c. 125
 19. Omnis qui dimittit uxorem suam
 & alteram ducit &c. 171

17. 32. Memores estote uxoris Loth.
pag. 188
22. 31. Ecce Sathanas expostulavit, ut
vos ventilet sicut triticum, ego au-
tem rogavi &c. 50

24. 16 Tenebantur oculi eorū. 144
24. 47. Oportebat Christum pati, &
resurgere à mortuis, & prædicare in
nomine ejus &c. 2

J. O. A. N. N. I. S.

1. 14. Verbum caro factum est, & ha-
bitavit in nobis. 162

3. 5. Nisi quis renatus fuerit ex aquâ
& Spiritu sancto &c. 44

8. 11. Vade & vide deinceps, ne pecces.
165

11. 51. Hoc autem à semetipso non
dixit, sed cum esset Princeps Sacer-
dotum anni illius &c. 154

16. 28. Ego à Patre exivi & veni in
hunc mundum. 161

20. 23. Cujus tenueritis peccata, tene-
buntur, & cujus remiseritis, remit-
tentur ei. 155

ACTORUM APOST.

4. 32. Erant illis omnia communia.
184

35. Dividebatur unicuique, sicut
cuique opus erat. 184

7. 49. Terra autem scabellum pedum
meorum. 140

8. 37. Credo Filium Dei esse Jesū. 44

AD

AD ROMANOS.

10.15. Quomodo prædicabunt, nisi mittantur. pag. 157

14.20. Malum est homini &c. 199

1. CORINTH.

4.7. Uxor non habet potestatem corporis sui &c. 167

3.11. Fundamentum aliud nemo potest ponere, &c. 32

13. In igne revelabitur. 119

15. Si cuius opus arserit detrimentum patietur &c. 109. 115

7.10. Præcipio non ego sed Dominus, uxore à viro non discedere &c. 164

7.29. Reliquum est, ut qui habent uxores, quasi non &c. 163

40. Beatior autem erit, si sic permanferit secundum meum consilium. 182

10.4. Bibebant autem de spiritali &c. 54

2. CORINTH.

21.1. Si ergo gloriari oportet. 64

AD GALATAS.

3.15. Hominis confirmatum testamentum nemo irritum facit. 8

AD EPHESIOS.

4.12. Dedit Doctores, usque ad consummationem sæculi &c. 27

5.27. Aptavit sibi Ecclesiam non habentem maculam aut rugam. 119

5.32. Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo & in Ecclesia. 160

PHI-

AD PHILIPPENS.

2.6. Qui cū in forma Dei esset, non
rapinā arbitratus est &c. p. 160. 162

AD COLOSSENSES.

2.14. Deletū est chirographū &c. 89

AD TIMOTHEUM.

1.4.4. Omnis creatura Dei bona est,
& nihil abjiciendum &c. 189

14.14. Noli negligere gratiam, quæ
in te est, quæ data est tibi &c. 155

5.12. Habentes damnationem, quia
primam fidem irritam &c. 182

S. JACOBI.

4.17. Scienti bonum facere, & non fa-
cienti, peccatum est illi. 168

5.14. Infirmatur quis in vobis, indu-
cat Presbyteros Ecclesiæ &c, ut o-
rent super eū, ungentes &c. 148. 149

5.16. Confitemini alterutrum peccata
vestra, & orate pro invicē &c. 130

S. P E T R I.

2. Pet. 22. Canis reversus ad suum vo-
mitum. 189

S. J O A N N I S.

1. 1. v. 1. Quod vidimus oculis no-
stris, quod perspeximus, & manus
nostræ contrectaverunt &c. 30

A P O C A L.

6. 9. Subtus altare vidi animas occi-
sorū. 76

F I N I S.

AD PHILIPPENS.

2.6. Qui cū in forma Dei esset, non
rapinā arbitratus est &c. p. 160. 162

AD COLOSSENSES.

2.14. Deletū est chirographū &c. 89

AD TIMOTHEUM.

1.4.4. Omnis creatura Dei bona est,
& nihil abjiciendum &c. 189

14.14. Noli negligere gratiam, quæ
in te est, quæ data est tibi &c. 155

5.12. Habentes damnationem, quia
primam fidem irritam &c. 182

S. JACOBI.

4.17. Scienti bonum facere, & non fa-
cienti, peccatum est illi. 168

5.14. Infirmitur quis in vobis, indu-
cat Presbyteros Ecclesiæ &c, ut o-
rent super eū, ungentes &c. 148. 149

5.16. Confitemini alterutrum peccata
vestra, & orate pro invicē &c. 130

S. PETRI.

2. Pet. 22. Canis reversus ad suum vo-
mitum. 189

S. JOANNIS.

1. 1. v. 1. Quod vidimus oculis no-
stris, quod perspeximus, & manus
nostræ contrectaverunt &c. 30

APOCAL.

6. 9. Subtus altare vidi animas occi-
sorū. 76

F I N I S.

Eustachius

Orthodoxa fides ex S. Augustino proposita 22 articulis

Augusta Vindelicorum 1676

P.lat. 256

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10742754-6

VD17 23:244130S